

TIIVIISTÄ USKONNOLLISESTA YHTEISÖSTÄ IRROTTAUTUNEIDEN KOKEMUKSIA

Inkeri Rannila

Opinnäytetyö kevät 2011

Diakonia-ammattikorkeakoulu

DIAK Etelä, Järvenpää

Sosiaalialan koulutusohjelma

Diakonisen sosiaalityön suuntautumisvaihtoehto

Sosionomi (AMK) + Diakonin virkakelpoisuus

TIIVISTELMÄ

Inkeri Rannila. Tiiviistä uskonnollisesta yhteisöstä irrottautuneiden kokemuksia, kevät 2011, 125 sivua, 3 liitettä.

Diakonia-ammattikorkeakoulu, Järvenpään yksikkö, Diakonisen sosiaalityön suuntautumisvaihtoehto, sosiaalialan koulutusohjelma, Sosionomi (AMK) + diakonin virkakelpoisuus.

Tämä työ käsittelee eräästä uskonnollisesta yhteisöstä irrottautuneiden henkilöiden tarinoita. Työ on produktio, joka sisältää 22 ihmisen tarinan heidän kokemuksistaan tässä työssä käsitellyssä uskonnollisessa yhteisössä. Käsitelen työni teoreettisessa osuudessa uskonnollisesta yhteisöstä irrottautumista ja tarinan kertomista. Tarinan kertomisen teoriaa lähestyn narratiivisesta viitekehyksestä. Termillä narratiivi on monta merkitystä ja usein synonyymina käytetään tarinaa. Tässä opinnäytetyössä tiiviistä uskonnollisesta yhteisöstä pois irrottautuneet henkilöt kertovat tarinansa kirjoittamalla kokemuksistaan yhteisön jäsenenä. Käsitelen aihetta myös Leon Festingerin kognitiivisen dissonanssiteorian näkökulmasta.

Työni teoriaosuudessa määrittelen käsitteet yhteisöllisyys, kriisi, uskonnollisuus ihmisen tarpeena ja valta. Lisäksi kuvaan sitä uskonnollista yhteisöä, jota ihmisten kertomat tarinat käsittelevät. Kuvaan kyseessä olevaa yhteisöä yhteisön jäsenille annettujen opetusten kautta. Yhteisön olemuksen sisäistäminen on vaikeaa ja samoin on näkökulman valitseminen. Tähän työhön olen valinnut muutamia opetuksia, joita olen referoinut yhteisöstä irrottautuneiden muistiinpanoista ja joiltain osin nauhoitetuista opetuksista.

Pohdinta-osuudessa käsitelen yhteisön valtarakenteita ja oppeja sekä yhteisöstä irrottautumisen teemoja. Otan myös esille läheisten ja sukulaisten tilanteen silloin, kun perheenjäsen tai ystävä on liittynyt yhteisöön, jonka jäsenten ihmissuhteet ovat tavalla tai toisella yhteisön ulkopuoliset ihmiset pois rajaavia.

Pyrin myös diakoniatyön kannalta tunnistamaan, minkälaista apua yhteisöstään irrottautunut ihminen mahdollisesti tarvitsee. Yhteisön entisten jäsenten kertomukset valottavat, minkälaisia myönteisiä ratkaisuja yhteisö on tarjonnut jäsenilleen ja mitä vaikeuksia hän on saattanut kokea yhteisössä. Tämä tieto auttaa osaltaan arvioimaan, minkälaista apua tiiviistä, sulkeutuneista ryhmistä eronneet ihmiset voivat tarvita.

Avainsanat: uskonnollinen yhteisö, vallankäyttö, tarinat, kokemukset

ABSTRACT

Rannila, Inkeri

Experiences of former members of a closed religious community.

125 p., 2 appendices. Language: Finnish. Järvenpää, Autum 2011.

Diaconia University of Applied Sciences. Degree Program in Social Services, Option in Diaconal Social Work. Degree: Bachelor of Social Services.

The production studies the experiences of people who have been members of a closed religious community. The work comprises a theoretical part and a collection of narratives from 22 former members of a religious community. The study gives voice to the experiences of those deeply involved in a closed religious community. The aim of the study is to broaden the understanding of experiences without interpreting them through psychological theories. Narrative framework is applied, as well as the perspective of cognitive dissonance theory by Leon Festinger.

In the theoretical part the concepts communality, crisis, power and religiousness as a human need are defined. The narrative stories tell about the power structures of the community and about breaking out of the community. I also study the role and situation of friends and relatives for the members of an enclosed community.

A diaconal worker may through the narratives gain information on the support needed for people who have resigned from a community. The described experiences help to assess the kind of tools needed for helping people to create a new basis of life.

Keywords: religious community, power use, narratives, experiences

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 TIIVIISTÄ RYHMÄSTÄ IRROTTAUTUMISEN ONGELMIA.....	6
3 PRODUKTIO JA SEN TAVOITTEET	8
4 TEOREETTISET LÄHTÖKOHDAT.....	10
4.1 Narratiivisuus	10
4.1.1 Narratiivisen lähestymistavan perustelut	12
4.1.2 Tarinallisuuden monikäyttöisyys	13
4.2 Kokemuksesta kirjoittaminen ja kirjoittamisen kokemus	14
4.3 Narratiivinen reflektioryhmä.....	17
4.4 Kriisi.....	18
4.5 Pohdintaa kognitiivisen dissonanssiteorian pohjalta.....	20
4.6 Yhteisöllisyys ihmisen perustarpeena	22
4.7 Uskonnollisuus ihmisen perusolemuksena	25
4.8 Valta	27
5 YHTEISÖN KUVAUS SEN OPETUSTEN KAUTTA	30
5.1 Voimaa yhteisöstä ja yhteisön voima.....	30
5.2 Yhteisön historia ja rakenne	31
5.3 Ykkösjoukkue-strategia.....	34
5.4 Parannuksenteko	37
5.5 Naiselta naiselle naisen paikasta	38
5.6 Läskiä ja muita opinkohtia	39
5.7 Näky kirjoista	41
5.8 Vanhemmuus: lastenkasvatusopetukset.....	42
6 POHDINTA	45
LÄHTEET.....	50
LIITTEET	57
Liite 1: Lista kirjallisuudesta	
Liite 2: Taulukko 1 ja 2. “Do’s and Don’ts”	
Liite 3: Irrottautuneiden kertomukset	

1 JOHDANTO

Tämä produktio kertoo eräästä tiiviistä uskonnollisesta yhteisöstä irrottautuneiden ihmisten kokemuksista. Heistä kukin kertoo oman tarinansa kirjoitelman muodossa. Näiden kirjoitelmien tarkoitus on antaa ääni kullekin ihmiselle ja heidän kokemukselleen. Tarkasteltava yhteisö esiintyy produktiossa nimettömänä sen sisällä olevien ja siitä irrottautuneiden jäsenten sekä heidän omaistensa yksityisyyden suojaamiseksi. Oma kiinnostukseni aiheeseen nousee siltä pohjalta, että tämä uskonnollinen liikehdintä on ollut osana omaa elämääni. Tiiviistä yhteisöstä irtautuminen on pitkä ja vaativa prosessi ihmiselle. Oma kokemukseni irtautumisessa oli, että merkittävin tuki irtautumisvaiheessa tuli toisilta, saman kokeneilta tai samankaltaisia asioita kokeneilta ihmisiltä. Irtautumisvaiheessa itsestäni tuntui siltä, etten voinut kuulla riittävän montaa tarinaa jonkun toisen ihmisen kokemuksista, ja jokainen kuulemani tarina antoi ikään kuin puuttuvan palan oman elämäni palapeliin: jonkin uuden osan ymmärrystä; peilin omalle kokemukselleni. Koen, että oma, uuden elämän rakentaminen ja voimaantuminen nousee paljon siltä pohjalta, että olen saanut tukea toisten tarinoista. Tältä pohjalta halusin koota kokoelman tarinoita toisten yhteisöistä irtautuvien ihmisten tueksi.

Tämän produktion lähestymistavaksi sopiikin mielestäni narratiivisuus, sillä siinä huomio kohdistetaan kertomukseen tiedon välittäjänä ja rakentajana (Heikkinen 2001, 116).

Käsittelen aihetta oman ymmärrykseni, yhteisön jäsenenä tekemieni ja muilta yhteisön jäseniltä saamieni muistiinpanojen, aiheeseen liittyvien julkaisujen ja opetusäänitteiden avulla. Esittelen työssäni myös aiemmin tehtyjä selvityksiä ja tutkimuksia, joissa on käsitelty yhteisöistä irrottautumista ja yhteisöjen jäsenyyttä.

Toivon, että työstäni olisi hyötyä yhteisön entisille ja nykyisille jäsenille ja myös niille, jotka joka ammattinsa tai läheistensä vuoksi tarvitsevat tietoa siitä, miten auttaa tai muuten lähestyä tiiviissä uskonnollisessa yhteisössä olevia tai olleita ihmisiä.

2 TIIVIISTÄ RYHMÄSTÄ IRROTTAUTUMISEN ONGELMIA

Pyrin produktiota tehdessäni tutustumaan kirjallisuuteen, joka liittyy tähän aihepiiriin. Tuija Hovi (2007) on tehnyt tutkimuksen arkitodellisuuden narratiivisesta rakentumisesta uskonliikkeessä. Tämä tutkimus tuntui olevan lähimpänä tämän produktion teemoja. Tehdessäni tätä työtä luin monenlaista aiheeseen liittyvää kirjallisuutta ja tutustuin aikaisempiin tutkimuksiin. Uskonliikkeen teemat ja Tuija Hovin narratiivinen lähestyminen tutkimuksessaan toivat esiin samoja asioita kuin mistä voi lukea tässä työssä kootuista tarinoista, joten syvennyn tähän tutkimukseen painokkaammin.

Tuija Hovin (2007) tutkimus on tehty sen oletuksen pohjalta, että uskonnollisen kokemuksen ja kerronnan välistä suhdetta pidetään erottamattomana. Koska usko rakentuu jokapäiväisessä elämässä erityisesti kielen ja puheen välityksellä, on tutkimuksen narratiivinen näkökulma perusteltu. (Hovi 2007, 52.) Hovi määrittelee tutkimansa uskonliikkeen yhdistelmäksi fundamentalistista kristillisyyttä, henkilökohtaista kokemuksellisuutta ja elämäntapaopetusta. Uskonliike korostaa uskon todeksi elämistä arjessa ja kokonaisvaltaista sitoutumista uskoon. Elämän eri alueita katsotaan ikään kuin uskonnon läpi. Paikallisuus ja kansallisuus ovat karismaattisen uskonliikkeen korostuksia. Pelastussanomien vastaanottamisessa pidetään kokemuksellisuutta ja yksilöllisyyttä tärkeinä. (Hovi 2007, 75 – 78.)

Parantumiskokemukset nähdään Hovin tutkimassa uskonliikkeessä uskovan roolin ja Jumalan vastaroolin merkityksellisinä aktualisaatioina. Uskonliikkeessä sairauden määrittely, sairauden syyt ja sairauden voittaminen ovat osa yliluonnollista viitekehystä. Yliluonnollisten voimien läsnäolo nähdään kaikessa arkielämässä. Sairauksia ja vastoinkäymisiä pidetään saatanan hyökkäyksenä ja parantumista ja hyvinvointia pidetään Jumalan huolenpitona omiaan kohtaan. (Hovi 2007, 137.) Hovin mukaan uskonliikkeessä seurakuntalaiset näkevät aineellisen hyvinvoinnin myös osana uskonelämän arkitodellisuutta. Tähän nähtiin kuuluvan taloudelliset asiat, sosiaalinen elämä ja terveys. (Hovi 2007, 185.) Tutkimukseen osallistuneille seurakuntalaisille tärkeitä korostuksia olivat sisäryhmäläisyys, yhteisyys ja keskinäinen samanarvoisuus. Uskonliikkeeseen liittyviä normeja sovellettiin yksilön elämään sopiviksi. Seurakuntayhteyttä pidettiin tärkeänä voimavarana. Hovin mielestä uskonliike edustaa malliesimerkkiä uuskaris-

maattisen kristillisyyden olemuksesta. Uskonliikkeessä yhdistyy kollektivistinen Raamatun auktoriteetin kunnioitus, yhteinen aktiivinen seurakuntaelämä ja individualistinen, omakohtainen uskon kehittäminen jokapäiväisessä elämässä. (Hovi 2007, 198.)

Kokemuksia uskonnollisista yhteisöistä on tutkittu paljon monesta näkökulmasta. Timo Juutinen on tehnyt vuonna 1989 valmistuneen pro gradu -työn, joka perustuu uhrien kokemuksiin hengellisestä väkivallasta sen eri ilmenemismuodoissa. Uskonnon uhrit ja uskonnollisen painostuksen kokemus on Eija Niemisen vuonna 1990 tekemän tutkimuksen aiheena. Se on tapaustutkimus uhrien omakohtaisista kokemuksista, jossa tutkitaan uskonnollista painostusta ilmiönä. Tanja Kukkula tutki vuonna 2007 pro gradu -työssään sitä, mikä tekee uskonnosta painostavan. Juha Kuusniemi (1994) on pohtinut skientologiien uhreja ja käsitettä aivopesu. Hengellisen väkivallan kokemus, yritys päästä irti hengellisestä väkivallasta ja autetuksi tulemisen kokemus olivat Mikko Sulanderin (2003) tutkimuksen aiheena. Marianne Suomalainen tutki vuonna 2008 hengellistä väkivaltaa lapsuuskokemuksena. Katriina Järvenpään tutkimus vuodelta 2008 kohdistuu uskonnollisiin auktoriteetteihin ja vallankäyttöön Jehovan todistajien yhteisössä. Kirkon tutkimuskeskus ja Suomen Gallup tekivät vuonna 1991 selvityksen hengellisen väkivallan yleisyydestä. Suomen mielenterveysseura teki tutkimuksen yhdessä Kirkon tutkimuskeskuksen kanssa vuonna 1995. Tutkimuksesta tehtiin myös kirja Uskonnon kahdet kasvot: mielenterveyden tuki vai taakka. Saara Karppisen (1994) tutkimus käsittelee uskonnon ja psyykkisen hyvinvoinnin välistä suhdetta.

Uskonnollisesta yhteisöstä irrottautumista on pohdittu eri opinnäytetöissä, tutkielmissa ja selvityksissä. Tarja Laakso-Tirrosen (1990) työn aiheena oli uskonnollisesta ryhmästä irtautumisen prosessi seitsemän eri irtautumiskriisin ja kriisiprosessien analyysien avulla. Hanna Laakson (2001) tutkimus käsitteli uskonnollisesta yhteisöstä irrottautumiseen liittyviä prosesseja ja irrottautumisen merkitystä pois lähteneelle. Ellen Tuomaalan (2000) pro gradu -työn aihe on eroprosessi vanhoillislestadiolaisen yhteisön viitekehyydestä käsin. Vesa-Petri Lehdon (2001) tutkielmassa on tarkastelun kohteena erokokemukset mormoniyhteisön jättäneiden näkökulmasta. Jukka Timonen (2004) käsittelee pro gradu -työssään uskonnollisesta yhteisöstä irtautumista. Hänen lisensiaattityönsä selvittää identiteetin rakentumista uskonnollisesta yhteisöstä irtautuneiden elämäntapomuksissa. Elina Kaukosen vuonna 2008 tekemässä pro gradu -työssä on selvitetty kääntymisen ja poiskääntymisen teemaa.

3 PRODUKTIO JA SEN TAVOITTEET

Produktion sisältö on 22 kirjoitelmaa uskonnollisesta yhteisöstä irrottautuneiden ihmisten kokemuksista. Lähetin pyynnön osallistua produktion 38 ihmiselle, jotka olivat irrottautuneet tässä työssä kuvaillusta yhteisöstä. Osallistujat produktion löytyivät sitten, että tunnen heistä jokaisen henkilökohtaisesti. Tämän työn tärkein tavoite on tukea ihmistä, joka irrottautuu uskonnollisesta yhteisöstä. Monesti vertaistuki on yksilön kokemusmaailmassa merkittävintä tukea. Käsittelen työssäni narratiivisuutta eli tarinallisuutta produktion eli tarinoiden lähtökohtana. Määrittelen myös käsitteitä, jotka liittyvät uskonnollisessa yhteisössä elämiseen ja siitä irrottautumiseen.

Olen asettanut tälle produktiolle viisi tavoitetta. Erityisesti toivon, että tämä produktio voisi helpottaa tiiviistä, eristyneistä yhteisöistä irrottautuneiden eroprosessia, omalta osaltaan tukea yhteisön nykyisten ja entisten jäsenten sukulaisia ja ystäviä sekä toimia yhteisöstä irrottautumista harkitsevien jäsenten prosessissa työkaluna. Tarkoitus on myös, että tämä produktio voi auttaa diakonia työssään moniarvoisessa yhteiskunnassa. Tavoitteena on luoda foorumi yhteisöstä irtautuneille ihmisille, että he voisivat kertoa kokemuksistaan ilman, että niistä tehdään tulkinta, jonka tutkija raamittaa oman tulkintansa kautta.

Opinnäytetyössä esitetään kirjoittajien kertomukset sellaisina kuin ne ovat kirjoitettu, sillä merkittävää on juuri se, minkä näkökulman he ovat kirjoitukseensa valinneet ja mitä he haluavat kertoa. Työn tarkoitus on antaa ääni yhteisöstä eronneille ja erokokemukselle. Vahvasta, eristäytyneestä yhteisöstä irrottautuessa elämään tulee suuri tyhjiö, joka on voimakkaammillaan eroa pohtiessa ja heti sen jälkeen. Toivon tämän työn tarjoavan vertaistukea muiden vastaavassa tilanteessa olleiden henkilöiden kirjoitusten välityksellä. Irrottautumisprosessissa voi kaivata tukea saman kokeneista, mutta myös rauhaa reflektoida omia tuntemuksiaan. Tutkitussa yhteisössä on vaikuttanut hyvin monenlaisia ihmisiä, mikä korostuu myös heidän kirjoituksistaan. Mitä erilaisempia näkökulmat ovat, sitä laajemmin tämä julkaisu auttaa ymmärtämään yhteisödynamiikkaa ja sen kokemista henkilötasolla. Juuri kokemusten vaihtelevuus tuo todellisuuden moninaisuuden selkeämmin esiin. Kaikista kirjoituksista ei välity ahdistusta ja tuskaa, monilla yhteisöstä eronneilla on siitä hyvin valoisia muistoja, vaikka he ovatkin päättäneet,

ettei tämä yhteisö enää ole osa heidän elämäänsä. Myöskään tuskalliset asiat eivät ole pelottavia ja välteltäviä, sillä käsitelty tuska tuo toivoa, joka auttaa selviämään hyvinkin vaikeista kokemuksista. Tämän työn kertomuksissa oli paljon myönteisiä, kasvusta kertovia tarinoita, mutta myös kivun, hylkäämisen, alistamisen ja epäoikeudenmukaisuuden tunteita. Teksteissä oli hyvin monenlaisia näkökulmia.

Ihmisiä ei voi erottaa yhteisöstään painostamalla, vaikka ulkopuolisten näkemyksen mukaan elämä yhteisön vaikutuspiirissä olisikin vahingollista. Yhteisön jäsenyys saattaa edellyttää, että läheisiä suhteita yhteisön ulkopuolisiin vältetään. Yhteisön jäsenet saattavat suhtautua ryhmän ulkopuolisiin ihmisiin ylemmydentuntoisesti. Toivottavaa olisi, että yhteisön ulkopuoliset läheiset ymmärtävät tilanteen ja löytävät siitä huolimatta rakentavia tapoja pitää yllä yhteyttä yhteisön jäseniin. Tämän yhteyden täytyy olla kunnioittavaa ja turvallista, ei aggressiivista tai holhoavaa. Rakkaus ja välittäminen ovat voimavaroja, joita ilman kukaan ei jaksakaan elää.

Toivon, että kertomukset todella voisivat auttaa toisia yhteisöstä irrottautuvia. Oma ajatteluni selkeytti, kun kaksi vuotta ennen yhteisöstä irrottautumista luin Riitta Lemmetyisen ja Marianne Janssonin (1977) kirjan "Kun luostarin muurit murtuvat". Löysin siitä tuttuja teemoja, jotka auttoivat minua hahmottamaan kokonaisuutta omasta todellisuudestani. Olen tavannut henkilöitä, joiden irrottautuminen yhteisöstä on tapahtunut useita vuosia aiemmin, mutta mieltä on jäänyt painamaan syyllisyys ja kysymys siitä, oliko lähtö sittenkään oikea ratkaisu. Toivon, että nämä kirjoitukset voivat auttaa heitä ymmärtämään omia ratkaisujaan.

4 TEOREETTISET LÄHTÖKOHDAT

Työni teoreettisissa lähtökohdissa selvitän narratiivisuutta lähestymistapana suhteessa kokemusten ymmärtämiseen ja kirjoitan kognitiivisesta dissonanssiteoriasta yhtenä selitysmallina. Lisäksi täsmennän tämän työn kannalta käsitteitä yhteisö, uskonnollisuus ja vallankäyttö.

4.1 Narratiivisuus

Vilma Hännisen (1999) mukaan narratiivisessa tutkimuksessa tarinan käsitettä käytetään ymmärtämisen välineenä. Kertomukset voivat tutkimuksessa olla puhuttua tai kirjoitettua materiaalia. Hatch ja Wisniewski (1995) puolestaan määrittelevät tietämisen subjektiivisuutta siten, että totuus on suhteellista ja sitä rakennetaan sosiaalisessa prosessissa. Rotkirchin mukaan narratiivisuudessa ei pyritäkään yleistävään, objektiiviseen tietoon. Syntyvän tarinakokonaisuuden tarkoitus on, että lukijoiden ymmärrys kasvaa erilaisia kokemuksia lukiessa. Yhteisön jäsenet ja siitä irrottautuneet ovat erilaisia ihmisiä, ja heidän kokemuksensa ovat erilaisia. Heidän erilaiset kokemuksensa voivat kertoa lukijalle erilaisista todellisuuksista, totuuden suhteellisyydestä ja siitä, kuinka todellisuus rakentuu sosiaalisissa prosesseissa, sillä samat tilanteet eri ihmisille ovat merkinneet hyvin erilaisia asioita ja eri ihmisten muistot, kokemukset ja tunteet ovat osittain samankaltaisia, osittain erilaisia.

Kun kirjoitetaan elämäkerrallisesta näkökulmasta, ihmiset itse päättävät, mistä asioista, tapahtumista ja tunteista he kirjoittavat. Kirjoitukseen voi päätyä kirjoittajalle tärkeitä asioita ja heidän kokemuksiaan, ja he voivat kertoa, kuinka ovat selvinneet hankalista tapahtumista tai elämäntilanteista. Tarinat voivat olla sekä elämänkaarta koskevia että tiettyä teemaa koskevia muisteluita. Tarinassa voidaan keskittyä myös merkityksellisiin tapahtumiin. (Hirsjärvi, Remes, Sajavaara 1997, 206 – 207.) Tässä produktiossa kirjoittajat ovat voineet kirjoittaa vapaasti valiten edellä mainituista lähestymistavoista itselleen sopivan.

Elämäkertoja ja tarinoita kokemuksista on käytetty tutkimuksissa kauan. Niitä on käytetty eri tutkimusalueilla, erityisesti historiassa, sosiologiassa, antropologiassa, kansan-

perinteen ja uskonnon tutkimuksissa sekä psykologiassa ja kirjallisuudentutkimuksessa. Tarinoiden kirjoittaminen on yleistymässä myös terapian välineenä (Syrjälä 2007, 229). Toivon, että tarinoiden kirjoittamisella ja niiden lukemisella on myönteinen ja hoitava vaikutus sekä kirjoittajiin että lukijoihin. Tarinoiden kirjoittamisen yleistymisen on yleismaailmallinen ilmiö: kirjoittajakurssit, muisteluryhmät, sukututkimukset ja kirjoituskilpailut ovat suosittuja. Ihmisille on tärkeää jättää jonkinlainen jälki itsestään läheisilleen ja muille kiinnostuneille; elämä ja identiteetit rakentuvat tarinoiden kautta. (Syrjälä 2007, 229.) Uskon, että nämä tarinat, kertomukset tapahtumista eräässä uskonnollisessa yhteisössä, ansaitsevat tulla kerrotuksi. Tärkeää narratiivisessa lähestymistavassa on se, että ihmisen ainutkertaista tapaa kokea, ajatella ja toimia pidetään merkittävänä. Kun ihminen pohtii omaa elämäänsä kirjoittamalla, hänen kirjoituksensa voi avata hänelle itselleen ja myös muille uusia näkökulmia tai kätkeä entisiä. Samalla kertomus rakentaa ihmisen minuutta. (Syrjälä 2007, 230.) Kokemukset ja tapahtumat voivat tulla ymmärrettäviksi, muistettaviksi ja toisten kanssa jaettaviksi kertomusten avulla. Kertomusten avulla voidaan tavoitella eheyttä, pysyvyyttä ja mielekkyyttä elämään. (Syrjälä 2007, 234.)

Kertomusten välittäminen on ikivanha tapa. Kertomuksia on kerrottu laulamalla, tanssimalla ja maalaamalla. Näiden rinnalla on kirjoitettu omaelämäkerrallisesti. Aikaisemmin on tarinoita jaettu leiritulien äärellä, myöhemmin päiväkirjoissa ja nykyään blogeissa. Kirjallisuudessa tunnetaan nykyään myös ilmiö, jota kutsutaan nimellä nonfiction. Tämä tarkoittaa tekstejä, joissa totuus on suhteellista ja vain jonkun ihmisen totuus. Esimerkkinä tästä kirjallisuuden lajista voi käyttää Irakissa 2000-luvulla sotineiden amerikkalaisotilaiden verkkopäiväkirjoja ja näiden pohjalta julkaistuja kirjoja. (Kujala 2007, 33.)

Kerronnallisessa tutkimuksessa tekijä ei ole objektiivinen eikä autoritatiivinen. Tutkija ei ole neutraali, ulkopuolinen tarkkailija eikä hän piiloudu tekstinsä taakse näkymättömäksi hahmoksi. Tutkija on osana inhimillistä elämää ajallisesti ja paikallisesti positioitunut. Tutkija ja tutkimuksen kohteet ovat myös moraalisisessa dialogissa toistensa kanssa. (Kujala 2007, 33.) Koska tämä työ on produktio, en siis sanan perinteisessä merkityksessä toimikaan tutkijana. Omat kokemukseni ovat vaikuttaneet siihen, että halusin valita kokonaisten kertomusten välittämisen opinnäytetyöni sisällöksi.

4.1.1 Narratiivisen lähestymistavan perustelut

Kerron lyhyesti omasta kokemuksestani tässä yhteisössä. Kun tutustuin yhteisöön, pidin sitä hyvin innostavana. Olin saanut nuorempana paljon hyvää sosiaaliseen elämään seurakunnan kautta, ja tässä yhteisössä minua viehätti se, että ystävällisiä nuoria aikuisia oli harvinaisen runsaasti yhdessä. Nopeasti olinkin jo sisällä yhteisön toiminnassa, sain ystäviä, ja sosiaalinen verkostoni alkoi muodostua lähinnä yhteisön muista jäsenistä. Kun myöhemmin aloin kyseenalaistaa yhteisön toimivuutta eri tilanteissa, yhteisön kanta oli hyvin jyrkkä. Koin, että minua pidettiin mielenvikaisena, jopa 'riivattuna', mikä oli henkisesti raskasta.

Vastaavasti, kun olin irrottautunut yhteisöstä ja kerroin ulkopuolisille kokemuksistani, koin samantapaisen reaktion. Minua pidettiin outona, kun olin kuulunut yhteisöön, jolla oli sopimattomia toimintatapoja ja arvoja. Minuun suhtauduttiin holhoavasti ja lapsiini pyrittiin vaikuttamaan minun ohitseni – mikä oli tuttu kokemus jo yhteisön sisältä.

Myös ammatillinen auttaminen voi olla ontuvaa. Olin mukana yhteisöstä irrottautuneille naisille tarkoitettussa vertaistoipumisryhmässä, jossa asetelmat ryhmänvetäjän ja ryhmäläisten välillä tuntuivat olevan sekavat. Vaikutti siltä kuin ryhmän vetäjä olisi halunnut kohdata sen jäsenet hauraina, haavoittuneina ja avuttomina, mutta hän ei kyennyt tukemaan heitä toiminnallisina, itse ajattelevina yksilöinä. Ryhmän toiminnassa oli monenlaisia ongelmallisia tilanteita, jotka saivat minut pohtimaan auttamisen etiikkaa.

Omat vaikeat kokemukseni tiiviistä uskonnollisesta yhteisöstä irrottautumisessa ovat vaikuttaneet siihen, että halusin vastaavassa tilanteessa olleiden ihmisten saavan oman äänensä kuuluviin. Toivon, että jokaisen kokemus tulee kuulluksi juuri sellaisena kuin se on. En halunnut värittää näitä kokemuksia selittämällä niitä psykologisilla teorioilla. En myöskään halua kohdella kokemustensa kirjoittajia yhtenä tietynlaiseksi määritellynä ryhmänä. Me saman yhteisön sisällä eläneet ihmiset olemme erilaisia, kokemuksemme ovat erilaisia ja olemme saattaneet kokea samat asiat erilaisina. Yhteisön jäseninä olimme sosiaalisesti tiivis ryhmä, mutta yhteisön ulkopuolella emme sitä välttämättä enää ole samantapaisista kokemuksista huolimatta. Koin, että narratiivinen lähestymistapa parhaiten mahdollistaa kokemusten kirjon esiin tuomisen, ja samalla toivon, että se

voi toimia reflektiotaustana myös muille vastaavia raskaita elämänjaksoja kokeneille ihmisille.

4.1.2 Tarinallisuuden monikäyttöisyys

Tarinallisuutta voidaan käyttää erilaisissa projekteissa ja prosesseissa. Tarinallisuutta käytettiin onnistuneesti myös 'Toiminnallisia menetelmiä inkeriläisvanhusten hoitoon' -projektissa. Muistelutyö oli sillan rakentamista menneen ja tulevan välille. Vaikka kaikki eivät halunneetkaan osallistua muisteluun, koska se oli liian ahdistavaa, useimmat kokivat sen mielekkääksi. (Miettinen 2009, 22.) Myös omassa irrottautumismatkassani olen kokenut jotkin tapahtumat ja lähestymistavat epäkunnioittavina, toiset kunnioittavina.

Tässä työssä pyrin parhaani mukaan kohtelemaan arvostaen jokaista tässä käsiteltävää ihmistä ja aihetta. Haluan kunnioittaa jokaista irrottautumisvaiheen läpikäynyttä ja myös niitä, jotka edelleen ovat yhteisön jäseniä, omana itsenään. En halua paisutella kauheuksia, mutta toisaalta en myöskään halua väheksyä yhteisössä esiintynyttä vääryyttä, alistamista ja kiusaamista. Nämäkin teemat ovat osa niitä kokemuksia, jotka itselläni liittyivät aikaan tuossa yhteisössä - vaikkakaan en ole päässyt pakoon näitä teemoja irrottautumalla yhteisöstä. Kunnioitus on oma näkökulmani, ja se on myös narratiivisuuden näkökulma. Narratiivinen aineisto on tulkittava niiden merkitysten mukaisesti, jotka kirjoittaja antaa kirjoitukselleen, ei luokittelun mukaan. (Heikkinen 2001, 121 – 124.)

Eräs asia, jonka yhdistin omiin kokemuksiini 'Toiminnallisia menetelmiä inkeriläisvanhusten hoitoon' -projektista, liittyy siihen ristiriitaan, joka minulla on yhteisöön liittyvien tapahtumien julkistamisesta. Kun aihepiiristä on kirjoitettu tai tehty ohjelmia, olen kokenut osan julkisuudesta ristiriitaisena. Vanhusprojektin viimeiseen koulutusjaksoon oli ehdotettu mielikuvavoimistelua osallistujien kokemusmaailmasta siten, että mielikuviin liitettäisiin liikesarjoja, jotka muistuttaisivat heinäntekoa, kotitöitä ja marjastusta. Projektin ohjaava työntekijä ihmetteli, kenen kokemusmaailmasta nämä muistot nousivat – osallistujien vai kouluttajan? Ehkä taustalla oli stereotypia inkeriläisistä Leningradin alueen Suomea puhuvina talonpoikina? Todellisuudessa moni inkeriläismummo on tehnyt elämäntyönsä tehtaissa tai virastoissa. Oikeiden ja aitojen muistojen löytäminen

on tärkeää muistelutyössä (Miettinen 2009, 22). Kun entisestä yhteisöstämme levisi julkisuudessa vilkas keskustelu, kiinnitin huomioni siihen, että keskusteluissa rajuimpien tarinoiden kertojat eivät aina jakaneet omaa tarinaansa ja omaa kokemustaan, vaan joltain toiselta kuultua. Kaikki asianosaiset, mahdollisesti tapahtumista paljonkin kärsineet ihmiset, sen sijaan eivät kokeneet nettikeskustelua mielekkääksi purkamistavaksi.

4.2 Kokemuksesta kirjoittaminen ja kirjoittamisen kokemus

Kokemuksesta kirjoittamisesta on löydetty monenlaisia näkökulmia. Boudin, Keoghin ja Walkerin (1985) mukaan reflektiolla voidaan tarkoittaa sellaista tunteiden ja älyllisen pohdinnan yhteistyötä, jossa kokemuksiin pyritään löytämään uudenlaisia näkökulmia, arvioimaan niitä uudelleen ja mahdollisesti avaamaan uusia kanavia vastaavien tilanteiden kohtaamiseen. Omasta elämästä kirjoittamista voidaan pitää menneen elämän reflektointina (Karjalainen 2004, 20). Kun kirjoitetaan omasta elämäkkaaresta, pidetään teoreettisina tausta-ajatuksina tarinallisen kiertokulun teoriaa, narratiivista identiteettityötä ja kokemuksellista oppimista (Karjalainen 2004, 24). Tarinallisen kiertokulun teoriolla tarkoitetaan ajatusta, että ihminen jäsentää sisäistä tarinaansa laatimalla omasta elämästään kertomusta sosiaalisesta tarinavarannosta ammentamiensa tarinallisten mallien kautta. Tulevien tarinallisten projektien toteutusehtoihin vaikuttaa ihmisen toiminta. Eri tapahtumat voidaan myöhemmin esittää ja tulkita tarinallisina kertomuksina. (Karjalainen 2004, 24.)

Sisäisellä tarinalla tarkoitetaan tajunnallista tulkintamallia. Tämän mallin avulla ihminen voi jäsentellä elämäntilannettaan, määritellä identiteettiänsä, arvojansa, tavoitteitaan ja asemaansa suhteessa muihin ihmisiin. Tätä mallia voidaan jäljittää erilaisista ilmauksista. (Karjalainen 2004, 24.) Kun ihminen kirjoittaa omasta elämästään, hän voi tiedostaa uudella tavalla oman elämänsä tarinaa ja luoda itselleen käsitystä siitä, kuka hän on. Tämä on narratiivista identiteettityötä, jonka perusajatus on siinä, että ihminen voi tavoittaa minuuttaan paremmin esimerkiksi kertomalla tarinan itsestään kuin välittömällä itsereflektiolla. Kun ihminen kirjoittaa omasta, eletystä elämästään, hän voi löytää minuuttaan tämän itsetoteutuksen tuloksena ja arvioida itseään suhteessa kirjoitukseensa. (Karjalainen 2004, 24 – 25.) Narratiivinen identiteetti tarkoittaa kirjoittamalla kertomisen prosessissa rakentuvaa identiteettiä. Kun ihminen kirjoittaa itsestään ja

elämästään, hän tekee tavallaan esitystä itsestään ja hänen tietoisuutensa omasta minuudesta kasvaa. Elämäkerrallinen identiteetti sisältää yksilön esityksen muille elämäkerrastaan ja yksilön tietoisuuden itsestä, elämäkokemuksista, tapahtumista ja niille annetuista merkityksistä. Tietoisuus elämän ja identiteetin ymmärrettävyydestä ja jatkuvuudesta säilyy, kun elämäkulun tapahtumat ja kokemukset etenevät prosessina, jossa ihminen antaa merkityksiä elämälleen ja minälleen. (Karjalainen 2004, 25.)

Omasta elämästä kirjoittamista voidaan pitää oppimisena. Oppiminen suhteutuu elämämme aikaisempiin tapahtumiin. Ihmisen maailmankuva muodostuu aikaisempien elämäkokemusten pohjalta. Ihmisen persoonallisuuttakin voidaan pitää hänen kokemushistoriansa tuloksena. Hänen aikaisemmat kokemuksensa määrittelevät hänen seuraavien kokemustensa sisältöä. Kun ihmisen elämässä tulee vastaan uusia kokemuksia, hän tulkitsee uusia kokemuksiaan vanhojen kautta. Jokainen uusi kokemus muokkaa yksilön käsitystä maailman ja hänen itsensä suhteesta. (Karjalainen 2004, 25.)

Kun kirjoitetaan omasta eletystä elämästä, kyseessä on muistelu. Muistelu voi olla menneisyyttä käsittelevää kirjoitusta tai puhetta ja menneen elämän mieleen palauttamiseen pyrkiviä kognitiivisia ja emotionaalisia prosesseja. Muistelupuheessa ja -kirjoituksessa yhdistyvät menneiden asioiden ja tapahtumien mieleen palauttaminen, jäsentäminen, yhdistely ja arviointi kertomalla. Tämä muistelu on prosessi, jossa nykyhetken näkökulmasta tulkitaan tapahtumia, ihmisiä ja olosuhteita. Muistelu on usein puhetta, mutta se voi olla myös kirjoitusta, jota muistelija kirjoittaa itselleen. (Karjalainen 2004, 26.)

Kertojan elämää ja kokemuksia käsittelevästä kerronnasta käytetään nimityksiä henkilökohtainen kerronta, kokemuskerronta ja muistelukerronta. Henkilökohtainen kerronta on yksilön elämän todellisiin tapahtumiin ja yksityisiin kokemuksiin perustuvaa kerrontaa, joka on minämuodossa. Kokemuskerronnan lähtökohtana on ensisijaisesti kokemuksellisuus, ei henkilökohtaisuus. (Karjalainen 2004, 26 – 27.)

Omaelämäkerrallista ja lähimenneisyyteen perustuvaa kerrontaa kutsutaan muistelukerronnaksi. Muistelukerronnassa on keskeistä tarve tulkita ja arvioida menneisyyttä ja kertoa siitä omalla tavalla, kun virallinen asiantuntijahistoria kertoo asioista toisen näkökulman. Muistelukerronnan kertojien tavoitteena on ymmärtää ja hallita menneisyyt-

tään ja lähihistoriaa sekä opettaa ja huvittaa. Kerronta on terapeutista ja viihdyttävää. (Karjalainen 2004, 27.)

Elämäkertomus ja identiteettikertomus ovat kertomuksia, jotka muotoutuvat koko elämän ajan avoimina, päättymättöminä kertomuksina. Ne toteutuvat usein katkelmallisina ja niissä vuorottelevat eri aikatasot. Kertojalle nämä ovat keinoja saada oma elämä ja identiteetti ymmärrettäväksi itselle ja muille. (Karjalainen 2004, 28.)

Kirjallisuudessa ja runoudessa on voimassa paradoksi: tekstissä on voimaa ja syvyyttä, jos kirjoittaja onnistuu olemaan mahdollisimman pitkälle oma itsensä, avoin, yksityinen ja persoonallinen. Kun ihminen ilmaisee oman aidon minuutensa, hän voi määritellä itsensä. Jos taas kirjoittaja pyrkii tietoisesti suuntaamaan tekstinsä tietylle ryhmälle, ei teksti välttämättä onnistu olemaan kiinnostava, vaan se koetaan tarkoitushakuiseksi. (Karjalainen 2004, 44 – 45.)

Kun ihminen kirjoittaa omaa tarinaansa, hän rakentaa tekstistään itselleen sopivaa kokonaisuutta. Kirjoittajalle on olennaista, että hän on saanut dokumentoiduksi itselleen tärkeitä asioita ja hän voi ilmaista omaa yhtenäisyyttä ja johdonmukaisuutta. (Karjalainen 2004, 55.) Tärkeintä tekstissä ei ole sen johdonmukaisuus, vaan välittää se kokemus, joka kirjoittajalla oli muistellessaan ja kirjoittaessaan tekstiä. Yksittäisiä tapahtumia ja kokemuksia kirjoittajan elämässä voidaan kutsua ydinkokemuksiksi, jotka ovat merkityksellisiä ja kirjoittajan elämää selittäviä. (Karjalainen 2004, 56.)

Hannu L.T. Heikkisen (2002) mukaan narratiivisen identiteettityön perustana on ajatus siitä, että elämästä kerrotut kertomukset ja muu itseilmaisuus välittävät tulkintaa minuudesta. Minuutta ei ole mahdollista tavoittaa välittömällä itsereflektiolla, vaan kirjoittaja ulkoistaa itsensä eri tavoilla erilaisiin ilmaisuihin ja siten tavoittaa minuutensa ja arvioi itseään suhteessa näihin ilmaisuihin. (Karjalainen 2004, 57.) Kun ihminen tekee identiteettityötä kirjoittamalla, saavat muistot eri ulottuvuuden kirjoitettuna kuin puhuttuna. Kirjoittaminen tapahtuu enemmän muistelijan omilla ehdoilla kuin puhuminen. Kirjoittaessaan muistelija ohjailee muistelua ja sen ilmaisemista. Kirjoittamisprosessi voi tuottaa uusia tapoja ajatella ja uusia merkityksiä asioille. Ihminen voi kirjoittamisen ja tekstin muuttelun avulla prosessoida historiaansa ja minuuteensa liittyviä asioita ja kirjoi-

tusprosessinsa kautta tiedostaa syvemmin oman elämänsä tapahtumia. (Karjalainen 2004, 57.)

Kun ihminen kertoo tarinaa omasta elämästään, se on oman eletyn elämän merkityksellistämistä. Tarina tuo kirjoittajan elämän näkyvään muotoon. Tarinansa avulla kirjoittaja voi luoda suhdetta elettyyn elämään. Hän saattaa oivaltaa elämästään sellaisia näkökulmia, joita ei ollut aikaisemmin huomannut tai muistanut. Kirjoittaja voi pohtia elämäänsä eri arvolähtökohdista ja hänen kirjoituksensa voi olla hänelle silta menneestä nykyiseen ja nykyisestä menneeseen. Kun omaa itseä, historiaa, sisäistä maailmaa, tietoisia ja tiedostamattomia ulottuvuuksia ei voi tavoittaa yksin, tyhjiössä, tarjoaa kirjoitusprosessi kirjoittajalle tämän toisen, jota vasten voi peilata identiteettiään. (Karjalainen 2004, 57 – 59.)

4.3 Narratiivinen reflektioryhmä

Hugh Foxin mukaan omaa identiteettiä ei ole mahdollista rakentaa eristyksissä, vaan ihmiset hakeutuvat yhteyteen sellaisten ihmisten kanssa, jotka reagoivat siihen mitä he itse haluavat pitää omana identiteettinään. Oman elämämme arvojen jakaminen samanhenkisten ihmisten kanssa voimauttaa meitä. Narratiivinen reflektioryhmä sekä tunnustaa identiteettiväitteidemme oikeellisuuden että luo tarinoita tärkeistä asioista elämässämme. (Russell & Carey 2006, 74 – 75.)

Narratiivisessa työtavassa narratiivinen reflektioryhmä tarkoittaa sitä, että terapiatilanteeseen on kutsuttu yleisöä olemaan kolmantena osapuolena terapeutin ja terapiassa käyvän ihmisen lisäksi. Yleisö koostuu perheenjäsenistä ja ystävistä. Paikalle voidaan kutsua myös refleктоiva tiimi, joka koostuu ammattilaisista tai ryhmä voi koostua saman asian kokeneista ihmisistä. Silloin ihmiset sitoutuvat auttamaan muita, joilla on vastaavia kokemuksia. Kun narratiivinen reflektioryhmä keskustelee jostakin asiasta ja kokemuksesta, terapiaan hakeutunut ihminen keskittyy kuuntelemiseen (Russell & Carey 2006, 72 – 73.)

Eri ihmisten kirjoitukset tässä työssä voivat toimia lukijalle ikään kuin narratiivisen reflektioryhmän vastineena. Vaikka kirjoittajien ja lukijan välillä ei olekaan kommuni-

kaatiota ja siinä merkityksessä suoraa reflektiota ja ennen kaikkea lukijan oman tarinan kuulemista, voi lukija löytää kirjoitusten kokoelmasta itselleen tuttuja teemoja, joita hän voi käyttää kommentteina omalle tarinalleen, ikään kuin tarinoiden kirjoittajat olisivat kuulijoita ja kommentoijia kuulemassa hänen oman tarinansa ja antamassa hänelle uusia näkökulmia.

4.4 Kriisi

Kun ihminen irrottautuu tiiviistä yhteisöstä, joutuu hän käymään lävitse elämässään kriisin. Cullberg (1975) on muodostanut nelivaiheisen kriisiteorian. Sen mukaan kriisin kokemisessa voidaan tunnistaa shokkivaihe, reaktiovaihe, kriisin läpityöskentely ja uudelleen orientoitumisen vaihe eli kriisistä toipuminen. Kriisin kokemukseen liittyy monenlaisia psyykkisiä ja fyysisiä tuntemuksia. Monesti kriisissä koetaan pelkoa, avuttomuutta, hämmennystä, vihaa, katkeruutta ja surua. (Halkola 2009, 107.) Psykologi Salli Saari toteaa, että onnistuneessa kriisin työstämisessä traumaattisesta kokemuksesta on tullut tietoinen ja levollinen osa minuutta. Ihminen hyväksyy, että on kokenut kriisin aiheuttaneen tapahtuman ja se on osa häntä. Tapahtuma ei ole enää kaiken aikaa ajatuksissa niin kuin se on ollut kriisin alussa. Jos trauman käsittely ei onnistu, voidaan kriisin läpityöskentelyssä jäädä paikalleen reaktio- ja työstämisvaiheeseen. (Halkola 2009, 63.) Epäonnistuneeseen kriisin käsittelyyn liittyvät esimerkiksi torjunta, paniikkihäiriö ja visuaalinen takautuma (Halkola 2009, 67). Kriisin työstäminen on hyvin yksilöllistä, ja on hyvä löytää voimauttavia ja eheyttäviä auttamiskeinoja. Terapeuttisen työn tarkoitus on tukea ihmisen selviytymistä, ehkäistä psyykkisten häiriöiden syntyä ja etsiä voimavaroja. Sekä valokuvaus että tarinoiden kirjoittaminen voivat tuoda näkyväksi kriisien sisältöjä ja auttaa löytämään elämään eheyttä, turvallisuutta ja tasapainoa. (Halkola 2009, 107)

Kriisistä toipumisen eli uudelleen orientoitumisen vaiheeseen liittyy voimautuminen. Englanniksi tämä käsite on empowerment, eikä sitä ole kovin vakiintuneella sanalla onnistuttu suomentamaan. Tämä käsite painottaa yksilön subjektiivista ja valtaa omaan elämäänsä. Käsitteellä tarkoitetaan valtautumista, ja toimintakyvyn lisääntymistä. Se kuvaa ihmisestä itsestään lähtevää prosessia, johon kuuluvat kasvu ja sisäinen voimantunne. Voimautumisessa on keskeistä se, että toista ihmistä ei voi voimauttaa, vaan ke-

hitys lähtee aina ihmisestä itsestään. Kun ihmissuhteet, ulkoiset olosuhteet ja sosiaaliset rakenteet eivät uhkaa tasavertaisuutta tai itsemäärättyä oikeutta, voi voimautuminen alkaa. (Savolainen 2009, 212.)

Tarkastelun kohteena olevasta yhteisöstä irrottautumiseen liittyy yhteisöön kuuluvien sosiaalisten suhteiden menettäminen. Yhteisöstä eronneiden ei ole mahdollista pitää yhteyttä yhteisön jäseniin ja säilyttää heihin ystävyys-suhteita. Ystävyys-suhteet olivat mielestäni parhaimpia asioita entisessä yhteisössäni. Erityisesti tämän takia yhteisöstä irrottautuminen on useimmille jonkinlainen kriisi. Irrottautuessaan yhteisöstä täytyy löytää itselleen uusi sosiaalinen verkosto, hengellinen suuntautuminen, kenties työpaikkakin. Monen yhteisöstä pois lähteneen elämään kuuluu kokonaisen uuden elinpiirin muodostaminen. Yhteisön jäsenen elämässä perheiden arkeen liittyy kotikoulun pitäminen lapsille, yhteiset illanvietot, koulupäivät ja yhteinen yrittäminen. Vapaa-ajan harrastuksiin ei juurikaan ole aikaa, toisin kuin yhteisöstä irtauduttua. Uudessa elämäntilanteessa on uusia ilonaiheita, mutta on myös väsyttävää luoda uusia kontakteja ja laajentaa elinpiiriä sekä samanaikaisesti käsitellä erilaisia, ristiriitaisiakin muistoja. Tiiviistä yhteisöstä eroamista voisi ehkä verrata avioeroon tai läheisen kuolemaan. Useimmat kokevat varsinkin alkuaikoina voimakasta ahdistusta ja nukkuminen on vaikeaa. Mukana voi olla häpeäntunteita, mutta myös voimakasta ikävää yhteisöön edelleen kuuluviin ystäviin.

En häpeä tai kadu vuosiani tässä yhteisössä. Olen ollut vihainen ja kokenut ahdistusta, mutta olen onnekseni saanut apua sekä ammattilaisilta että toisilta samassa tilanteessa eläneiltä. En koe itseäni uskonnon uhriksi, vaan näen tämän elämänvaiheen osana kasvua, sillä elämä yhteisössä on myös täyttänyt monenlaisia tarpeita. Olen pyrkinyt reflektoida niitä ja pohtinut hyvän ja pahan ongelmaa ja miettinyt, mikä on minun vastuuni tapahtumista. En näe yhteisön jäsenyyttä pelkästään sairaana ilmiönä. Elämä uskonnollisessa yhteisössä vastaa myös moniin luonnollisiin tarpeisiimme, kuten ystävyden ja yhteisöllisyyden tarpeeseen ja hengellisiin tarpeisiin.

4.5 Pohdintaa kognitiivisen dissonanssiteorian pohjalta

Olen pohtinut omaa elämänpolkuani muun muassa kognitiivisen dissonanssiteorian kautta. Leon Festingerin (1957) kognitiivisen dissonanssiteorian mukaan ihminen pyrkii etsimään tai korostamaan omia näkemyksiään ja sellaista informaatiota, joka tukee hänen omaa käytöstään (Tikkala, ym. 1991, 13). Tässä teoriassa lähdetään siitä oletuksesta, että ihmisen kognitio muodostuu kognitiivisista elementeistä, joita kuvataan ei-havaittavissa olevina alkioina, jotka tarkoittavat ihmistä itseään ja hänen ympäristöään koskevia tietoja, käsityksiä ja mielipiteitä. Nämä kognitiiviset elementit voivat olla keskenään riippuvaisia tai riippumattomia. Mikäli nämä elementit ovat toisistaan riippuvaisia, ne ovat joko konsonanssissa eli sopuinnossa tai dissonanssissa eli riitasoinnussa keskenään. Jos elementit ovat dissonanssissa, vallitsee kognitiivinen dissonanssi. Se on epämiellyttävää, joten yksilö pyrkii heikentämään dissonanssia ja välttämään sen lisääntymistä. Jos taas yksilön elämässä vallitsee kognitiivinen konsonanssi, hän pyrkii säilyttämään sen. Mitä tärkeämmistä elementeistä yksilön elämässä on kyse, sitä vahvempaa on mahdollinen dissonanssi, mikä vaikuttaa siihen, että myös ihmisen tarve muuttaa käyttäytymistään ja sen takana olevia asenteita ja käsityksiä, on suurempi. Vallitsevaa dissonanssia voi vähentää muuttamalla kognitiivisia elementtejä tai lisäämällä niitä, eli ihminen pyrkii korostamaan omia näkemyksiään etsimällä omaa käytöstään tukevaa informaatiota. (Tikkala, ym. 1991, 13.) Dissonanssia on helppo eliminoida tai lieventää, jos kyseessä on asia, jonka merkitys ei ole kovin suuri, kuten Festingerin (1957) klassisessa esimerkissä auton valinnasta. Kun ihminen on ostanut tietynmerkkisen auton, hän mieluiten lukee myönteisiä arvioita omasta valinnastaan ja suodattaa kielteisiä pois. Vaikeammaksi tilanne käy silloin, kun kyseessä on suurempi elämään vaikuttava seikka. Jos ihminen sitoo itsensä hyvin tiukasti tiettyyn elämäntavotukseen, on ympäröivä maailma ihmiselle jatkuvan sensuroinnin kohde. Mikäli yksilön tiedot ja käsitykset tulevat keskenään liian suureen ristiriitaan, rationaalinen ihminen muuttaa käsityksiään siten, että dissonanssi pienenee. Festingerin mielestä ihmisen perusmotivaatioita voidaan pitää tavallaan irrationaalisina. Vaikka käytöksessä ei olisikaan järkeä muussa merkityksessä, ihminen suosii sellaista käytöstä, joka vähentää dissonanssia. (Tikkala, ym. 1991, 14.)

Wallacen (1966) mukaan kognitiivinen dissonanssiteoria voi selittää uskonnollista käyttäytymistä. Ihminen voi muokata havainnointiaan itseään ja maailmaa kohtaan vähen-

tääkseen dissonanssia. Kognitiivinen dissonanssi syntyy ihmisen elämässä kärsimyksen ongelmasta. Oletamme, että meille kuuluu onnellinen elämä, mutta olemme tietoisia siitä, että elämä voi olla täynnä kärsimystä vähäisten onnen kokemusten keskellä ja lopulta jokainen kuolee. Ristiriita toiveittemme ja odotustemme välillä suhteessa todellisuuden tuottaa dissonanssitilanteen. Dissonanssitilanne käsitetään kysymykseksi maailmasta erillisen minuuden ja sen ympäristön välillä. (Tikkala, ym. 1991, 15.)

Dissonanssiteoria muotoilee neljä tapaa ratkaista dissonanssi. Voimme yrittää muuttaa maailmaa tai itseämme siten, että kärsimyksen määrä vähenee, tai kehittää dissonanssisuhteeseen sellaisia kognitiivisia elementtejä, jotka vähentävät ristiriitaa niin, että voimme hahmottaa maailman tai itsemme tyydyttävämmällä tavalla. (Tikkala, ym. 1991, 15.) Ensimmäisessä dissonanssin ratkaisutavassa dissonanssi pyritään poistamaan ympäristöä muuttamalla. Tähän sisältyy ajatus siitä, että elämää voidaan muuttaa kauttaaltaan onnellisemmaksi pyrkimällä ympäristön ja elinolosuhteiden parantamiseen. Toisessa ratkaisutavassa ihminen pyrkii henkilökohtaiseen menestykseen ja pyrkii muuttamaan itsensä ideaaliksi. Esimerkiksi terveyden palvonta sopii tämän strategian toteutukseen. Kolmannessa ratkaisutavassa käsitystä maailmasta pyritään muokkaamaan sellaiseksi, että sen kanssa on helpompi elää. Tikkala, Myllykangas ja Tuomainen (1991) esittävät, että kristillisen herätyksen kokeneet ihmiset heikentävät dissonanssia tämän strategian avulla. Heidän mielestään herätyksen kokeneet ovat omaksuneet todellisuuskäsitykseensä uusia elementtejä, kuten Jumalan. Neljännessä, valaistuksen strategiassa uskonratkaisu rakentuu intuitiolle. Sitä ei pyritäkään perustelemaan rationaalisesti, vaan se on omakohtainen ja arkitajunnan ylittävä tietoisuus. Nämä eri strategiat eivät sulje toisiaan pois, niitä voi käyttää yhtä aikaa tai eri strategioita eri elämänvaiheissa. Yleensä ihmisillä on yksi pääasiallinen tapa vähentää dissonanssia. (Tikkala, ym. 1991, 15.)

Tikkala, ym. (1991, 22 - 24) näkevät tutkimuksessaan selviytymisstrategioiden toimivuuden siten, että neljäs eli valaistuksen strategia olisi parhaiten toimiva kognitiivisen dissonanssin vähentäjänä. He näkevät tämän strategian mystisenä, itämaispainotteisena. En itse voi yhtyä kokonaan heidän väittämäänsä. En ole samaa mieltä siitä, että todellisuuskäsityksiä tarvitsisi muuttaa, jos omaa kristillisen elämäntutkimuksen. En myöskään ajattele niin, että valaistuksen strategia liittyy vain itämaisiin uskontoihin. Itselleni se sopii kristillisen elämäntutkimuksen kautta elettyinä, sillä mielestäni uskon asioita ei

ole mielekästä rationalisoida, vaan usko Raamattuun ja Jeesukseen pelastajana ja sovittajana perustuu sekin intuitioon, arkitajunnan ylittävään tietoisuuteen.

4.6 Yhteisöllisyys ihmisen perustarpeena

Nykyinen maailma on haavoittuvuuden maailma. Elämäämme leimaavat epävarmuus ja ailahtelevaisuus. Turvattomuutta koetaan eri puolilla maailmaa, mutta erityisen halvaannuttavana ja masentavana se usein koetaan maailman kehittyneimmissä ja hyvinvoivimmissa osissa. Tätä ilmiötä kutsutaan kokemukseksi turvattomuudesta, epävarmuudesta ja uhkasta. (Bauman 2002, 192 – 193.) Elannon saaminen on muuttunut epävarmaksi globaalisti ja tämä vaikuttaa ihmisiin siten, että elämässä kaivataan välitöntä tyydytystä. Kun elämä on muuttunut sosiaalisesti ja taloudellisesti epävarmaksi, maailma koetaan kertakäyttökulttuurina myös sosiaalisissa suhteissa. Välittömän tyydytyksen hakeminen ihmissuhteissa, tavaroissa ja työssä ei kuitenkaan sammuta ihmisen turvallisuuden ja varmuuden janoa. (Bauman 2002, 196 – 197.) Tuottaminen, päinvastoin kuin kuluttaminen, on sosiaalista ja se vaatii yhteistyötä ja yhdessä ponnistelemista. Kun tehdään monimutkaisia tehtäviä, joihin kuuluu työn jakamista ja erikoisosaamista, täytyy tehdä yhteistyötä. Yhteistyöllä hajanaiset ja yksittäiset teot muuttuvat tuottaviksi. (Bauman 2002, 198.) Tässä työssä käsitellyn yhteisön johtaja painotti opetuksissaan juuri yhteistyötä ja yhdessä tekemistä. Ihmisiä sitoi toisiinsa ystävyysuhteiden ja hengellisten asioiden jakamisen lisäksi yhdessä tekeminen.

Yhteisöllisyys korostuu tilanteissa, joissa yksilönvapauden ja turvallisuuden välinen epätasapaino on suuri. Ihmisen elämänpiiriin kuuluu nykyään hyvin laaja joukko muita ihmisiä, mutta sosiaaliset siteet voivat olla hauraita, kestäättömiä ja lyhytikäisiä, mikä voi olla seurausta voimakkaasta tarpeesta yksilöllisyyteen. Siteiden kestäättömyys ja lyhytikäisyys saattaa kuitenkin olla suurin este, että yksilö voisi saavuttaa harmonian. (Bauman 2002, 203.) Yhteisöllisyyden vetovoima on ajatuksessa vakaasta turvapaikasta, josta haaveillaan ennustamattomien ja hämmentävien muutosten maailmassa. Monille yhteisöllisyys jää haavekuvaksi, joka ei toteudu omassa elämässä (Bauman 2002, 204 – 205.)

Yhteisö voidaan käsittää alueellisesti spesifiseksi, sosiaaliseen vuorovaikutukseen ja yhteenkuuluvuuden tunteisiin liittyväksi yksiköksi, joka osoittaa yhteisyyttä myös muilla symboleilla. Lisäksi yhteisöä määriteltäessä tulee ottaa huomioon alueellisuus siten, että alueella on leikkauspiste, joka muuttaa yhteisyyden laadullisesti erityiseksi. On myös otettava huomioon yhteisölle tyypilliset sosiaalisen vuorovaikutuksen muodot tai osoitettava, miten symbolinen yhteisyys toteutuu yhteisössä. (Lehtonen 1990, 17 – 18.)

Yhteisyyttä voidaan täsmentää siten, että se voi ilmetä toimintana tai tunteina. Siinä voidaan erottaa kaksi kehitysprosessia, ja yhteisöön kuuluvat nämä molemmat: vuorovaikutus ja toiminta. Yhteisyyden kehitysprosessiin kuuluu vuorovaikutus siten, että jäsenten ryhmäidentiteetti muotoutuu konkreettisen toiminnan seurauksena ja yhteisö on tällöin toiminnallinen. Yhteisyys voi kehittyä myös tietoisuudessa siten, että yhteenkuuluvuuden tunne vahvistuu. Silloin kehittyä symbolista yhteisyyttä. Tämä vahvistaa ryhmäidentiteettiä. (Lehtonen 1990, 23 – 24.) Yhteisöille on yleensä yhteistä kohtuullisen pysyvä ja välitön vuorovaikutus. Vuorovaikutuksessa muotoutuvat ja määrittyvät jäsenten väliset vuorovaikutussuhteet, yksittäisen jäsenen yksilöllisen käyttäytymisen vapausasteet ja valintavaihtoehdot yhteisössä ja jäsenten ja ei-jäsenten välisen vuorovaikutuksen säännöt. Näihin määrittymisiin ja muotoutumisiin liittyvät esimerkiksi jäsenten käyttäytymissäännöt, moraaliset sitoumukset, normit, sanktiot, hierarkia, poikkeavan käyttäytymisen sieto ja jäseniä ja muukalaisia koskevien käyttäytymisnormien ero. (Lehtonen 1990, 25.)

Yhteisyys esiintyy tietoisuudessa jaettuina uskomuksina, tunteina ja subjektiivisina kokemuksina. Yhteisyyden sisältönä voi olla esimerkiksi maailmankatsomus, uskonnollinen näkemys, poliittinen asenne tai yhteiset uskomukset. Aate on yhteisyyttä luova tekijä ja sen perusteella voidaan puhua aatteellisesta tai symbolisesta yhteisyydestä. (Lehtonen 1990, 26 – 27.) Hyvän yhteisön määritelmänä pidetään yleisesti sitä, että sen jäsenillä on jollain tavalla heidän elinehtojansa parantavaa yhteistoimintaa, jonka toiminnan ja resurssien hallintaan heillä on yhtäläinen oikeus osallistua (Lehtonen 1990, 29). Hyvän yhteisön määritelmä ei sisällä yhteisöihin liittyviä varjopuolia, kuten valtasuhteiden epätasapaino, jonka tekijöitä ovat demokratian puute, riippuvuus ja alistaminen (Lehtonen 1990, 33).

Ihmisen elämässä sosiaalista pääomaa tuottavina tekijöinä voidaan pitää arkielämän tärkeitä aineksia. Näitä ovat sosiaalisen kokonaisuuden muodostavien yksilöiden ja perheiden sympatia, toveruus ja sosiaalinen kanssakäyminen. Ilman sosiaalista kokonaisuutta yksilöt ovat sosiaalisesti avuttomia. Vuorovaikutus hyödyttää koko yhteisöä myös yksilötasolla, kun yhteisön jäseniltä voi saada apua elämän eri tarpeisiin. (Ilmonen 2004, 99 – 100.) Laajaa ystäväpiiriä pidetään ilmauksena suuresta sosiaalisesta pääomasta. Ystävyys on käytännöllinen asia, jonka eri muodoissa saadaan henkistä ja aineellista tukea. Ystävyys nähdään välittämisen ja moraalisen asenteen metaforana. Ystäviin luotetaan eikä ystävän oleteta käyttävän toisen heikkoudentilaa hyväksi. (Ilmonen 2004, 105.)

Sosiaaliset verkostot saattavat olla siteiltään vahvoja ja suljettuja. Silloin suhteet toisiin yhteisön jäseniin voivat saada erityispiirteitä, jotka liittyvät vain jäseniin. Mitä korostuneempia nämä erityispiirteet ovat, sitä suuremmalla todennäköisyydellä ryhmässä aletaan tehdä jaotteluja 'heihin' ja 'meihin'. Tällöin vastavuoroisuus suhteessa 'heihin' on strategista eikä luottamus yllä yhteisön rajojen yli. Yhteisöissä voi olla paljonkin sosiaalista pääomaa, mutta samalla se estää yhteiskunnallisen integraation. Edes kaikki yhteisön jäsenet eivät välttämättä saa hyötyä sosiaalisesta pääomasta. Toisaalta sosiaalinen pääoma saattaa olla myös negatiivista. Se voi olla taloudellisen riiston väline tai sosiaalisen tukahduttamisen apuneuvo. (Ilmonen 2004, 107 – 108.) Kun ihminen liittyy poliittiseen puolueeseen tai hän muuttaa kansallisuuttaan, hänen identiteettinsä muuttuu tai saa uuden ulottuvuuden (Niiniluoto 1998, 6).

Tämä ilmiö sopii myös uskonnolliseen yhteisöön liittymiseen. Raamatussa Paavalin ajattelussa yhteisöstä ihmisten välillä vallitsee koinonia (yhteys), joka pyrkii armoon ja vapaasti lahjoittavaan rakkauteen perustuvaan yhteisöelämään (Työrinoja 1998, 70). Kristillisten ajattelijoiden käsityksissä Raamatun luomiskertomus on perusta ihmiselle yhteisöllisenä olentona. Ihminen nähdään Jumalan luomana, Jumalan kuvana ja hänen kaltaisenaan. Ihminen on luotu Jumalan ja toisten ihmisten yhteyteen. Tämän yhteyden esikuvana pidetään Jumalan kolmen persoonan välistä kolmiyhteyttä. (Hautamäki, Lehtonen, jne. 2005, 78.) Useat nykytutkijat ovat sitä mieltä, että uskonnollisuus ja uskonnollinen yhteisöllisyys ovat voimistumassa. Erityisesti yksityinen uskonnollisuus, uskonnolliset pienyhteisöt ja tietoisuus erilaisten uskonnollisten perinteiden olemassaolosta ovat vahvistumassa. (Hautamäki, Lehtonen, jne. 2005, 86 – 88.)

4.7 Uskonnollisuus ihmisen perusolemuksena

Uskonto voi olla minuuden palveluksessa siten, että yksilö sallii itsensä olla naiivi, turvaton ja voimaton ja sitten johtaa progressioon eli kasvamiseen. Tämä on merkittävää henkisen selviämisen näkökulmasta. Uskonto antaa ihmiselle toivoa ja sosiaalisesti hyväksyttävän tavan muokata yksilön varhaisimpia ristiriitoja. (Geels & Wikström 2009, 151.) Ihmisen jumalakäsityksellä voi olla hänen psyykkistä tasapainoaan vakauttava merkitys. On eri asia, mitä henkilö kokee ja tuntee Jumalan edessä kuin se, mitä hän ajattelee ja työstää älyllisesti suhteessa jumaluuden käsitteeseen. (Geels & Wikström 2009, 157.) Jumalarepresentaatio edustaa aikuiselle psykologisesti nähtynä siirtymäobjektia, kuten lapselle lohtulelu. Sen tarkoitus on auttaa ihmistä kestämään elämän paineissa. Muut siirtymäobjektit menettävät ajan myötä merkityksensä, mutta, jumalarepresentaatio kasvattaa elämän aikana merkitystään ja Jumala on esillä ihmisen elämässä tilapäisesti tai vakioituneesti silloin, kun se on ihmisen psyykkiselle eheydelle tarpeellista. Ihminen saa Jumalasta rauhaa, lohdutusta, rakkautta, huolenpitoa ja myös syyllisyydentunteita. (Geels & Wikström 2009, 159.) C.G. Jungin mukaan ihmisestä ilman uskontoa tulee jakautunut ihminen (Geels & Wikström 2009, 177).

Uskonto liittyy sosiaaliseen yhteyteen. Uskontoa voidaan pitää yksilön elämälle tarkoituksen antavana näkemysten järjestelmänä. Uskonto vaikuttaa yksilön käsityksiin sosiaalisesta todellisuudesta ja muovaa sosiaalista todellisuutta. (Geels & Wikström 2009, 60.) Ryhmän yhteisiä arvoja ja normeja voidaan kutsua ryhmän perspektiiveiksi, joita siirretään eteenpäin sosiaalisessa vuorovaikutuksessa. Perspektiivi vahvistuu yksilön osallistuessa ryhmänsä tapaamisiin. Ryhmän jäsenet omaksuvat rooleja vuorovaikutuksessa keskenään. Kun ryhmän jäsen identifioituu tiettyyn rooliin, kuten ohjaajan rooliin, ryhmä reagoi tähän eri tavoin. Ryhmän jäsenet reagoivat vahvistamalla rooli-identifikaatiota käyttäytymisellään ja asettamalla odotuksia ja vaatimuksia. Ristiriitoja voi syntyä, jos joku ei täytä hänelle asetettuja odotuksia. (Geels & Wikström 2009, 77.) Henkilö voi menestyä uskonnollisessa nuorisoryhmässä, mutta joutua konfliktiin vaikkapa urheiluryhmän jäsenenä. Konflikteja syntyy silloin, kun omaan persoonaan tai ympäristöön liittyvät käsitykset ja odotukset ovat ristiriidassa keskenään. Kun henkilö on yhteydessä kahden eri ryhmän edustajan kanssa, hän voi joutua akuuttiin konfliktiin, jos eri ryhmien edustajat odottavat häneltä hyvin erityyppistä käyttäytymistä. Konfliktin

voimakkuus ja sen vähentämisen tarve vaikuttavat siihen, miten tärkeiksi nämä asiat muodostuvat hänelle (Geels & Wikström 2009, 78 – 79).

Psykologi ja filosofi William James piti uskonnollista uskoa psykologisena tilana, jolle sen uskomukset antavat älyllistä sisältöä. Uskonnolliset dogmit kytkeytyvät ihmisillä keskeisiin elämää ylläpitäviin mekanismeihin ja siksi niitä puolustetaan voimakkaan emotionaalisesti. Opeista luopuminen ei merkitse ihmiselle vain muutosta tiedonkäsitteilyssä, vaan sitä, että koko elämältä putoaa pohja pois. Uskonnon on havaittu tarjoavan yksilölle ensisijaisesti voimakkaan emotionaalisen tyydytyksen, enemmän kuin vastauksia älyllisiin kysymyksiin. Emootioita siis pidetään olennaisempina kuin käsitteellisten sisältöjen omaksumista, kun on tutkittu äkillisen kääntymisen kokeneita. (Ketola 2008, 92.)

Uskonnollisen yhteisön hyvinä puolina pidetään sosiaalista tukea, yhteenkuuluvuuden tunnetta ja uskonnollisen yhteisön myönteistä merkitystä terveydelle. Parhaimpina puolina uskonnossa ovat vapautus menneisyydestä, syyllisyydestä ja stressistä siten, että tarjolla on anteeksiantamus ripin, sielunhoidon tai sakramenttien muodossa. Uskonto voi tuoda elämään toivoa ja sisältöä ja se voi auttaa kestämaan pelkoa, kärsimystä ja kuoleman todellisuutta. Parhaimmillaan uskonto voi lisätä elämänhallintaa, suvaitsevaisuutta, epävarmuuden sietoa, itsensä hyväksymistä, riskinottoa ja joustavuutta. (Heino 1995, 44.)

Yhteydet ihmisen mielenterveyden ja uskonnon vaikutusten välillä ovat monimutkaisia. Uskoontulon on toisaalta sanottu saavan ihmisen sekaisin tai toisaalta parantavan ihmisen (tässä yhteydessä henkisesti). Kumpikin ilmaus saattaa olla harhaan johtava. Jos ihmisen psyyke on hauras, sairauden ilmioireilu voi olla sisällöltään uskonnollista, vaikka uskonto ei lainkaan liittyisi sairastumiseen. Uskonnollinen yhteisö voi myös suojata yksilöä sairastumasta antamalla turvaa. Tiiviistä yhteisöstä irrottautuminen tuo ihmisen elämään turvattomuutta, kun hän menettää sen antaman turvan, mikä voi johtaa psykkiseen oireiluun. (Keski-Säntti 1995, 54.)

Jos psykiatrinen häiriö hengellistetään, voi ihminen jäädä psykiatrisen avun ulottumattomiin. Joissakin uskonnollisissa erityisryhmissä on mielenterveyden hoidon kannalta

ongelmallisia piirteitä, mutta ilmiön kääntöpuoli on se, että erityispiirteet näyttävät lisäävän ryhmän sisäistä yhteisyyttä. (Keski-Säntti 1995, 55.)

4.8 Valta

Vallankäyttö liittyy tässä työssä käsitellyn yhteisön arkielämään monella tasolla, joten valtaa käsitteenä on syytä käsitellä. Kun pohditaan vallan teemoja, tärkeä ja keskeinen on universaalisuusperiaate, jota pidämme itsestään selvänä. Jos esitämme vaatimuksia toisille, tulisi meidän noudattaa näitä vaatimuksia itse yhtä tiukasti kuin toivomme muiden tekevän. Erityisen häpeällisenä pidetään sitä, jos kristillisyyttä korostavat henkilöt eivät noudata universaalisuusperiaatetta, sillä juuri Raamattu määrittelee tekopyhyden. (Chomsky 2008, 9.) Russell (1938, 25) määritteli vallan aiottujen vaikutusten tuottamiseksi (the ability to produce intended effects). Erilaiset resurssit, kuten fyysinen voima, asema, vauraus ja taidot antavat omistajalleen valtaa silloinkin, kun henkilö ei käytä niitä. (Ylikoski 2000, 13.)

Kun ihmisellä on henkilökohtainen vahvuus ja vapaus käyttää voimiaan omien persoonallisten mahdollisuuksien toteuttamisessa, se antaa hänelle suurta tyydytystä. Vallankäyttö muita vastaan sen sijaan on huono ratkaisu kummallekin osapuolelle, oli se sitten hyväntahtoista tai riistoa. Jos vallankäyttäjää pitää muita heikompina kuin itseään, ei ole merkitystä, onko kyse suojelusta vai hyväksikäytöstä. Jos vallankäyttäjää onnistuu sitouttamaan itselleen alisteisen ryhmän illuusion vallasta, hyväntahtoisesta tai pahantahtoisesta, ovat molemmat osapuolet vankeja symbioottisessa sopimuksessa. Vallankäyttäjällä on tunne siitä, että hän hallitsee toisia, rajoittaa hänen elämäänsä ja omien toiveiden toteuttamista. Häntä hallitsee ajatus siitä, että hänen tulee huolehtia suojateistaan tai kuluttaa voimansa kukistamalla kapinoivia orjia ja varoa kostonhaluisia uhreja. (Kopp 1972, 88.)

Tarkastelun kohteena olevassa yhteisössä arjen vapautta pyrittiin rajoittamaan, joskin yhteisön sisällä yksilöillä on ollut hyvin erilaisia tapoja elää suhteessa vallitseviin normeihin. Yllä olevan perusteella voidaan päätellä, että vallankäyttö on sen eri osapuolille ollut enemmän elämän laatua rajoittavaa kuin vapauttavaa.

Jotkin yhteisön toimintatavat voisi määritellä kiusaamiseksi, kuten se, että parannuksen-
teon nimissä kuka hyvänsä seurakuntalainen saattoi joutua kokouksessa julkisesti nuh-
deltavaksi. Erityisen kiusalliseksi teki sen ennalta arvaamattomuus. Kukaan ei ollut suo-
jassa tältä menettelyltä, paitsi johtaja itse, jota yhteisö ei voinut nuhdella. Tätä toiminta-
tapaa kuvaillaan myös Yhteisön kuvauksessa (luku 5). Mikä sitten sai muun yhteisön
osallistumaan kiusaamiseen hiljaisuudella, sen sijaan, että omantunnon vastaisia toimin-
tatapoja olisi vastustettu?

Sosiaalipsykologisten tutkimusten mukaan on perin harvinaista, että joku ryhmästä kiel-
tättyy aktiivisesti kiusaamisesta. Ihmisistä 10 – 30 % muuttuu kiusaajaksi ja kehittyy
siinä luovaksi. Jos olosuhteet ovat sopivat, 50 – 80 % ihmisistä osallistuu kiusaamiseen
hyväksymällä kiusaamisen. Vain 10 – 20 % ihmisistä tunnistaa kiusaamisen ja kokee
voimakasta moraalista vastenmielisyyttä kiusaamista kohtaan. He ovat niin empaattisia,
etteivät voi kiusata ja uskaltavat lisäksi vastustaa joukkokäyttäytymisen painetta. Ne 10
– 30 %, jotka muuttuvat helpoimmin kiusaajiksi, saattavat nauttia kiusaamisesta, vaikk-
eivät tunnista sitä, että ovat kiusaajia. Kyse voi olla tunnevammoista ja -
rajoittuneisuudesta. Kiusaaminen ei ole ominaista suurimmalle osalle ihmisistä, mutta
he osallistuvat siihen suhteellisen helposti esimerkiksi seuraamalla tilannetta puuttumat-
ta siihen. Pääosa ihmisistä sortuu siten helposti alkeelliseen julmuuteen. (Korhonen
2009, 17 – 18.)

Suurimmalle osalle yhteisön jäsenistä sielunhoito kuului pakollisena osana yhteisön
toimintaa. Tämä esitettiin houkuttelevana vaihtoehtona, johon pääsi, kun oli hengelli-
sesti riittävän edistynyt. Käytännössä joku yhteisön hierarkian ylemmistä siskoista tai
veljistä toimi sielunhoitajana. Pääajatus sielunhoidossa oli, että se on parannusenteko-
prosessi. Sielunhoidettavaa rohkaistiin kertomaan yksityisimpiä asioitaan ja sitten maal-
likkovoimin ja johtajan teologisten päätelmien siivittämänä sielunhoitaja sanoi, mikä oli
syntiä ja mistä tuli tehdä parannus.

Terapeuttinen kulttuuri on noussut yhteiskunnan muutosten keskellä esiin. Kollektiiviset
arvot ja sitoumukset ovat romahtaneet, uskonnolliset auktoriteetit ovat menettäneet
merkitystään, ja yhteiskunta on pirstaloitunut yksilökeskeisyyden vahvistuessa. Sen
seurauksena tuttuja asioita ja ongelmia on tehty ymmärrettäväksi psykotieteiden kielel-
lä. Terapeuttinen valta perustuu problematisoinnin, diagnostisoinnin ja asioihin puuttu-

misen välisiin yhteyksiin monenlaisissa sosiaalisissa konfliktitilanteissa. (Miller & Rose 2008, 205 – 206.)

5 YHTEISÖN KUVAUS SEN OPETUSTEN KAUTTA

Yhteisön kuvaaminen objektiivisesti on melkoisen hankalaa. Olen ratkaissut ongelman siten, että kuvaan yhteisöä sen omien opetusten kautta. Opetukset olivat hyvin keskeisessä asemassa. Niiden pohjalta elettiin arkielämää, ystävyysuhteita, Jumala-suhdetta, tehtiin koko elämänpiiriä koskevia ratkaisuja, elettiin parisuhdetta ja muodostettiin arvomaailma. Yhteisön opetuksia on paljon muistiinpanoihin tallennettuina ja nauhoitettuina. Oli likimain mahdotonta päättää, mitkä näistä opetuksista olisi tärkeintä tuoda esiin. Päädyin esittelemään kohtia, jotka itse olen kokenut keskeisiksi ja siten selkeyttävät kuvaa yhteisöstä. Esittelen yhteisön strategian, näkökulmia naisen ja miehen asemasta yhteisössä ja opetuksia lasten kasvatuksesta niiltä osin kuin se liittyy strategiaan tai naisen ja miehen asemaan yhteisössä.

Yhteisön opetukset nousevat karismaattisen liikehännän erilaisista tulkinnoista. Niihin on sekoittunut maalaismiljöön ja -kulttuurin seura- ja rukoushuonekäytännöt ja sotien jälkeinen herätyskristillinen kulttuuri, joka oli maaseudulla pysynyt 60-luvulta saakka muuttumattomana. Se suodattui monesta eri lähteestä nuoren aikuistuvan miehen omaksi näkemykseksi. Teologiaa voidaan kuvailla yhden henkilön, itseoppineen ja oppeja omien kokemustensa kautta suodattavan miehen uskon näkemykseksi ja teologiaksi. Johtaja näki itsensä Paavalin seuraajana ja vertauskuvallisesti kuningas Daavidina. Vertauskuva jäi kuitenkin niin eläväksi, että rukoiltiinkin kuninkaamme puolesta, eikä kuninkaalla tarkoitettu Jeesusta, vaan johtajaa. (Omat kokemukset ja keskustelut yhteisöstä irrottautuneiden ihmisten kanssa)

5.1 Voimaa yhteisöstä ja yhteisön voima

Sekä ne ihmiset, jotka ovat irrottautuneet tarkastelemastani yhteisöstä että heidän läheisensä ja sukulaisensa ovat kaikki keskusteluissaan esittäneet saman kysymyksen: Miksi yhteisöön liityttiin ja miksi siinä oltiin monta vuotta? Yhteisöön liittyneiden ihmisten kanssa keskustellessa nousee esille melkein aina samat teemat. Liittymiseen on vaikuttanut kolme asiaa. Ehkä tärkein liittymiseen vaikuttanut seikka on ollut yhteisöön kuuluneet ihmiset, jotka ovat tehneet myönteisen vaikutuksen liittyjään. Yhteisön jäse-

net ovat olleet samanikäisiä nuoria aikuisia, ja ryhmä on ollut suuri. Tämä on ollut tärkeää ihmisille, jotka ovat kokeneet, että samanhenkisiä ystäviä ei ole ollut helppoa löytää. Sopivaa yhteyttä kirkon toiminnan sisällä etsivä nuori voi kokea, että seurakunnissa on aktiivijäseniä vähän, ja hekin lähinnä iäkkäämpiä naisia, mikä ei vastaa nuoren ihmisen elämän tarpeisiin. Toinen liittymiseen vaikuttanut seikka on ollut se vaikutelma, jonka yhteisön jäsenet ovat liittyjään tehneet käyttäytymisellään. Yhteisön jäseniä on käymissäni keskusteluissa kuvailtu iloisiksi, ystävällisiksi, kohteliaiksi, auttavaisiksi ja hyvin kasvatetuiksi. Joidenkin kohdalla tämä ensivaikutelma on pysynyt pitkään, toisilla lyhyemmän aikaa. Kolmas liittymiseen vaikuttanut seikka on ollut henkilön oma uskonnollisuuden ja hengellisyyden tarve. Varsinkin yhteisön historian alkupuolella yhteisön opetukset ovat olleet samankaltaisia muiden herätyskristillisten yhteisöjen kanssa ja vastanneet ihmisten hengelliseen etsintään.

5.2 Yhteisön historia ja rakenne

Kuvailen yhteisöä omien kokemusteni pohjalta, muiden yhteisöstä irrottautuneiden kanssa käymieni keskustelujen pohjalta ja nauhoitettujen opetusten pohjalta sekä lukusten yhteisöstä irrottautuneiden ihmisten laajojen muistiinpanojen pohjalta. Olen lukenut monen ihmisen muistiinpanoja noin parinkymmenen vuoden ajalta. Yhteisö, jota kuvailen, on alkanut opintopiiristä, jossa on yhdessä ystävien kanssa tutkittu Raamattua. Ystävät kutsuivat sinne lisää omia ystäviään, ja siten opintopiiri kasvoi. Aikaa myöden opintopiiri keskittyi yhä enemmän johtajan persoonan ympärille. Tämä opintopiirinä alkanut yhteisö oli nuorista aikuisista muodostunut ryhmä, jonka jäseniä yhdistivät into, kaipaus tuntea Jumalaa ja yhteinen sitoutuminen toisiinsa ja Raamattuun Jumalan Sanaan.

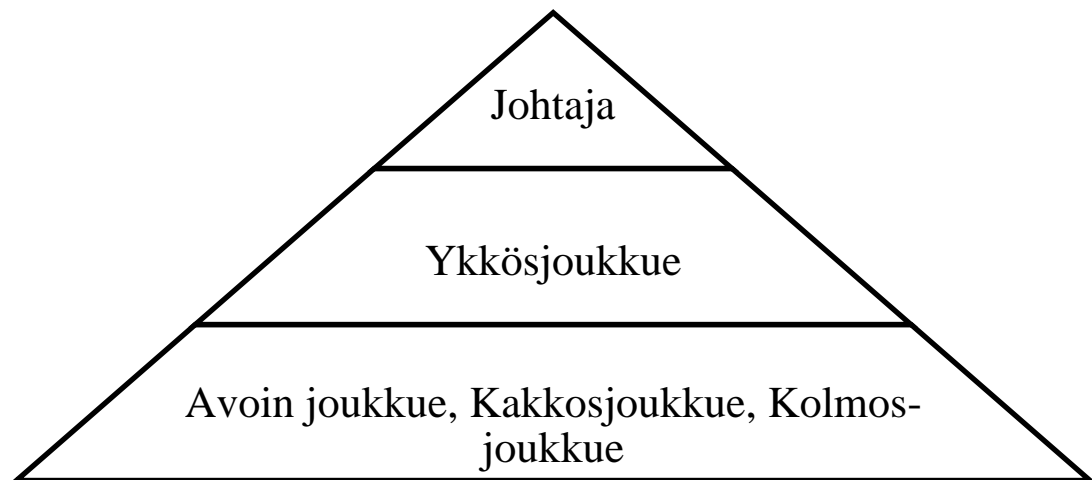
Yhteisö toimi selkeän hierarkian mukaan (Kuva 1.). Johtaja edusti ylintä johtoa, ja hänen sanojensa mukaan Ykkösjoukkue on diktatuuri, ei demokratia. Demokratiaa hän piti antiteesinä. Ykkösjoukkuetta pidetään hierarkiassa seuraavana johtajan jälkeen ja sitten Kakkosjoukkuetta ja Kolmosjoukkuetta. Valtasuhteet ja asemat yhteisössä vaihtelivat ja olivat tavallaan liikkeessä koko ajan, riippuen johtajan hyväksynnästä tai nuhteista. Joku jäsenistä voi saada vaikkapa vakoilupäällikön tai rukouspäällikön tehtävät, mutta ennustamattomasti hänet siirretään syrjään tehtävistään, kunnes taas seuraavassa vai-

heessa hänet nostetaan uudelleen johonkin johtajan antamaan tehtävään. Yhteisön epäkohtia on tässä jatkuvan kilpailun tilanteessa vaikea nähdä.

Ykkösjoukkue oli opintopiiristä alun perin muodostuneiden ihmisten joukko. Ykkösjoukkueen toiminta on alkanut vuonna 1988, ja 1998 vietettiin Ykkösjoukkueen kymmenvuotisjuhlia. Siihen oli liittynyt nuoria paikallisen luterilaisen seurakunnan toiminnasta ja opiskelijoita erään korkeakoulun opiskelijatoiminnan kautta. Ykkösjoukkue kokoontui kerran viikossa iltaisin ylistämään, tapaamaan toisiaan, ja kuuntelemaan johtajan opetuksia. Vuonna 1994 perustettiin Avoin joukkue, joka aloitti toimintansa paikallisen luterilaisen seurakunnan tiloissa. Tämä toiminta oli avointa kaikille. Avoin joukkue kokoontui lauantai-iltaisina, ja näissä illoissa kokoontui paljon väkeä. Toiminnan ollessa vilkkaimmillaan, yhdessä illassa oli noin kaksisataa nuorta aikuista koolla. Keskimäärin kokouksiin osallistui noin 120 henkilöä. Avoimen joukkueen johdossa toimi kaksi apujohtajaa, jotka kuuluivat Ykkösjoukkueen johtoportaan ja he olivat johtajan läheisiä luottohenkilöitä. Toinen apujohtajista vastasi avoimessa joukkueessa opetuksesta ja toinen musiikista ja sielunhoidosta.

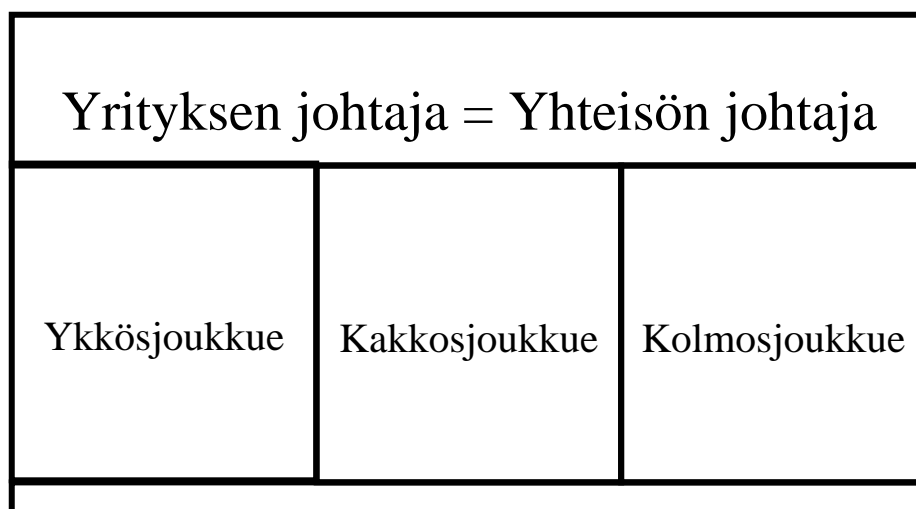
Avoimen joukkueen toiminnan kautta löytyneistä aktiivi-ihmisistä muodostettiin uusi suljettu sisäpiiri, Kakkosjoukkue vuonna 1997. Kakkosjoukkuetta johti toinen apujohtajista ja toinenkin heistä osallistui aluksi toimintaan. Avoimeen joukkueeseen perustettiin vuonna 2000 uusi suljettu ryhmä avoimen joukkueen aktiiveista koostuva Kolmosjoukkue, jolle valittiin paimeneksi oma apujohtajansa. Jonkin aikaa hän hoiti koko avoimen joukkueen toimintaa. Apujohtajat vaihtuivat jonkun verran, mutta vuonna 2006 avoimen joukkueen toiminta loppui toiminnan painottuessa johtajan perustaman liikeyrityksen toimintaan.

Kuva 1. Yhteisön valtasuhteet havainnollistettuna kaavion avulla.

Vuonna 1999 johtaja perusti yrityksen, jonka toiminta on keskittynyt lähinnä IT-alan palveluihin. Yhteisön johtaja on myös yrityksen johtaja, ja yrityksen palveluksessa olevat työntekijät koostuivat yhteisön eri ryhmien jäsenistä (Kuva 2.). Ykkösjoukkueen työntekijät kuuluvat ylempään kastiin samoin kuin yhteisössäkin ja kakkos- ja kolmosjoukkue ovat alempaa kastia. Työntekijöillä oli vaativa työvelvollisuus (300 tuntia/kk), ja pitkät työpäivät eristivät työntekijät ja käytännössä myös heidän perheensä muusta yhteiskunnasta, mikä piti heidät tehokkaasti johtajan vallan alla.

KUVA 2. Yhteisön johtajan perustaman yrityksen henkilöhierarkia suhteessa yhteisön hierarkiaan.

Yhteisön sisällä tapakasvatus niin aikuisten kesken kuin lastenkasvatuksessa oli aktiivinen osa yhteisön elämää. Ihmisyhteisössä yksilöiden tunteet kehittyvät moraalitunteiksi, jotka muodostavat yhteisöön vähitellen tapoja ja käytäntöjä. Käytännöt toimivat yksilöiden tunteiden normina ja ovat oppimisen aineistoa uudelle sukupolvelle. (Takala 1998, 130.) Tutkitun yhteisön sisäpiirissä, ykkösjoukkueessa, pidettiin tunteita ja tunteiden vaikutusta kielteisenä normina. Eri yhteyksissä kehoitettiin toimimaan annettujen normien mukaan ja tunteellisuutta pidettiin vähempiarvoisena kuin älyllisyyttä. Frank (1988) pitää tunteita sitoutumisvälineinä. Hänen teoriassaan järjen houkutuksia voidaan vastustaa tunteiden avulla, hänen mukaansa syyllisyyden, reiluuden ja oikeudenmukaisuuden tunteensa pitävät ihmisen kurissa. Tässä teoriassa järki on ailahteleva ja epäluotettava ja tunteet tuovat vakautta. (Takala 1998, 133.) Kun yhteisön opetukset ja johdohahmojen ohjaus pyrkivät vaikuttamaan yksilöiden ratkaisuihin, sattui erilaisia yllälyöntejä, joiden ehkä osin johtuivat siitä, ettei tunteiden välittämiä viestejä kuunneltu.

5.3 Ykkösjoukkue-strategia

Jotakin olennaista yhteisöstä kertoo ykkösjoukkue-strategia. Esitän siitä pääkohtia tässä luvussa. Alla on muistiinpanoja vuonna 1996 pidetystä opetustilaisuudesta. Opetuksessa perustellaan muun muassa sitä toimintatapaa, että ykkösjoukkue oli suljettu yhteisö, vaikka se aikaisemmin oli ollut avoin kaikille halukkaille osallistujille.

Meidän näkymme on Jumalan valtakunnan työntekijöiden koulutus, varustaminen ja palvelu. Tämä on työntekijäpiiri.

Tämä ei ole harrastuspiiri, kaveriporukka. Kukaan ei kiellä harrastamasta, yhdessäkin ja olemme kavereitakin. Mutta ensi sijassa olemme työntekijäpiiri.

Me olemme seurakunta ja jotain muuta kuin seurakunta sen tavanomaisessa merkityksessä. Tavoitteemme on, että meistä kaikista tulee Jumalan valtakunnan työntekijöitä juuri sillä paikalla, minkä Jumala meille itse kullakin antaa.

Uskon, että meistä jokainen on Jumalan valitsemalla paikalla täällä.

Ykkösjoukkue implikoi meille sellaisen tavoitteen, että olemme tavoittelemassa sitä, että yhä suuremmassa määrin toteutuu Herran suunnitelma meidän kunkin kohdalla.

Jossain vaiheessa halusin siihen käytäntöön, että pistetään ovet kiinni. Olen erinomaisen tyytyväinen siihen, vaikka tuskin edes muistammekaan, että millaista se oli ennen.

Joukkueen kohdalla ymmärrämme helposti, että siihen valitaan parhaat. Rannalle jää ruikuttamaan monta hyvää pelaajaa, eikä kukaan pidä sitä vääränä jääkiekossa. Esim. NHL. Siellä on farmijoukkueet. Se on hyvä ratkaisu, siellä ei ole kaikkein parhaat pelaajat, mutta ihan hyvät pelaajat. Jos tätä ei olisi, kaikki kilpailu loppuisi, jos ei olisi uhkaa farmijoukkueeseen joutumisesta ja siitä, että sieltä nousee joku minun paikalleni. Maailmassa me hyväksymme tämän ilman muuta. Terve kilpailu on hyvä. Yläpäässä voi olla oma yksilökilpailunsa. On koko joukkueen etu, että jälkeillä on paras joukkue.

Olemme aikaisemmin puhuneet siitä, että miten ”ovet kiinni”-strategia tulee Raamatussa vastaan, mutta entäpä tämä farmijoukkue, miten se tulee esille Raamatussa? Ajatellaan Paavalia. Kuinka moni kesti Paavalin vauhdissa? Paavali vaihtoi esikuntaansa, koska ei ne kestänyt Paavalin vauhdissa.

Sitoutuminen merkitsee läsnäoloa. Yleensä on niin, että jos joku on poissa kokouksesta, se merkitsee ongelmia. Totta kai joskus voi käydä näin, että tulee poissaolo, mutta sellaista voisi olettaa käyvän noin kerran viiteen vuoteen, että joutuu olemaan poissa ykkösjoukkueesta. Tämä on sellainen näyn asia. Kyllä se sitten on oltava seurannankin asia, niin kuin onkin. Olen kuullut vuosien aikana koottuja selityksiä poissaoloille. Hepr. 10:25 Meidän ei tule laiminlyödä omaa seurakunnan kokousta. Meidän pitää kehottaa ja valvoa toinen toistamme.

Jos evankeliointiin käytetään aikaa, on terveellistä pitää mielessä tavoite. Kolme työtuntia yhtä uskoon tullutta kohti on hyvä tavoite. Työ ei ole itseisarvo, tulokset ovat.

Meillä tulee olla se tavoite, että meillä on omia näkyjä. Tulee näkyjä, jotka tuovat palvelupaikkoja toisille. Tällainen oli esimerkiksi avoin joukkue. Ja tämä taas on seurausta juuri siitä, että laitoimme ovet kiinni. Ei kestänyt kauan aikaa ovien sulkemisen jälkeen, kun syntyi avoin joukkue.

Tästä joukosta kun ottaa puoli tusinaa, niin sillä voitetaan jo puoli Suomea sillä sektorilla, missä toimitaan.

Oman näyn takana on tietoisuus Jumalan valinnasta. Sekin liittyy tietysti ykkösjoukkueeseen, josta me olemme puhumassa. Jeesus valitsi 12 opetuslasta. Valmentaja kutsui liigan koolle ja valitsi joukkueen. Jeesus ei vetänyt arpaa. Se oli Jumalan valinta. Me olemme tässä Jumalan valinnasta, ei sattumasta. Tässä ei ollut tietoaakaan tasa-arvosta, että Jeesus teki tollaisen sisäpiirin, puhui kansalle vertauksilla, joita kansa ei ymmärtänyt. Sitten Jeesus selitti vertaukset vain opetuslapsille. Tollasta sisäpiiritoimintaa,

hyi sentään, olipa ajattelematonta, joku vois ajatella. Se oli tarpeen. Opetuslapset oli ne miehet, jotka johtivat toimintaa ja toiminta levisi eteenpäin.

Mitä varten on ykkösjoukkue, tämä erinomaisten kuohukerma? Te olette sangen valittua joukkoa, Jumalan valitsemia.

Luuk. 10:1-2 Herra valitsi seitsemänkymmentä muuta. Taas Jeesus poimi. Nämä olivat kakkosmiehet. Jälleen Jeesus teki sisäpiirin, varusti heitä ja laittoi heidät työhön. Sisäpiirejä on Raamatussa aivan jatkuvasti ja Raamatun opetus on hyvin johdonmukaista ja sisäpiirit ovat aina työtä ja toisia ihmisiä varten.

Maailma tarjoaa tasa-arvon ajatuksia, tasa-arvo ei kuitenkaan toteudu. Mark. 3:13. Jeesus asetti 12 olemaan kanssaan. Jeesus valitsi kenet tahtoi ja lähetti työhön, heillä oli yhtä aikaa Jumalan valittujen yhteys ja myöskin työyhteys.

Monesti on ollut niin, etten johonkin ihmiseen viehätty inhimillisesti ja siitä ihmisestä Herra on sanonut, että tuon kanssa sinä työskentelet. Jos lihani olisi saanut valita, en olisi työskennellyt monen läheisen työtoverini kanssa.

1 Piet 4:8-11, rakkauden tulee olla harrasta toisiamme kohtaan. Herra on tehnyt paljon tässä asiassa meidän kohdallamme. Rakkaus peittää syntien paljouden. Mä rakastan teitä ja mä en nää teissä mitään vikaa, mä näen Herran teot teissä.

Eräs asia, mikä liittyy tähän, on pyhitys. Ei ole mitään toivoa, että tekisimme tulosta, jos sydän ei ole näissä asioissa auki Jumalalle. Pyhitys on hallintavallan antamista Jumalalle. Pyhitys on yksinkertaista: rukoillaan vaan ja kyllä Herra sitten puhuu.

Mä tahdon tässä joukossa täyttää oman paikkani paimenena, että te voisitte kokea sen, että teillä on paimen ja se on turvallista.

Meidän näkymme edellyttää keskinäistä luottamusta. Jos on asioita joita ei puhuta julkisesti, siitä on pidettävä kiinni. Tyypillinen asia on, että ykkösjoukkuelainen tapaa toisen ja siinä on sitten ulkopuolisia paikalla ja sitten he puhuvat ohi suunsa ykkösjoukkueen asioista.

Älkää tehkö näin. Jotta me voimme toimia työntekijöinä, meidän pitää olla luotettavia ja varovaisia. Omassa lähipiirissä pitää miettiä, miten suhtautua uteluihin ykkösjoukkueesta. Ei meillä ole mitään tarvetta vastata mitään uteluihin. esim. sielunhoito/ rukousaihe/ vastakkainasettelu-asioihin liittyen. Kysymykseen voi aina vastata kysymyksellä ja vaihtaa puheenaihetta. Kun teillä on kaikenlaisia papereita, muikkareita, säilyttäkää ne asianmu-

kaisesti esim. ykkösjoukkueen jäsenlistä. Ei ole tarkoituksenmukaista jakaa mitään tietoja eteenpäin tästä yhteydestä, koska on ihmisiä, jotka ovat halunneet sulkea kaikkia ovia tämän yhteyden ihmisiltä. Me haluamme olla syyttäjiä, mutta on myös niitä, jotka haluavat sammuttaa. Kyllähän me tiedämme nämä firman torjuntaoperaatiot. Me ei tietenkään pelätä. Työtä tehdään samalla teholla riippumatta vastustuksesta.

Puhelimessa on helppo vuotaa asioita eteenpäin. Puhelimia kuunnellaan hyvin laajamittaisesti ja pääsääntö on, että kaikki mitä sanot puhelimeen, on julkista tietoa. Puhelimia voidaan kuunnella siten, että koneellisesti haetaan tiettyjä sanoja, esim. poliisilla on omat tapansa kuunnella puheluja. Poliisilla on ohjelmat, joilla voidaan rakentaa organisaatiokaavio puhelutietojen perusteella. Älkää olko sinisilmäisiä. Olemme menossa isoveliyhteiskuntaan. Autoja voidaan seurata, kameroita on joka paikassa. Olen pari kertaa käreäyttänyt tällaisen asiamiehen näistä kuvioista. Kerran olen saanut varoituksen siitä, että puhelinta kuunnellaan. Olemme menossa poliittisesti arveluttavaan suuntaan. Terve epäluuloisuus on hyvä ja on hyvä oppia olemaan luotettava, vaikkei tässä mitään ihmeellistä puuhastellakaan ja tämä on sinänsä julkista hengellistä toimintaa.

Salaisuuksia voi käydä läpi, täytyy viitata tavalla, jota ulkopuolinen ei voi ymmärtää. (Johtajan opetustilaisuus v. 1996, läsnä olleiden jäsenten muistutpanot ja nauhoitus tilaisuudesta.)

5.4 Parannuksenteko

Pyhitys ja parannuksenteko alkoivat painottua johtajan opetuksissa vuodesta 1994 lähtien. Silloin ykkösjoukkue piti yhteisen leirin, jonka aikana tehtiin yhdessä parannusta. Syntejä tunnustettiin julkisesti ja yksityisesti johtajalle ja yhteisöön kuuluvalle pastorille. Tämän jälkeisinä vuosina parannuksen teko oli opetuksissa monesti esillä. Parannuksentekoa myös valvottiin monilla tavoilla. Parannuksentekoa edellytettiin sielunhoitoistunnoissa, ja opetuksissa tuotiin esille eri teemoja, joiden sisällä seurakuntalaisen tuli tehdä parannusta. Tällaisia teemoja vuosien aikana oli esimerkiksi uskonnollisuus, rakkaus-opetussarja, alemmuus ja ylipaino, joka nähtiinkin alemmuuden synneistä johtavana ilmiönä. Keväällä 2006 monille lähetettiin sähköpostissa ohjeita parannuksentekoon. Tämän ohjeen mukaan tuli toimia ja yleensä seurakuntalaiselle oli myös annettu aikaraja, mihin mennessä oma parannuksenteko-sarake oli palautettava valvovalle sis-kolle tai veljelle.

Seuraavaksi osia parannuksentekoa koskevasta sähköpostista.

Monet tunnustavat pintaoireita jättäen tahallaan tunnustamatta todelliset juuret, kokonaiset ajatusmaailmat ja -rakenteet. Ajatukset jauhavat tahallaan ja vapaasti synnissä ja rationaalisessa pintasyntien käsittelyssä ja jopa niiden puolustelussa, näennäistunnustamisessa.

Tunnustetaan yksityiskohtaisesti missä todellinen juurisynti ilmenee ja miltä näyttää kun lopetan sen. Kunkin oma taulukko yhdessä puolison kanssa (jaa ja liittoudu avioliittolaisesi kanssa) kummastakin : 10 pahinta, A missä näkyy, B miltä näyttää kun kunnossa (10 riviä, 2 saraketta)

Emme usko itsepuhdistushinkkaukseen vaan parannukseen.

Lihan tahallaan sikaitsepäinen mieli muuttuu - tahallinen sydämen synnissä eläminen lopetetaan - parannuksen soveliaat hedelmät kasvavat näkyviin.

Tähtäin kohti ja yhdessä rynnäkköön. Otetaan voitto. (Johtajan sähköposti v. 2006 eräille yhteisön jäsenille.)

5.5 Naiselta naiselle naisen paikasta

Johtajan vaimo opetti ykkösjoukkueen naisia naisten kokouksessa vuonna 2000. Tämä opetus kuvailee naisen ja miehen osalta sitä arvomaailmaa, jossa yhteisössä elettiin.

Jumala on kiinnostunut kodinhoidosta ja tykkää siitä. Kodinhoito on hengellinen työ.

Me ollaan esikuvia lapsillemme ja toisille naisille.

Haluamme puhtautta kotiin. 1 Kor. 14:33. Epäjärjestys on rauhattomuutta ja järjestys on rauhaa. 1 Kor. 14:40. Samoin kotona epäjärjestys on riivaajista. Hallitseva henki ilmaisee kotona itseään, joko se on Pyhä Henki tai riivaajat.

5 Moos. 23:9 Karta siivotonta! 5 Moos. 23:12-14 Siivousvälineet pitää pitää mukana!

Kodinhoidolle vastaisia puuhia: 1 Tim. 11-14 Kylän kiertely tekee vaimon laiskaksi. Silloin tekee vääriä asioita väärään aikaan.

Snl. 31:11 Vaimo luo puitteet miehen palvelustyölle. Mies saa riistaa (= hengellistä tulosta), jos perheessä on jatkuvuus ja luottamus siihen, että vaimo hoitaa siivouksen.

1 Tim.3:12 Vaimon täytyy hoitaa oma osuutensa. Sitten mies voi hallita.

Snl. 31:23 Vaimo pitää miehen vaatekaapin kunnossa ja on vastuullinen raha-asioissa. 31: 26 Meidän tulee vaeltaa Hengen johdossa. Kysy Jeesuselta, mitä teet seuraavaksi. Ei saa antaa tilaa lamaannukselle.

Snl. 31:28 Hyvä vaimo saa kiitosta mieheltään.

Snl. 12:4 Kunnoton vaimo= tuo häpeää. Mitkä asiat sitovat naista niin, että se tuottaa häpeää?

1. Laiskuus ja mukavuudenhalu. Snl. 26:15 meillä on siivousvälineet. Niistä voi nauttia.
2. Pelot; huonomuus; riittämättömyys; syyllisyys.
3. Auktoriteettikysymykset. Ef. 5:22-24 Vaimot olkaa miehille alamaiset. Tämä ei ole periaatteellista, vaan sydämen alistumista kaikessa. Meillä tulee olla alamaisuus kyselyttä.
4. Identiteetti-kysymykset. Laita valheet pois. Esimerkiksi suhteessa omaan äitiin. Mitkä olivat äidin vahvat ja heikot alueet?
5. Synnistä johtuva pako, kuten kylänkiertely.
6. Miehelläkin voi olla syntiä: hän ei hallitse kotia joiltain osin. 1 Sam. 25. (Johtajan vaimon opetustilaisuus v. 2000, läsnä olleiden jäsenten muistiinpanot.)

5.6 Läskiä ja muita opinkohtia

Vuonna 2006 yhteisön arvomaailmassa laihuudesta oli tullut tavoiteltava ihanne, jonka toteutumista edellytettiin ja valvottiin. Ensimmäiset muistiinpanot tästä tavoitteesta löytyvät vuoden 1998 opetussarjasta, joka pidettiin leirikeskuksessa. Ylipaino mainitaan ensimmäisiä kertoja identiteettiongelmana, josta tuli tehdä parannus. Samassa opetuksessa esitettiin Jumalaa pelkävän naisen merkinä pitkiä hiuksia ja Jumalaa pelkävän miehen merkinä partaa.

Johtajan mukaan ylipaino oli 'ruumiin tuhoamista, ensimmäisen luokan syntiä'. Vuosien aikana hän toisti useamman kerran laihuuden ihannetta koskevia opetuksia. Kesällä 2006 johtaja piti ykkösjoukkuelaisille opetuksen ylipainosta. Opetukseen kuului, että jokainen aikuinen seurakuntalainen punnittiin kokouksessa ja hän sai uuden, opetuksen mukaisen painotavoitteen. Naisilta edellytettiin, että heidän painoindeksinsä (paino jaettu pituuden neliöllä, yksiköt kg ja m) tulee olla 17, miehillä 19. Seuraavassa esitetään muistiinpanoja ylipainoon liittyvästä opetuksesta.

Pääkohtia muistiinpanoista:

- lähdemme tekemään parannusta ja viemme sen loppuun asti – etsimme puhtautta ja Herran tahtoa
- tulen valvomaan parannusentekoa
- parannusentekoprosessi ajetaan tässä yhteydessä läpi vapaaehtoisesti tai pakolla
- ylläpidän seurantaa, ja hyvä väline näyttää olevan painon seuraaminen
- painonhallinta tulee lähelle identiteettihaasteita: kun on tietty suhde tiettyihin haasteisiin, niin ne näkyvät ylipainona
- tervejärkinen ihminen ei vedä itselleen ylimääräistä kuormaa
- sellainen ihminen, joka kantaa mukanaan 10 voipaketin verran (=5 kg) ylimääräistä kuormaa, on mielenvikainen
- "joka lihassa kärsii, se synnistä lakkaa."
- joillakin meistä läskiä on enemmän kuin ihmistä
- naisten painoindeksi, normaalipaino, on 17 ja miehillä 19 - tämä näyttää oikein siististi vastaavan todellisuutta kautta linjan
- mä heitän kylmästi ulos ne, jotka ei pudota läskejä pois
- kysy itseltäsi, kuinka moni jää tulematta pelastukseen läskikilojemme takia?
- kunnan kuritus antaa sellaisen opetuksen, että se ei unohdu

- perkele linnoittaa sinussa oman asemansa pystyäkseen pysymään sisässä
- olkoon homo tai läski, kaikki riivaajat rohkaisevat toisiaan
- ne tahtoo tuhota sut, jokainen pienikin läskiriivaja, alemmuuden vana-vedessä tullut ja epäuskon avustama haluaa sulle pahaa
- en ole koskaan kuullut, että läski voisi olla Jumalan palvelemista – siis se on riivaajien palvelemista
- jos lähdet puolustautumiseen ja selittelyyn, antaudut heti riivaajien puolelle
- selittelijä on ilmoittanut itselle ja muillekin, että en tahdo tulla täyteen vapauteen – olen tyhmä
- ei ole mitään keittiön ovea – mä heitän sut ulos, jos et sulje sitä syntiovea ja tuu vapauteen
- syntinen ei kestä vanhurskaiden seurakunnassa
- läski häpeää aina läskejään
- nyt tehdään parannusta väkisin, jos ei muuten
- kun te täällä laulatte ja rukoillette ja minä käpyttelen tuosta paraatiovesta sisään, niin te tajuatte, että auktoriteetti tuli sisään (Johtajan opetus 17.7.2006, läsnä olleiden jäsenten muistiinpanot ja nauhoitus.)

5.7 Näky kirjoista

11.3.1997 kokoonnuttiin ykkösjoukkue-illassa. Sinä iltana johtaja puhui näystään kirjoittaa kirjoja. Myöhemmin tästä ajatuksesta muodostui seurakunnalle odotusten ja toiveiden kohde. Seuraavassa on esitetty opetuksesta joitakin kohtia. Huomioitavaa on, että johtaja tässä vertaa itseään Paavaliin. Hän totesi, että ”olkaa minun seuraajiani, niin kuin minä olen Paavalin seuraaja.”

Kiitos esirukoilijoille ja rukoilijoille. Jokaisen tulee olla selvillä omasta paikasta, löytää ja valloittaa se. Ilmestyskirja-illat ovat menneet hyvin. Yleisömenestys se tosin ei ole ollut. Vanhempien raamattupiiristä oli paikalla vain yksi. Integraation kannalta ilta oli mahalasku. Vaikka ihmisiä ei

ollut kovin paljon, oli tämä tiukin Ilmestyskirja-opetus, mitä on koskaan ollut. Paras ja Jumalan kunniaksi. Maailman vaikuttavimmat tuotteet ovat olleet kirjoituksia. Raamattu on kokoelma kirjoitettuja kirjeitä. Sanoja. Ne on kirjoitettu jossain ajassa jollekin kohderyhmälle; niillä on vissi sovel-lusarvo. Suomessa on suuria vaikuttajia. Kalevi Lehtinen on 'tuote'. Kun Kalevi puhuu, on paikalla tuhat ihmistä. Lehtisen kirjaa painettiin 100 000 kappaletta: kirja säilyy mielessä pidempään kuin se tunnin puhe. Kauanko menee Korinttolaiskirjeen lukemiseen? Kirjasta saa enemmän irti kuin pu-heesta. Tehokkain tapa levittää sanomaa on yksi mies ja tausta-gäng. Ko-vat jutut ei tule julkisuuteen. Meillä on tulevaisuudessa toteutuva rooli. Johtaja tiesi, että menee n. kymmenen vuotta, ennen kuin Ilmestyskirja-opetukset tulevat hänen kauttaan. Tarvitaanko Kilpi Kylälän työlle seuraa-jaa? Paavali oli Jumalan valittu ja tiesi sen. Mä myös. Tiedätkö sen? (Joh-tajan 11.3.1997 pitämästä puheesta tehdyt läsnä olleiden muistiinpanot Ykkösjoukkue-illassa.)

5.8 Vanhemmuus: lastenkasvatusopetukset

Johtaja piti Ykkösjoukkueessa opetussarjan lastenkasvatuksesta vuonna 1996. Lasten-kasvatuksen periaatteet ja arvomaailma nojaavat tähän opetussarjaan, josta alla muuta-mia pääkohtia. Opetuksessa painotettiin paljon hyväksynnän tärkeyttä lapsen identitee-tille. Tässä kohtaa on kuitenkin nostettu esille sellaisia opetuksen kohtia, jotka ovat liit-tyneet jotenkin naisen ja miehen asemaan yhteisössä. Viimeisessä osassa lastenkasva-tusopetuksia selvitetään myös niitä periaatteita, jotka johtivat siihen, että lapset kävivät koulunsa kotikouluna äitien toimiessa opettajina.

Lastenkasvatuksesta osa 1

Käytännöllisessä lastenhoidossa järjestys ja vaimon paikka ovat tärkeit. Jos perusjärjestys ei ole selvillä, tulee ongelmia. Lapset eivät silloin ole välttämättä alamaisia. Vanhempien hengellinen tila heijastuu lapsiin. Äi-dillä on vastuu siitä, että auktoriteetti toimii.

Isä on auktoriteetti. Hän ottaa vastaan, menee edeltä ja johtaa. Se on tur-vallista. Joku hallitsee ja tietää minne mennään.

Ruumiillinen kuritus on rikos Suomen laissa. Tulee kuitenkin pelätä Juma-laa enemmän kuin ihmisiä.

Isällä on auktoriteetti äidin yli. Isä kertoo itsestään kurilla. Kuritus on lap-selle häpeä. Ei kipu, vaan nolotus. 0-6-vuosien aikana olisi hyvä kurittaa yhteensä viitisen kertaa. Suunnilleen kerran vuodessa. Älä palaa uudestaan

jo selvitettyyn tilanteeseen. Muuta puitteita niin, että lapsi ei voi toistaa rikkomustaan, ettei asiasta tule kierrettä.

Lastenkasvatuksesta osa 2

Isä on auktoriteetti. Sen ottaminen kuuluu isälle. Jos isä ottaa paikkansa, ei äidilläkään ole ongelmia. Kodin hallinta on miehen tehtävä. Kasvatuksessa isä käy edeltä. Avioliitossa nainen antaa paikan. Isä vastaa lastenkasvatuksesta. Äidin paikka ei ole hallita, isän paikka on. Vaimo antaa johtopaikan miehelleen.. Äidillä on suuri vaikutus. Jos vaimo on miehelleen alamainen, mies ottaa oman paikkansa ja silloin äiti saa oman paikan. Jos kasvatamisen järjestys ei ole oikea, lapset kärsivät siitä. Elinikäisesti. Jos vaimo ei kunnioita miestänsä, lapset eivät kunnioita äitiään. Jos vaimo kunnioittaa miestänsä, eivät lapset välttämättä kunnioita äitiään; isän pitää myös hallita, että lapset kunnioittavat. Lapset tietävät tarkasti isän auktoriteetin sisällön.

Jos eletään oikein, koskaan ei tule vastaan sellaista tilannetta, että isä ja äiti vetävät eri suuntiin. Äidillä on voiteltu tehdä niin kuin isä sanoo ja onnistua siinä. Lapsesta tulee hyväksynnän kerjäläinen, syyllisyysneurootikko ja hän pakenee Jumalaa, jos äiti ei ota tosissaan, mitä isä sanoo. Tämä etäännyttää lapsia isästä.

Lastenkasvatuksesta osa 3

Snl. 23:13 Isä on johtaja ja hengellinen johtaja. Jumala kuulee isää erityisellä tavalla perheen asioissa. Jos äidillä on pikkuisenkin taipumusta kapiinaan, ole tarkkana! Isällä on voiteltu! Tottele nopeasti, kyseenalaistamatta. Kaikki sotaurhot olivat miehiä. Kenen asia on käydä Herran eteen perheen asioissa? Vaimo ei saa koskaan sitä auktoriteettia.

1 Tim. 3:4-5 Jos vaimo ei ole kuuliainen Herralle, kuinka lapset voisivat totella vaimoa tai isää? Vaimon tehtävä on olla alamainen Herralle ja miehelleen ja kasvattaa lapset miehen hallinnassa. Jos järjestys on O.K., työnjako onnistuu hyvin. Äiti on vääjäämättä lähempänä lasta. Moni käytännön homma on äidillä.

Lastenkasvatuksesta osa 4

Jos hengellisesti vahva isä on henkisesti ongelmainen, lapset menevät rajusti toiseen suuntaan. Kuten esimerkiksi piispan lapsista tuli taistolaisia. Jos elät Sanan mukaan, ja olet lapsesi sankari (isä), asiat ovat aika hyvin.

Lastenkasvatusta osa 5

Timoteus oli kolmannen polven uskova. Äidit olivat hoitaneet hommansa. Äiti oli opettanut kirjoitukset lapsuudesta saakka. Tämä on lapselle suuri

pääoma koko elämäksi. Jos isä ei hoida hengellistä opetusta, äitikin voi sen tehdä. Opetuksesta leijonan osa jää usein äidille.

Lastenkasvatusta osa 6

Äiti ei saa kiukutella isälle.

Jos rakastan lastani Hengen vaikutuksessa, syntyy lapselle turvallinen Jumala-kuva. Näin tapahtuu, jos isä johtaa hengellisesti, menee edeltä, on luotettava ja on hengellinen auktoriteetti. Silloin lapsi voi kokea, että Jumala on turvallinen, rakastan Jumalaa. Tämä on kaunis ja ehyt pohja lapselle kasvaa.

Jumalan pelko on synnin vihaamista. Se on hyvä pohja lastenkasvatukselle. Opetta lapsi vihaamaan pahojen seura.

Älä ole osallisena tyhjiin puheisiin. Mitä ne ovat? Joko elän Hengen tai lihan johdossa.. Yksi side voi olla, että kiinnität katseesi b-luokan asioihin, et Jumalaan. Esimerkiksi sarjakuvien keräily elämäntyönä. Helvetistä löytynee paljon ihmisiä, jotka ovat paenneet hyvään harrastukseen.

Jumalattomat koulukaverit asettavat haasteen lapsille, jos ei ole kristillistä koulua.

Luodaan lapsille sellaiset puitteet, että uskovat lapset ovat keskenään.

2 Kor. 6:15 Mitä yhteistä on uskottomalla ja uskavalla? Ei mitään. Jos varjelen itseni ja kaveripiirini niin varjelen siis myös lapseni. (Lastenkasvatuksen opetussarja v. 1996.)

6 POHDINTA

Yhteisön entisten jäsenten kirjoitukset julkaistaan liitteenä tässä työssä. Mielestäni produktio onnistui siinä mielessä erinomaisesti, että 22 ihmistä palautti kertomuksensa kokemuksistaan. Olin iloisesti yllättynyt saadessani näin suuren määrän vastauksia. Osa niistä kolmestakymmenestäkahdeksasta yhteisöstä irrottautuneesta, joille lähetin kirjoituspyynnön, otti minuun yhteyttä. Nämä yhteisön entiset jäsenet kertoivat, että kokisivat kirjoittamisen ahdistavana. Näissä tilanteissa sanoin, että tärkeintä on tehdä juuri niin kuin kokee itsellensä parhaana vaihtoehtona. Toivon, että sanoin tämän riittävän selkeästi. Lisäksi puhuin siitä, että keskusteluapua on tarjolla näistä asioista puhumiseen. Tämä puoli oli jo valmiiksi tuttu asia kaikille irrottautuneille. Avun hakeminen ahdistavien kokemusten käsittelyn avuksi on ilmeisesti ollut monelle irrottautuneelle luonnollinen asia ja apua on osattu hakea ja ottaa vastaan.

Opetusten läpikäyminen oli mielenkiintoinen osa tämän työn tekemistä. Se oli myös hyvin vaivalloinen osa työtä, sillä opetukset olivat hyvin pitkiä. Opetuksista oli vaikeaa nostaa esille olennaisimpia kohtia, sillä huomasin, että lauseet merkitsevät minulle ja muille yhteisöstä irrottautuneelle eri asioita kuin mitä ne merkitsevät yhteisön ulkopuoliselle lukijalle. Yhteisön kieli oli minulle tuttua ja sen painotuksia ja merkityksiä oli vaikea välittää eteenpäin sellaisina kuin ne olivat olleet alkuperäisissä yhteyksissään.

Koko opinnäytetyöprosessin ajan minulta kysyttiin monia kertoja, että enkö koe tätä aihetta itselleni raskaaksi ja repiväksi. Tällaista kokemusta minulle ei tullut työskentelyn aikana. Koin production tekemisen mielekkäänä ja tutusta aiheesta kirjoittamisen kohtuullisen helppona. Suurimmaksi haasteeksi koin kiireellisen aikatauluni ja aiemmin mainitsemani sokeutumisen tutuille opetuksille. Koska en ole objektiivinen siinä mielessä kuin yhteisöstä ulkopuolinen, oli mahdotonta lukea tekstiä sillä tavalla kuin aivan ulkopuolinen sitä lukee.

Käsittelen opinnäytteessäni uskonnollista yhteisöä, joka on hyvin tiivis, ja sen jäsenten elinpiiri on lähes kokonaan yhteisön sisällä. Kun tällaisesta yhteisöstä eroaa, ei yhteisön jäseniin voi enää olla yhteydessä, mikä on pois lähteneelle jäsenelle traumaattista. Ympäröivä yhteiskunta tuntuu eron jälkeen vieraalta eikä uusia ihmissuhteita ole, kun kaik-

ki merkittävät ihmissuhteet pitkältä ajalta ovat entisen yhteisön sisällä. (Heino 1995, 43.) Siinä tilanteessa muiden yhteisöstä eronneiden vertaistuki ja tuki, jota sukulaiset, ammattiauttajat ja mahdolliset uudet kontaktit voivat tarjota, on erittäin tärkeä.

Akvaario-efektillä on kuvailtu sitä tunnetta, mikä voi olla uskonnollisesta yhteisöstä eronneella ihmisellä. Tämä tunne on kokemus siitä, että häntä tuijotetaan ja hänen odotetaan käyttäytyvän oudosti historiansa vuoksi. Sukulaisia ja läheisiä helpottaa, mikäli he saavat mahdollisuuden keskustella heitä vaivanneista kysymyksistä yhteisöstä eronneen kanssa. Etusijalla pitäisi kuitenkin olla yhteisöstä irrottautuneen toipuminen, eikä häntä tulisi pakottaa sellaisiin keskusteluihin, jotka tuntuvat hankalilta ja repiviltä. (Lalich & Tobias 2006, 156 – 157.) Irrottautumiseen liittyy myös häpeän ja nöyryydyksen tunteita. Osa yhteisöstä eronneista pitää kokemuksensa yhteisöstä aivan yksityisenä uusissa ihmissuhteissaan, toiset ovat avoimempia kokemuksestaan. Jokaisen tulisi omalla kohdallaan voida tehdä sellainen ratkaisu, minkä hän kokee itselleen hyväksi. (Lalich & Tobias 2006, 157 – 158.)

Diakonin työn kannalta on tärkeää tunnistaa, millaista apua yhteisöstään irrottautunut tarvitsee. Jotta auttaja kykenisi arvioimaan, mitä vaikeuksia tiiviistä yhteisöstä eronnut on yhteisössä kokenut, ja myös mitä myönteisiä ratkaisuja yhteisö mahdollisesti on tarjonnut, on yhteisöstä eronneen tilanteesta hyvä saada mahdollisimman paljon tietoa. (Heino, ym. 1995, 148.) Entisten jäsenten kirjoituksista ilmenee, kuinka eri ihmisten kokemukset ovat yksilöllisiä, ja avuntarve on myös erilainen. Jollekin keskusteluapu on riittävä tuki, mutta on tärkeää, että diakoni osaa tarvittaessa ohjata ihmisen oikeanlaisen ammattiavun piiriin. Aiheeseen liittyvä kirjallisuus on myös koettu hyväksi avuksi silloin, kun pohtii elämäänsä yhteisössä tai rakentaa elämäänsä uudestaan irrottauduttuaan yhteisöstä. Olen erillisessä liitteessä listannut kirjoja, joista on ollut apua tässä työssä käsitellyn yhteisön pois lähteneille jäsenille (Liite 1).

Kirkon perheasiain neuvottelukeskus voi tarjota ammatillista terapiaa. Sen terapiatyössä työskentelevällä henkilökunnalla on psykologin tai teologin koulutus ja sen lisäksi psykoterapeutin koulutus. Kirkon perheasiain neuvottelukeskuksen kautta saatu apu ja neuvonta ovat ilmaisia asiakkaalle, eikä asiakkaan tarvitse olla Suomen evankelisluterilaisen kirkon jäsen. (evl.fi.) Mielenterveys- ja hoitoalalla työskentelee tietenkin paljon yksityisiä terapeutteja. Jotkut heistä ovat spesifisesti perehtyneitä uskonnollisten yhteis-

söjen sisältöihin. Tässä työssä käsiteltävän yhteisön pois lähteneiden kesken on jaettu hyviksi koettujen terapeuttien yhteistietoja.

Kun ihminen irrottautuu tiiviistä yhteisöstä, häntä voivat auttaa erilaiset rutiinit. On hyvä huolehtia terveydestään, kuten riittävästä unesta ja ravinnosta. Itseluottamusta voi rakentaa uudestaan monin tavoin. Esimerkiksi ajankäyttö on mietittävä uudestaan. Uuteen elämään voi kuulua erilaisia vapaa-ajan muotoja kuin ennen. (Lalich & Tobias 2006, 151 – 154.)

Uskonnollisesta liikkeestä irrottautuessa muistot tuolta ajalta voivat olla yksipuolisen kielteisiä. Mahdollisesti yhteisöstä eronnut pyrkii välttelemään oman elämänsä vaikeita kysymyksiä ja osa entisen yhteisön arvostelusta johtuukin tästä. (Heino, ym. 1995, 148 – 149.) Lange (2008) on kirjoittanut syyllisyydestä ja uskonnosta psykoterapian haasteina. Jos uskonto on psyykkisten ongelmien ilmausten kehys, on tärkeää, että niitä käsitellään niiden omien käsitteiden ja uskomusten yhteydessä, jotta saavutettaisiin hyviä hoitotuloksia. Toisin sanoen ei voida käsitellä tunteita niin, että ne olisi irrotettu niiden kognitiivisista sisällöistä. (Lange 2008, 176) Suomen Mielenterveysseuran alainen työryhmä katsookin, että mielenterveystyössä työskentelevät ammattilaiset tarvitsevat hoitotyöhönsä erillisaineistoa uskonnollisista yhteisöistä (Lahti 1995, 64).

Erik Ewalds varoittaa kristittyjä torjumasta tietoisuudestaan persoonallisuuden niitä piirteitä, jotka eivät ole sopusoinnussa kristillisyyden kanssa. Ihminen saattaa suojata persoonallisuutensa tiedostamatonta osaa, vaikka hän olisikin tietoisella tasolla omaksumus kristilliset arvot ja ihanteet (Karppinen 1994, 225). Armon kokemisen ja ymmärtämisen merkitystä voi verrata lapsen kasvuprosessiin. Jos lapsi kokee, että rakkaus ja hyväksyntä on ansaittava, hänen on vaikea saada varmuutta omasta arvostaan ja merkityksestään. Jos lapsi kokee vanhempiansa rakkauden ehdottomana, hän voi levätä heidän rakkautensa varassa. Tätä kokemusta voi verrata Jumalan ehdottomaan rakkauteen, joka perustuu armoon. Kun ihminen oivaltaa armon, hän ei enää alistu ja tottele sokeasti. Aikuistumisen myötä ihmisen ei enää tarvitse torjua uskonelämään, kielteisiin tunteisiin ja pahuuteen liittyviä ristiriitoja oman persoonansa ja oman ryhmänsä ulkopuolelle. (Karppinen 1994, 227 – 229.)

Jos uskonnollinen yhteisö suhtautuu kielteisesti siihen, että sen jäsenillä on läheisiä ihmissuhteita yhteisön ulkopuolella oleviin, kokevat yhteisön jäsenen yhteisöön kuulumattomat sukulaiset ja ystävät tilanteessa epätietoisuutta ja neuvottomuutta. Käytännössä tilanne on raskas ja ristiriitainen myös jäsenelle itselleen. Jyrkkä irtiotto perheestä ja entisistä ystävistä tuntuu sekä ikävänä että syyllisyytenä. (Heino, ym. 1995, 146.)

Vanhemmat ovat yleensä hämmentyneitä ja myös ärtyneitä, kun oma lapsi liittyy outoon uskonnolliseen ryhmään ja vieraantuu vanhempiansa arvomaailmasta. Tunne voi kohdistua niin lapseen kuin yhteisöönkin, joka mielletään vihollisena. Vanhempien kannalta on turhauttavaa, kun yhteisön vastaukset voittavat vanhempien argumentit. Jos vanhemmat reagoivat voimakkaasti, he käytännössä vahvistavat nuoren sitoutumista yhteisöön. Ajan kuluessa on kuitenkin todennäköistä, että nuoret sitoutuvat uudelleen lapsuudessa opittuun arvomaailmaan. Yhteisön käytäntöihin voi kuulua vanhempien syyllistäminen, ja ilman sitäkin nuoret syyttävät helposti vanhempiaan ongelmistaan. Vanhemmille tämä aiheuttaa syyllisyyttä ja hylkäämisen kokemuksia. Myös sisarukset kokevat menettäneensä siskonsa tai veljensä. Yleensä heidän tilanteensa on ristiriitainen siten, että he pyrkivät ymmärtämään kumpaakin osapuolta, sisarustaan ja vanhempiaan. (Heino, ym. 1995, 146 – 147.)

Vanhempien kokemus lapsen menetyksestä voi olla niin syvä, että tuntuu siltä kuin lapsi olisi kuollut. Uskonnolliseen yhteisöön liittyneen läheisen menettäminen koetaan samankaltaisena kuin kuolemaan liittyvä suru sen eri vaiheineen. Jotkut kokevat jopa pinnallisempaa sen, että lapsi on yhteisössä, eikä häneen saa yhteyttä kuin sen, että hän olisi kuollut. Jatkuva epävarmuus koetaan erityisen kuluttavana. (Heino, ym. 1995, 147.) Mitä läheiset voivat tehdä tässä tilanteessa? On tärkeää pitää yhteyttä, vaikka se on vaikeaa sekä omien tunteiden että yhteisön rajoitusten vuoksi. On tärkeää kerätä tietoa yhteisöstä ja osallistua, jos mahdollista, yhteisön tilaisuuksiin. On tärkeää pyrkiä pysymään mahdollisimman pitkälle ajan tasalla yhteisön tapahtumista ymmärtääkseen lastaan paremmin. Tietoa kannattaa hankkia ennakkoluulottomasti mahdollisimman monesta eri suunnasta. Vanhempien kannattaa hankkia itselleen keskusteluapua ja mielellään myös vertaistukea. On myös hyvä muistaa, että liittyminen yhteisöön on ollut ihmisen oma valinta, jota tulee kunnioittaa. Pakottaminen ulos yhteisöstä on epäeettistä ja voi jopa johtaa vaikeisiin mielenhäiriöihin. (Heino, ym. 1995, 148 - 149.) Yleisesti hyväksi on koettu ohjeet, jotka vuonna 1987 Englannissa perustettu Cult Information

Centre on kirjoittanut neuvoiksi kultin jäsenten sukulaisille ja perheenjäsenille (Liite 2.).

LÄHTEET

- Arterburn, Stephen & Felton, Jack 2001. Toxic Faith. Experiencing Healing from Painful Spiritual Abuse. Colorado: WaterBrook Press.
- Bauman, Zygmunt 2002. Notkea moderni. Tampere: Vastapaino.
- Chomsky, Noah 2008. Savijalkainen jättiläinen. Turku: Kustannusosakeyhtiö Sammakko.
- Festinger, Leon 1957. A theory of cognitive dissonance. Stanford, California: Stanford University Press.
- Geels, Antoon & Wikström, Owe 2009. Uskonnollinen ihminen. Johdatus uskontopsykologiaan. Helsinki: Kirjapaja.
- Halkola, Ulla 2009. Mitä valokuvaterapia on? Teoksessa Halkola, Ulla; Mannermaa, Lauri; Koffert, Tarja & Koulu, Leena. Valokuvan terapeuttinen voima. Helsinki: Duodecim.
- Halkola, Ulla 2009. Valokuvaterapian menetelmät kriisien hoidossa. Teoksessa Halkola, Ulla; Mannermaa, Lauri; Koffert, Tarja & Koulu, Leena. Valokuvan terapeuttinen voima. Helsinki: Duodecim.
- Halkola, Ulla 2009. Valokuvaterapian teoreettisia perusteita hahmottamassa. Teoksessa Halkola, Ulla; Mannermaa, Lauri; Koffert, Tarja & Koulu, Leena. Valokuvan terapeuttinen voima. Helsinki: Duodecim.
- Harri Heino, Pirkko Lahti & Kristiina Salonen 1995 (toim.) — Uskonnon kahdet kasvot: mielenterveyden tuki vai taakka. Helsinki: Suomen mielenterveysseura.
- Hautamäki, Antti; Lehtonen, Tommi; Sihvola, Juha; Tuomi, Ilkka; Vaaranen, Heli ja Veijola, Soile 2005. Yhteisöllisyyden paluu. Tampere: Gaudeamus.

- Heikkinen, Hannu L. T. 2001. Narratiivinen tutkimus – todellisuus kertomuksena. Teoksessa Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Heikkinen, Hannu L.T. 2002. Elämää kansioissa. Teoksessa Hannu L.T. Heikkinen & Leena Syrjälä (toim.) Minussa elää monta tarinaa. Kirjoituksia opettajuudesta. Helsinki: Kansanvalistusseura.
- Heino, Harri 1995. Uskonto ja terveys. Teoksessa Harri Heino, Pirkko Lahti & Kristiina Salonen 1995 (toim.) — Uskonnon kahdet kasvot: mielenterveyden tuki vai taakka. Helsinki: Suomen mielenterveysseura.
- Hirsjärvi, Sirkka; Remes, Pirkko; Sajavaara, Paula 1997. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.
- Hotchkiss, Sandy 2002. Miksi aina sinä? Narsismin seitsemän syntiä. Helsinki: Basam Books.
- Hovi, Tuija 2007. Usko ja kerronta. Arkitodellisuuden narratiivinen rakentuminen uskonliikkeessä. Turun Yliopiston julkaisuja – Annales universitatis turkuensis C 254. Turku: Turun yliopisto.
- Ilmonen, Kaj 2004. Sosiaalinen pääoma: uusi ihme käsite vai käyttökelpoinen hypoteesi? Teoksessa Keijo Rahkonen (toim.) Sosiologisia nykykeskusteluja. Helsinki: Gaudeamus.
- Jansson, Marianne & Lemmetyinen, Riitta 1977. Kun luostarin muurit murtuvat. Helsinki: Kirjapaja.
- Jansson, Marianne & Lemmetyinen Riitta 2006. Uskolla alistetut. Matkalla eheyteen. Helsinki: Kirjapaja.
- Juutinen, Timo 1989. Hengellinen väkivalta. Käsitteenmäärittäminen, katsaus hengelliseen väkivaltaan kaunokirjallisuudessa ja lehdistössä sekä empirinen kuvaus

ilmiön eri ilmenemismuodoista uhrin kokemuksen perusteella. Yleisen käytännöllisen teologian pro gradu -tutkielma. Helsinki: Helsingin yliopisto.

Karjalainen, Anna Liisa 2004. Kokemuksesta kirjoittaminen ja kirjoittamisen kokemus. Omaelämäkerrallinen kirjoittaminen sosionomikoulutuksessa ja narratiivinen menetelmä sosiaalialan työssä. Diakonia-ammattikorkeakoulun julkaisuja. A Tutkimuksia 7. Järvenpää: Diakonia-ammattikorkeakoulu.

Karppinen, Saara 1994. Ahtaasta uskosta avarammalle. Hämeenlinna: Päivä Osakeyhtiö.

Kaukonen, Elina 2008. Kääntyminen ja poiskääntyminen: tapaustutkimus Hare Krishna-liikkeeseen liittymisestä ja siitä eroamisesta. Uskontotieteen pro gradu -tutkielma. Turku: Turun yliopisto.

Keski-Säntti, Juhani 1995. Psykykinen oireilu ja uskonto. Teoksessa Harri Heino, Pirkko Lahti & Kristiina Salonen 1995 (toim.) — Uskonnon kahdet kasvot: mielenterveyden tuki vai taakka. Helsinki: Suomen mielenterveysseura.

Ketola, Kimmo 2008. Uskonnolliset kokemukset ja emootiot. Teoksessa Kimmo Ketola, Ilkka Pyysiäinen ja Tom Sjöblom (toim.) Uskonto ja ihmismieli. Johdatus kognitiiviseen uskontotieteeseen. Helsinki: Gaudeamus.

Kinnunen, Saara 2000. Lapsen kehitykselliset haasteet ja yhteisöllisyys. Teoksessa Pirjo Salminen (toim.) Yhdessä kasvattamaan. Jyväskylä: PS-kustannus.

Kivijärvi, Marja 2003. Äidin sensitiivisyys varhaisessa vuorovaikutuksessa. Teoksessa Pirkko Niemelä, Pirkko Siltala ja Tuula Tamminen (toim.) Äidin ja vauvan varhainen vuorovaikutus. Juva: WSOY.

Knopp, Guido 2006. Hitlerin lapset. Helsinki: Gummerus.

Kopp, Sheldon P. 1972. Jos kohtaat matkallasi Buddhan, tapa hänet! Psykoterapeuttinen pyhiinvaellus. Helsinki: WSOY.

- Korhonen, Kaarina 2009. Kiusaajat kuriin. Mitä jokaisen tulisi tietää työpaikkakiusaamisesta. Helsinki:WSOY.
- Kujala, Tiina 2007. Kerronnallinen tutkimus opettajien ikääntymisestä. Teoksessa Syrjäläinen, Eija & Eronen, Ari & Värri, Veli-Matti (toim.) Avauksia laadullisen tutkimuksen analyysiin. Tampereen Yliopistopaino Oy: Tampere.
- Kukkula, Tanja 2007. Mikä tekee uskonnosta painostavan? Tutkimus uskonnollisen painostuksen kokemuksesta kokijan näkökulmasta. Uskontotieteen pro gradu -tutkielma. Turku: Turun yliopisto, Kulttuurien tutkimuksen laitos.
- Kuusniemi, Juha 1994. Katastrofin jälkeen: aivopesu Skientologian uhrin -ryhmän tiedotteis-sa ja uhritulkinnan välineenä kuuden tapauskertomuksen valossa. Uskontotieteen pro gradu -tutkielma. Helsinki: Helsingin yliopisto.
- Laakso, Hanna 2001. Yhteisön turvallisista kahleista vaikeaan vapauteen: tutkimus uskonnollisesta ryhmästä irtautumisesta. Sosiologian pro gradu -tutkielma. Helsinki: Helsingin yliopisto.
- Laakso-Tirronen, Tarja 1990. Uskonnollisesta ryhmästä irtautuminen. Seitsemän kuvausta irtautumiskriisistä ja kriisiprosessin analyysi. Uskontotieteen pro gradu -tutkielma. Helsinki: Helsingin yliopisto.
- Lahti, Pirkko 1995. Mielenterveyspalvelut. Teoksessa Harri Heino, Pirkko Lahti & Kristiina Salonen 1995 (toim.) — Uskonnon kahdet kasvot: mielenterveyden tuki vai taakka. Helsinki: Suomen mielenterveysseura.
- Lalich, Janja & Tobias, Madeleine 2006. Take back your life. Recovering from Cults and Abusive Relationships. Berkeley, California: Bay Tree Publishing.
- Lange, Pia M. 2008. Syyllisyys ja uskonto psykoterapian ongelmina. Teoksessa Kimmo Ketola, Ilkka Pyysiäinen ja Tom Sjöblom (toim.) Uskonto ja ihmismieli. Johdatus kognitiiviseen uskontotieteeseen. Helsinki: Gaudeamus.

Lehto, Vesa-Petri 2000. Uskonnollisesta yhteisöstä eroaminen uskontotieteellisenä ongelmana: tutkimus ex-mormonien eroamiskertomuksista. Uskontotieteen pro gradu -tutkielma. Turku: Turun yliopisto.

Lehtonen, Heikki 1990. Yhteisö. Tampere: Vastapaino.

Lövås, Edin 1987. ”Ei herroina halliten...” Alistamisen ongelma yhteisöissä. Kauniainen: Perussanoma.

Miettinen, Helena 2009. Voimauttavaa muistelutyötä. Teoksessa Helena Miettinen (toim.) Iloa ja voimaa tarinoimalla. Helsinki: Yliopistopaino.

Miller, Peter & Rose, Nikolas 2008. Miten meitä hallitaan? Tampere: Vastapaino.

Mäkelä, Jukka 2003. Piirteitä aivojen varhaisesta kehityksestä. Teoksessa Pirkko Niemelä, Pirkko Siltala ja Tuula Tamminen (toim.) Äidin ja vauvan varhainen vuorovaikutus. Juva: WSOY.

Mäkelä, Raimo 2002. Naamiona terve mieli. Kuinka kohtaan luonnehäiriöisen? Kauniainen: Perussanoma.

Määttänen, Kirsti 2003. Tunnot ja liikkeet sanattoman ymmärtämisen perustana. Teoksessa Pirkko Niemelä, Pirkko Siltala ja Tuula Tamminen (toim.) Äidin ja vauvan varhainen vuorovaikutus. Juva: WSOY.

Nieminen, Eija Heli 1990. Uskonnon uhrin ja uskonnollisen painostuksen kokemus. Uskonnollinen painostus -ilmiön kartoitusta uhrin kokemukseen perustuvan tapaustutkimuksen avulla. Uskontotieteen pro gradu -tutkielma. Turku: Turun yliopisto.

Niiniluoto, Ilkka 1998. Yhteisö-kollokvion avaussanat. Teoksessa Jussi Kotkavirta & Arto Laitinen (toim.) Filosofian näkökulmia yhteisöllisyyteen. Jyväskylä: SoPhi.

Nuoren äidin haastattelu. 12.5.2010.

- Riessmann, Catherine Kohler 2008. *Narrative Methods for the Human Sciences*. Los Angeles: Sage Publications.
- Russel, Shona & Carey, Maggie 2006. *Narratiivisen terapian peruskysymyksiä*. Porvoo: Kuva ja Mieli Ky.
- Russell, Bertrand 1938. *Power: A new social analysis*. London: Allen and Unwin.
- Savolainen, Miina 2009. Voimauttava valokuva. Teoksessa Halkola, Ulla; Mannermaa, Lauri; Koffert, Tarja & Koulu, Leena. *Valokuvan terapeuttinen voima*. Helsinki: Duodecim.
- Sinkkonen, Jari 2003. Lapsen kiintymyssuhteen syntyminen ja sen häiriöt. Teoksessa Pirkko Niemelä, Pirkko Siltala ja Tuula Tamminen (toim.) *Äidin ja vauvan varhainen vuorovaikutus*. Juva: WSOY.
- Sulander, Mikko 2003. *Hengellä hakatut. Tutkimus hengellisen väkivallan kokemuksesta, yrityksestä päästä irti hengellisestä väkivallasta ja hengellistä väkivaltaa kärsineiden kokemuksia autetuksi tulemisesta. Käytännöllisen teologian pro gradu -tutkielma*. Joensuu: Joensuun yliopiston läntisen teologian laitos.
- Suomalainen, Marianne 2008. *Uskolla loukattu lapsuus: hengellinen väkivalta lapsuuskokemuksena ja sen seuraukset aikuisen uskonnollisuudelle. Uskontotieteen pro gradu -tutkielma*. Helsinki: Helsingin yliopisto.
- Syrjälä, Leena 2007. *Elämäkerrat ja tarinat tutkimuksessa*. Teoksessa Juhani Aaltola ja Raine Valli (toim.) *Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. Metodien valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittelevalla tutkijalle*. Kokkola: PS-kustannus.
- Syrjäläinen, Eija & Eronen, Ari & Värri, Veli-Matti toim. *Tampereen yliopistopaino oy – Juvenes Print. Tampere*.

- Tikkala, Heikki; Myllykangas, Markku & Tuomainen, Raimo 1991. Sekularisoituminen vai uskonnollistuminen? Malli elämäkatsomuksista kognitiivisen dissonanssin vähentämisstrategioina. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus.
- Timonen, Jukka 2004. Todellisuudesta toiseen. Uskonnollisesta yhteisöstä irtautuminen. Suomen kielen ja kulttuuritieteen pro gradu -tutkielma. Joensuu: Joensuun yliopisto.
- Timonen, Jukka 2007. Todellisuudesta toiseen. Identiteetin rakentuminen uskonnollisista yhteisöistä irtautuneiden elämäkatsomuksissa. Suomen kielen ja kulttuuritieteen lisensiaatintyö. Joensuu: Joensuun yliopisto.
- Tuomaala, Ellen 2001. Yhteisön rajamailla: vanhoillislestadiolaisuudesta irtautumisen kerrontaa. Sosiologian pro gradu -tutkielma. Helsinki: Helsingin yliopisto.
- Wallace, Anthony 1966. Religion: an anthropological view. New York: Random House.
- VanVonderen, Jeff 1989. Tired of Trying to Measure up. Minnesota: Bethany House Publishers.
- VanVonderen, Jeff 1992. Families Where Grace Is in Place. Getting Free from the Burden of Pressuring, Controlling, and Manipulating Your Spouse and Children. Minnesota: Bethany House Publishers.
- VanVonderen, Jeff; Dale & Juanita Ryan 2008. Soul Repair. Rebuilding Your Spiritual Life. Illinois: IVP Books.
- ”Ykkösjoukkueen” oma julkaisu.
- Ylikoski, Petri 2000. Onko valta kyky-käsite? Teoksessa Juha Räikkä & Mikko Wennberg (toim.) Mitä on valta? Suomi: Oy Unipress Ab.

LIITTEET

LIITE 1.

Lista kirjallisuudesta, joka voi olla yhteisön jäsenen tukena hänen pohtiessaan elämäänsä tiiviissä uskonnollisessa yhteisössä tai rakentaessa elämäänsä uudestaan yhteisöstä irrottautuessaan.

Marianne Jansson & Riitta Lemmetyinen: Kun luostarin muurit murtuvat. Kirjapaja.

Saara Karppinen: Ahtaasta uskosta avarammalle. Päivä.

Marianne Jansson & Riitta Lemmetyinen: Uskolla alistetut. Matkalla eheyteen. Kirjapaja.

Janja Lalich & Madeleine Tobias: Take back your life. Recovering from Cults and Abusive Relationships. Bay Tree Publishing.

Sandy Hotchkiss: Miksi aina sinä? Narsismin seitsemän syntiä. Basam Books.

Edin Lövä: Ei herroina halliten...” Alistamisen ongelma yhteisöissä. Perussanoma.
Guido Knopp. Hitlerin lapset. Gummerus.

Raimo Mäkelä: Naamiona terve mieli. Kuinka kohtaan luonnehäiriöisen? Perussanoma.

Arterburn, Stephen & Felton, Jack: Toxic Faith. Experiencing Healing from Painful Spiritual Abuse. WaterBrook Press.

VanVonderen, Jeff: Bethany Families Where Grace Is in Place. Getting Free from the Burden of Pressuring, Controlling, and Manipulating Your Spouse and Children. House Publishers.

VanVonderen, Jeff : Tired of Trying to Measure up. Bethany House Publishers.

VanVonderen, Jeff; Dale & Juanita Ryan: Soul Repair. Rebuilding Your Spiritual Life. IVP Books.

LIITE 2.

Englantilainen, vuonna 1987 perustettu Cult Information Centre (www.cultinformation.org.uk) on jakanut selkeitä ohjeita suljetun uskonnollisen yhteisön jäsenen (Taulukko 1.) ja yhteisöstä eronneen jäsenen (Taulukko 2.) sukulaisille ja ystäville.

Taulukko 1. "Do's and Don'ts" suljetun uskonnollisen yhteisön jäsenen sukulaisille ja ystäville. Haworth, Ian 1998: Caring for the Family of Cult Victims. Counsellor & Career, vol. 7 (3).

The Do's

DO try to keep in regular contact via mail or telephone even if there is little response.
 DO express sincere love for the cult member at every available opportunity.
 DO keep a diary of comments, attitudes and events associated with his/her life in the cult.
 DO always welcome the cult member back into the family home no matter what is said.
 DO keep copies of all written correspondence from you and the individual.
 DO record all the names, addresses and phone numbers of people linked with the cult.
 DO try to bite your tongue if the cult member makes unkind comments.
 DO read all of the recommended books relating to cults and mind control, as well as reading other information on the cult in question.
 DO seek help and information from organisations specialising in counter-cult work. We care about you and your individual situation.

The Don'ts

DO NOT rush into adopting a potential solution before carefully researching the cult problem.
 DO NOT say: "You are in a cult; you are brainwashed".
 DO NOT give money to the member of the group.
 DO NOT feel guilty. This is not a problem caused by families.
 DO NOT act in an angry or hostile manner towards the cult member.
 DO NOT feel alone. It happens to thousands of families every year.
 DO NOT underestimate the control the cult has over a member.
 DO NOT antagonise the cult member by ridiculing his/her beliefs.
 DO NOT be judgemental or confrontational towards the cult member.
 DO NOT antagonise any of the cult's leadership or members.
 DO NOT be persuaded by a cult 'specialist' to pay large sums of money without verifying his/her qualifications.
 DO NOT give up hope of success in helping your family member to leave the group no matter how long the involvement has already been.
 DO NOT neglect yourself or other family members.

Taulukko 2. "Do's and Don'ts" suljetusta uskonnollisesta yhteisöstä eronneen jäsenen sukulaisille ja ystäville. Haworth, Ian 1998: Caring for the Family of Cult Victims. Counsellor & Carer, vol. 7 (3).

The Do's

DO express love clearly.

DO things together as a family.

DO show that no blame is attached to the ex-member.

DO encourage simple decision making, e.g. asking the ex-member to choose a meal, video etc.

DO realise that full healing usually takes a lot of time, love and understanding.

DO talk about the cult when ex-member wants to do so.

DO screen out phone calls and mail from the cult with the ex-member's approval.

DO accompany the ex-cult member initially, when outside the home.

The Don'ts

DO NOT pressure the ex-member to work or study too soon.

DO NOT be scared of discussing your feelings.

DO NOT be suffocatingly protective.

DO NOT blame the ex-member for being involved in the cult.

DO NOT assume the cult will not try to take the ex-member back.

LIITE 3.

Irrottautuneiden kertomukset

Sisältö

ALKUSANAT	61
1. EVANKELIUMI VAIHTUI BISNEKSEEN.....	62
2. SOSIAALISIA SÄÄNTÖJÄ	64
3. INNOSTUSTA JA SALAMYHKÄISYYTTÄ	65
4. AHDASMIELISESTÄ USKOSTA	66
5. TAISTELU MASENNUSTA VASTAAN	68
6. ÄIDIN KOKEMUKSIA YHTEYDESTÄ	71
7. HYVIÄ YSTÄVIÄ JA HYLKÄÄMISTÄ	74
8. LÄMMIN MEHILÄISPESÄ	76
9. ELÄMÄNI KAPEUTUI JA VAURIOITUI	77
10. SYDÄMEN SITOUTUMISTA, HAJOITTAMISTA JA HALLITSEMISTA.....	79
11. OLIN NIIN KUIN SIIVET SAANUT!	80
12. EN HALUNNUT RIKKOA PERHETTÄNI.....	85
13. ENTÄ JOS SEURAKUNNASTA PUUTTUU ILO?	93
14. YHTEYTTÄ JA KAIPAUSTA EVANKELIUMIN LEVITTÄMISEEN.....	97
15. KATKAISTUT YSTÄVYYSSUHTEET	100
16. MITEN JOLLAIN TOISELLA AIKUISELLA ON OIKEUS KAJOTA MINUN LAPSEENI?.....	101
17. ISO, HAUSKA , SIIVO PORUKKA.....	103
18. RÄIKEÄTÄ VALEHTELUA.....	106
19. NUORUUDEN KOKEMUS.....	108
20. UIMISTA, RUKOILUA JA TIIVISTÄ ELÄMÄÄ.....	110
21. EN OLLUT RIITTÄVÄN HYVÄ OMANA ITSENÄNI	114
22. JUMALA ON JUMALA, MINÄ EN	116

ALKUSANAT

Tämä produktio sisältää eräästä uskonnollisesta yhteisöstä irrottautuneiden ihmisten kokemuksia. Heistä kukin kertoo oman tarinansa kirjoitelman muodossa, joiden tarkoitus on antaa ääni ihmisille ja heidän kokemukselleen, ilman tulkintaa.

Tässä työssä tarkasteltava yhteisö ei kuulu evankelis-luterilaisen kirkon herätysliikkeisiin, vaan se on pienempi yhteisö, joka on syntynyt osana luterilaisen seurakunnan nuorten aikuisten toimintaa ja erään korkeakoulun opiskelijatoimintaa. Yhteisö esiintyy tutkimuksessa nimettömänä sen entisten ja nykyisten jäsenten ja heidän omaistensa yksityisyyden suojaamiseksi.

Oma kiinnostukseni aiheeseen nousee siltä pohjalta, että tämä uskonnollinen liikehdintä on ollut osana omaa elämääni.

Yhteisön eri osia kutsutaan nimillä Ykkösjoukkue, Kakkosjoukkue, Kolmosjoukkue ja Avoin joukkue. Laajempi selvitys yhteisön historiasta ja rakenteesta on kirjoitettu opinnäytetyöni raporttiin

1. EVANKELIUMI VAIHTUI BISNEKSEEN

Olin tullut 16 - 17-vuotiaana herätykseen. Aikaisemmin olin tutkinut muita maailman uskontoja ja lukioikäisenä rupesin miettimään, mikä uskonnoista olisi totta - jos mikään. Kun tulin lopulta uskoon, heräsi halu löytää joukko nuoria uskovia, jotka ottaisivat Raamatun tosissaan. Kun tutustuin erääseen Avoimen joukkueen jäseneseen, naiseen yhdessä kristillisessä tilaisuudessa, hän kutsui minua käymään Avoimessa joukkueessa. Tulin Avoimen joukkueen kokoukseen syyskuisena iltana, ja pidin illasta kovasti. Avoimessa joukkueessa oli paljon nuoria, jotka vaikuttivat innokkailta uskovilta. Illat olivat melko vapaamuotoisia sisältäen reipasta musiikkia, opetusta ja vapaata seurustelua iltateen merkeissä. Olin luterilainen, joten minulle toiminta sopi hyvin. Luulin Avoimen joukkueen olevan osa paikallisen luterilaisen seurakunnan toimintaa. Toimintaa riitti viikollakin erilaisten rukous- ja teemailtojen merkeissä. Sain myös kutsun pienryhmään nimeltä opetuslapseuskoulu (op-koulu). Oma opetuslapseuskouluni oli innostava ja vaikutti osaltani ryhmään sitoutumista. Siinä vaiheessa, kun kuulin ristiriidoista kirkon kanssa olin jo niin sitoutunut Avoimeen joukkueeseen, ettei ajatus ryhmästä lähtemisestä tullut mieleeni.

Elämä yhteisössä muuttui paljon vuosien varrella. Alkuvuosina koin Avoimen joukkueen tuovan paljon uusia uskovia ystäviä elämääni. Ystäviä minulla oli muutenkin, mutta harva heistä oli uskossa, joten koin olevani melko yksin uskoni kanssa. Avoimessa joukkueessa myös rohkaistiin käyttämään lahjoja monipuolisesti, minkä koin todella motivoivana. Oli mukava päästä palvelemaan erilaisilla lahjoilla ja olla monessa projektissa mukana.

Vuosien varrella kuitenkin toiminta alkoi muuttua rajoitetummaksi ja valvotummaksi. Ihmisetkin muuttuivat iloisista vakaviksi ja stressaantuneiksi. Olin uskoni alkutaipaleella kokenut sydämessäni lähetyskutsua, mutta nyt koin, että yhteisö halusi tämän kutsun tukahduttaa. Sainkin nuhteita osallistumisestani lähetystyötoimintaan, koska se ei kuulema ollut Johtajan näyn mukaista. Tämä asia kaihersi vuosia mieltäni, ja ihmettelin ristiriitaa Jeesuksen lähetyskäskyn ja yhteisön toiminnan välillä. Yhteisön alkuvuosina Avoimen joukkueen kokouksissa vieraili useita puhujia eri kristillisistä järjestöistä,

myös ulkomaalaisia. Tämä yhteys muuhun Kristuksen ruumiiseen kuitenkin ehtyi vuosien varrella, mikä myös askarrutti minua paljon. Vuoden 2000 jälkeen toiminta alkoi muuttua yhä enemmän bisnes-keskeiseksi. Siinä missä alkuvuosina rukoiltiin uskoon tulleita, vuoden 2000 jälkeen alettiin rukoilla kauppvoja Johtajan yhtiölle. Minulla ei sinällään ollut mitään yritystä vastaan, mutta minua ihmetytti se, että raamatunluvusta, rukoilemisesta ja evankelioinnista puhuttiin aina vain vähemmän ja taas tuloksenteosta ja tehokkuudesta yhä enemmän. Koin elämää köyhdyttävänä sen, että yhteisön hengellisyys väheni; olinhan liittynyt porukkaan, koska koin vetoa raamattukeskeiseen elämäntapaan, jossa myös rukouksella ja ylistyksellä oli tärkeä paikka. Minua myös ihmetytti kovasti laihdutusinto, joka vaikutti lisääntyvän vuosi vuodelta. Itsekin osallistuin laihduttamiseen, vaikka samanaikaisesti mietinkin, miten keskeinen asia laihduttaminen kristinuskon kannalta on. Ryhmän painetta vaan on vaikea vastustaa. Muistan kuitenkin kritisoineeni miehelleni, että ryhmän sisaret puhuivat pihalla enemmän kaloreista ja ruoasta kuin naapurin evankelioinnista. Ajattelin, että sitkeästi rukoilemalla yhteisön puolesta tähän epäkohtaan voisi vaikuttaa. Ensimmäisen lapseni synnyttyä jouduin todelliseen uskonkriisiin yhteisön suhteen. Näin paljon epäkohtia, ja toisaalta lapsen syntymä pakotti minut ajattelemaan, millaisen elämän haluan lapselleni antaa. Prosessi ei kuitenkaan johtanut irtautumiseen, vaan jonkin asteiseen "yhteisön tapojen mukaiseen parannuksen tekoon". Yritin ajatella yhteisöstä ja sen tulevaisuudesta positiivisemmin, osittain puolisoni kehotuksista johtuen. Kokonaan en voinut haudata epäilyksiäni.

Kuullessamme, että Ykkösjoukkueen jäsenille oli määrätty pakolliset painoindeksit (naisille 17 ja miehille 19, eli reilusti alakanttiin), mieheni ajatteli Johtajan seonneen. Tajusin heti samassa, että ryhmä on menossa sairaampaan eikä parempaan suuntaan. Ajatus ryhmästä eroamisesta oli varsinkin puolisololleni tuskallinen ajatus. Minulle se oli ajatuksena toisaalta helpottava, toisaalta pelottava. Pelkäsin nimittäin Jumalan tuomiota. Puolisoni jutteli tuntikausia erään poislähteneen kanssa, ja lopulta hänelle valkeni, että koko Ykkösjoukkue on rakenteellisesti sairas ja että ongelmat kumpuavat Johtajan ongelmista ja sairaalloisesta halusta hallita toisia ihmisiä. Silloin puolisoni halusi lähteä ryhmästä, ja nopeasti. Teimme päätöksen nopeasti, mutta täysin vakuuttuneina siitä, että tämä oli oikea askel. Irtautumisella oli tietenkin hintansa. Kaikki ryhmäläiset hylkäsivät meidät lähtöpäätöksemme tähden.

Aika lähtömme jälkeen oli elämän uudelleen rakentamisen aikaan. Puolisollani alle ja minulla yli 10 vuotta jäivät nyt taakse kertakaikkisesti. Vietimme paljon aikaa vanhempieni kanssa ja juttelimme kokemuksistamme. En ollut osannut arvostaa sukua, kun olimme mukana yhteisössä, mutta lähtömme jälkeen se nousi uudelleen arvoonsa. Sain takaisin myös joitakin vanhoja ystäviä, mutta ennen kaikkea oli aika tutustua uusiin ihmisiin. Paljon piti arvioida myös uskonelämässä uudelleen. Ryhmässä oli hyvin tiukat säännöt, joita pikkuhiljaa lähtömme jälkeen aloin kyseenalaistaa. Lähtö oli hyvä päätös. Koin vapauden lahkoon ulkopuolisessa elämässä ihmeellisenä. Toisaalta huomasin myös, että koin yksinäisyyttä ja tarkoituksettomuutta. Yhteisön "aura-näky" oli antanut aikaisemmalle elämälleni tarkoituksen. Nyt en tiennyt, mikä meidän perheen tehtävä ja paikka oli. Prosessi on vienyt vuosia, ja vieläkin ollaan matkalla.

2. SOSIAALISIA SÄÄNTÖJÄ

Aluksi Avoin Joukkue vaikutti täydelliseltä seurakunnalta. Ihmiset olivat ulospäin suuntautuneita, iloisia ja innokkaita uskossaan. Tuntui, että olin päässyt samanhenkisten uskovien seuraan. Silloin tapahtuikin paljon hyvää. Koin olevani rakastettu ja rohkaistuin uskossa. Otin etäisyyttä maallisiin (maailmallisiin) asioihin, mikä on pääosin hyvä asia. Valitettavasti otin samalla liikaa etäisyyttä myös moniin ihmisiin, joita pidin liian maallisina.

Avoimessa joukkueessa oli erilaiset sosiaaliset säännöt kuin muualla. Uudelle jäsenelle osoitettiin ylettömästi hyväksyntää. Tuntui, että kaikki halusivat tutustua minuun. Yllätyin kuitenkin, kun kenelläkään ei tuntunut olevan kiinnostusta tai aikaa esimerkiksi tavata kokousten ulkopuolella. Keskustelut olivat tyypillisesti sellaisia, että ensin minua keuhuttiin paljon ja sitten siirryttiin rukoilemaan minua askarruttavien asioiden puolesta. Jos kysyin toisen kuulumisia, niin vastaus oli lähes aina jokin ympäröivä "tosi hyvää" tai "Herra on hyvä". Todellista kohtaamista ei juuri päässyt syntymään. Kaikesta siitä jäi lopulta petetty ja hylätty olo. En koe vielääkään läheisyyttä näihin ihmisiin.

Avoimessa joukkueessa painotettiin paljon esimerkiksi uskon askelten ottamista ja asioiden muuttamista puhumalla niistä ääneen ikään kuin ne olisivat jo tapahtuneet. Asioita pyrittiin muuttamaan hengessä, ja näkyvän todellisuuden piti seurata perästä. Minun

kohdallani se johti henkisen romahduksen partaalle, vaikka en sitä silloin ymmärtänyt-kään. Aikaisemmin olin ojentautunut hapuilevalla uskollani kohti Jumalaa, vahvempaa, mutta nyt olin yhtäkkiä itse vastuussa asioiden muuttamisesta rukouksillani. Hämmennystä ja ahdistusta aiheutti se, kun asiat eivät muuttuneetkaan toivottuun suuntaan.

Avoimessa joukkueessa kaikki olivat yleensä kaikessa samaa mieltä johtajan kanssa. Jos esitin jostain asiasta eriävän mielipiteen, minua painostettiin muuttamaan näkemystäni. Hälyttävää oli se, että asiaa käsittelevillä Raamatun kohdilla ei ollut mitään painoarvoa, jos johtaja oli linjannut asian jollain tavalla.

Avoimessa joukkueessa hävitettiin yksityisen ja julkisen raja. Aluksi oli yleensä minun valittavissani, kuinka paljon halusin kertoa itsestäni. Kun aloin luottaa johtajiin enemmän, minulta kyseltiin yhä suurempaan yhä henkilökohtaisempia asioita. Aiheet olivat sellaisia, että niitä pidettäisiin normaalissa sosiaalisissa suhteissa tungettelevina (esimerkiksi puolisoiden välinen seksielämä). Johtajat myös puhuivat paljon ”lampaidensa” synneistä ja heikkouksista. Joskus paimeneni alkoi analysoida minussa näkyviä hengellisiä siteitä kesken muun keskustelun. Koko analyysi perustui siihen, että johtajan mielessä suvussa kulki tietty henkivalta.

Parasta Avoimessa joukkueessa oli ehkä se, että yhteisöllisyyttä oli jonkin verran ja toisia autettiin voimien mukaan. Valitettavasti vain johtajat laittoivat siinäkin kapuloita rattaisiin, kun kaikessa piti miettiä yhä tarkemmin, mikä palvelisi parhaiten johtajan pyrkimyksiä.

3. INNOSTUSTA JA SALAMYHKÄISYYTTÄ

Tulin mukaan Avoimen joukkueen toimintaan 1990-luvun lopulla. Koin oloni erittäin tervetulleeksi ja oli ihanaa tutustua samanikäisiin ihmisiin. Innostuin toiminnasta kovasti ja kävin lauantai-illoissa aktiivisesti. Parhaiten tutustuin muihin tekemällä työtä yhdessä. Jossakin vaiheessa minua pyydettiin mukaan Kolmosjoukkueeseen. Olin otettu, että pääsin mukaan sellaiseen toimintaan. En tässä vaiheessa vielä kyseenalaistanut juuri mitään. Se minua kyllä välillä vaivasi, että kokoontumisia oli usein. Koin, että olisi hyvä olla paikalla aika kun se vain oli mahdollista.

Minun piti lähteä Kolmosjoukkueesta pois 2000-luvun alussa, koska tein valinnan, joka ei sopinut kuvioihin. Avoimessa joukkueessa olisin kuulemma voinut vielä käydä, mutta muuton seurauksena aloimme käydä toisessa seurakunnassa.

Meni vuosia kunnes kuulin, mihin suuntaan toiminta oli mennyt. Olin todella ihmeissäni, sillä silloin kun vielä olin mukana kuvioissa, toiminta oli mielestäni suhteellisen normaalia. Kuulin muun muassa painoindekseistä. Kannoin mielessäni huolta toiminnassa yhä mukana olevista. Luin paljon internetissä käytyjä keskusteluja ja sieltä sain lisää tietoa siitä, mihin suuntaan toiminta oli mennyt vuosien saatossa.

Jälkeenpäin ajateltuna toiminta oli jo mukana oloni aikana välillä lakihenkistä ja salamyhkäistä. Sain kuulla muilta, miten minun pitäisi toimia, jotta toimisin oikein. Muistan alkuajoilta myös sen, kuinka kerran ihmettelin sitä, miten paikalla olevat naiset reagoivat siihen, kun johtaja tuli paikalle. He olivat todella ilahtuneita hänen saapumisestaan. Se tuntui jotenkin liian tuttavalliselta.

Onneksi monet perheet ovat lähteneet yhteisöstä pois ja toivon mukaan löytäneet uuden, terveen, seurakuntayhteyden. Uskon, että vaikeinta on ollut niillä henkilöillä, jotka ovat olleet mukana toiminnassa monta vuotta ja ovat muodostaneet aivan kuin perheen muiden samassa kokoonpanossa olevien kanssa.

On tärkeää arvioida saatu opetus sanan valossa - seurata Herraa, Hänen sanaansa eikä ihmistä. Toiminnan tulisi olla julkista - ei salamyhkäistä eikä suljettua. Olen itse ajatellut niin, että tässä toiminnassa olisi ollut aineksia vaikka mihin, mutta jossakin kohtaa mentiin harhaan ja pahasti. Mukana on vielä useita perheitä ja Herra suokoon, että heidän silmänsä avautuisivat mahdollisimman pian ja he saisivat voiman sekä rohkeuden lähteä konsernista pois.

4. AHDASMIELISESTÄ USKOSTA

Tulin itse aikanaan 14-vuotiaana uskoon, kun isoveljeni ensin pelotteli minua helvetillä. Minua alkoi kovasti ahdistaa, eikä rukous hänen kanssaan ensin auttanut. Myöhemmin kuuntelin erästä musiikkikasettia, jossa vastasin kutsulauluun. Ahdistus helpotti, uskoin saaneeni syntini anteeksi ja itkin ilosta ensimmäistä kertaa elämässäni. Uskoontuloni oli

siis tunnekokemus ja sen takia uskoin vahvasti, että kokemus oli Jumalasta. Nykyisin kuitenkin uskon, että en olisi tuotakaan ennen ollut menossa helvettiin. Mielestäni ajatukset siitä, että Jumala tuomitsisi aivan tavallisia, mukavia ihmisiä helvettiin vain sillä perusteella, että he eivät usko oikealla tavalla, ovat aivan järjettömiä. Ne ovat ristiriidassa sen kanssa, että Jumala on hyvä ja rakastava.

19-vuotiaana menin mukaan Ykkösjoukkueeseen. Siellä oli paljon kivoja, sympaattisia ihmisiä, jotka tuntuivat aidosti välittävän minusta ja olen edelleen samaa mieltä. Tuntui, että on itsestänselvyys, että Jumala on johdattanut minut näiden uskovien joukkoon. Ensimmäisinä vuosina johtaja opetti meille Raamattua, teimme mukavia luontoretkiä ja meillä oli kaikin puolin kivaa yhdessä. Vähitellen toimintaan tuli mukaan monenlaista omituista. Ykkösjoukkueeseen ei voinut enää kutsua ystäviään, koska he eivät olisi ymmärtäneet, mitä teimme. Tätä varten perustettiin Avoin joukkue, jossa opetus oli "aloittelijaystävällisempää".

Menin naimisiin 90-luvun loppupuolella. Ykkösjoukkueessa opetettiin, että vaimon tulee olla miehelle alamainen ja totella kaikessa. Myös johtajan vaimoa käytettiin esimerkkinä, kuinka hän tekee kotona kaikki kotityöt. Otin itse tämän vakavasti ja yritin selviytyä kiireisestä elämästämme tekemällä lähes kaikki kotityöt, vaikka kävin töissä. Elämä oli stressaavaa ja se näkyi terveydessäni. Atooppinen ihoni oli tosi huonossa kunnossa. En koskaan riidellyt mieheni kanssa ja kaikki negatiiviset tunteet patoutuivat sisääni. Muutaman avioliittovuoden jälkeen tämä kostautui eli räjähdin niin perusteellisesti, että päätin jättää mieheni. Tämä ei onnistunut ihan niin kuin olisin toivonut, vaan jouduin asumaan mieheni kanssa vielä noin vuoden verran, vaikka olin jo päättänyt jättää hänet ja Ykkösjoukkueen. Tuona aikana minua painostettiin tekemään parannus. Kaikki syy eroon oli minussa. Kukaan ei kysynyt, miten voisi auttaa minua. Itsekin pyysin sielunhoitoapua, mutta sitä en saanut. Tämä oli kyllä itseni kannalta hyvä asia, koska näin varmistui, että lähtöni oli pelkästään hyvä asia.

Itseäni on auttanut päästä eroon ahdasmielisestä uskosta ihan vain oma pohdiskelu. On vapauttavaa miettiä itse, millaiseen Jumalaan uskon. Kukaan ei enää kiedo minua oppeihin, jotka sotivat OMAA ajattelua vastaan. Uskon, että järjen käyttö on sallittua. Raamattuakin voi tulkita niin monella tavalla.

5. TAISTELU MASENNUSTA VASTAAN

Yhteisöön tuloni myötä päätös uskoon tulosta vahvistui. Löysin tarkoituksen ja suunnan elämälleni. Tiivis yhteisö tuntui monia vuosia yleensä turvalliselta. Sain sieltä selkeät raamit elämäni. Lisäksi ympärilläni oli paljon ihmisiä, siskoja ja veljiä, jotka tuntuivat todella välittävän minusta. Toisaalta alkuvuosina minulle heräsi ajoittain voimakkaita epäilyksiä yhteisön raittiudesta sekä Jumalan olemassaolosta.

Erään kaverini kanssa olimme muutamia vuosia yhteisössä yhtä aikaa, kunnes hän irtautui. Tapasin häntä silloin tällöin. Olin ollut noin kaksi vuotta mukana yhteisössä, kun tulin kerran maininneeksi eräälle johtajalle, että olen kyseistä kaveria tavannut. Hän suositteli, etten tapaisi enää kaveriani, ellen haluaisi itsekin lähteä. Ihmettelin hieman. Jatkoin silloin tällöin kaverini tapaamista näihin vuosiin saakka.

Sain paljon iloa elämäni uskoon tulon myötä. Avoimen joukkueen kokouksissa pyrittiin huomioimaan hyvin uudet tulijat. Opin rohkeutta ja muiden huomioimista. Välillä koin kuitenkin itseni erittäin masentuneeksi. Nämä jaksot kestivät yleensä muutamia kuukausia ja syvenivät kerta toisensa jälkeen. Opin erilaisia keinoja miten välttää masennusta. Niistä on ollut hyötyä myöhemminkin. Yhteisössä opetettiin, että masennus on syntiä. Yritin tehdä parannusta ja siinä epäonnistuttuani masennukseni syveni. Masennusjaksojeni aikana minulla oli paljon itsetuhoisia ajatuksia. Koin suurta syyllisyyttä. Meille opetettiin, että itku on itsesäälin reaktiivinen muoto. Välillä meni pitkiä aikoja, etten pysynyt itkemään. Aiemmin se oli ollut itselleni tapa purkaa tunteita. Lisäksi olin siitä asti, kun opin kirjoittamaan purkanut tunteina päiväkirjaani. Yhteisössä lakkasin moniksi vuosiksi kirjoittamisen. Koin yleensä helpotusta rukoillessani yksin illalla, mutta aamut olivat erittäin vaikeita. Eräässä seurakunnassa huomasin, että masennukseen suhtaudutaan aivan eri tavalla. Kun lakkasin pitämästä masennusta syntinä, syvät masennusjaksoni hävisivät. Tämä muutos tapahtui arviolta vuosi ennen lähtöäni. Koen voineeni paljon paremmin sen jälkeen.

Erilaisen elämäntilanteeni takia koin usein itseni, erityisesti viimeisimpinä vuosina, yhteisössä ulkopuoliseksi. Minulla ei ollut miestä eikä perhettä. Koin yhteisön asenteen naisiin erittäin vaimoutta ja äitiyttä korostavaksi. Yritin omassa elämässäni panostaa siihen, että olisin tulevaisuudessa hyvä vaimo ja äiti. Kuitenkin näiden asioiden toteu-

tuminen omassa elämässäni näytti kaukaiselta. Kyllästyin panostamaan kaiken aikaa tulevaan ja pikku hiljaa aloin tajuta, että naiseus on paljon enemmän kuin vain vaimoutta ja äitiyttä. Tämä äitiyttä ja vaimoutta korostava asenne naiseuteen alkoi ahdistaa minua.

Aloin kaivata erityisesti samassa elämäntilanteessa olevien seuraa. Hakeuduin yhteisön ulkopuolisiin aktiviteetteihin. Harkitsin lähtöäni kauan, erityisesti tietynlaisina ajanjaksoina. Sitoutumiseni aste yhteisöön vaihteli kovasti, erityisesti viimeisimpinä vuosinani. Kaipasin muuta, mutta en uskaltanut lähteä. Minulle kerrottiin, että juureni ovat siellä eikä juuria voi repiä noin vain pois.

Seurakuntaan kuulumisen ja siellä aktiivisena olemisen tärkeyttä korostettiin yhteisössä. En tiennyt minne olisin mennyt, jos olisin lähtenyt. Annettiin ymmärtää, että ilman seurakuntayhteyttä uskova luopuu uskostaan. Pelkäsin luopuvani uskosta, jos lähtisin. Kävin paljon eri seurakunnissa. Kaipasin seuraa ja erilaista opetusta. Lisäksi tutkiskelin löytyisikö minulle sopiva seurakunta muualta.

Huomasin, että muissa seurakunnissa ihmiset eivät yleensä tee muistiinpanoja. Tajusin etten minäkään siitä erityisemmin pidä. Itse asiassa se tuntui turhalta, koska en ikinä jälkikäteen muistiinpanojani lukenut. Se oli pinttynyt tapa. Päätin lopettaa muistiinpanojen teon opetustilanteiden aikana, vaikka kaikki muut niitä tekivätkin. Sen jälkeen aloin saada erittäin paljon negatiivista huomiota osakseni erityisesti johtajien taholta. Sain toiminnastani nuhteita kolmelta eri johtajalta, kahdesti julkisesti. Ihmettelin suuresti miksi näin pienestä asiasta tehdään näin suuri asia. Erään johtajan kanssa puhelimesta keskustellessa sanoin: ”Minusta tuntuu, että tässä on ennemminkin johtajilla ongelma kuin minulla.” Hänen mukaansa ongelma piirtyy juuri näin, kun itsellä on ongelma näyttää kuin toisilla olisi ongelma. Puheluiden jälkeen ajatukseni tuntuivat sekavammilta. Ajattelin, että joko minulla on paha ongelma tai sitten tässä yhteisössä mättää jokin todella pahasti.

Pian näiden tapahtumien jälkeen yhteisössä olevat kaverini kertoivat, että heitä on varoiteltu seurastani. Heille oli näytetty Raamatun paikkaa, että älkää istuko syntisen seurassa. Tokaisin, että ”törkeää!”. Muutaman päivän kuluttua ahdistavat tunteet nousivat pintaan ja kerroin puhelimesta itkien tapahtumista eräälle uskovalle ystävälleni. Hän sanoi:

”Tajuatko, että tuo on hengellistä väkivaltaa. Ethän enää mene sinne?” Puhelun jälkeen päätin olla enää menemättä. Laitoin johtajille viestin: ” En ole mukana kuvioissa enkä tahdo enää keskustella asiasta.”

Näin erästä yhteisössä ollutta kaveriani arviolta pari viikkoa lähtöni jälkeen. Hänen tehdessään lähtöä aloimme puhua yhteisöstä lähdöstäni. Minulle oli sanottu, että en ole enää tervetullut mukaan ellen tee muistiinpanoja. Kaverini sanoi: ”Sinussa on hylkääjän henki ellet koe sitä rakkautena.” Sanoin: ”Tuo sattui minua kovasti. Uskon, että Jumala rakastaa minua sellaisella tavalla, että minäkin voin sen kokea rakkautena. Kyllähän sekin ihminen tekee virheitä.” Kaverini lähti kommentoimatta minua.

Lähdettyäni yhteisöstä itkin toisinaan iltaisin itseni uneen ajatellessani miten ystäväni ovat voineet kohdella minua tällä tavalla. Yksin olo tuntui muutaman viikon ajan jonkin verran vaikealta. Pian lähtöni jälkeen koin myös suunnatonta vapautta. Aloin etsiä uudella tavalla sitä, kuka olen. Näin ympärilläni värejä ja erilaisia ihmisiä. Mieleeni tuli seuraavanlainen näky. Kun tulin uskoon, sisälleni syttyi elämä. Elin mustassa kopissa, mutta sisälläni sykki elämä. En tiennyt muusta. Kun lähdin yhteisöstä, koin tullessi ulos kopista. Se oli todella vapauttava kokemus. Tämä vapauden tunne kesti erityisesti muutamia kuukausia lähtöni jälkeen.

Yhteisössä kokoonnuttiin säännöllisesti kahden viikon välein. Tosin aikoina, jolloin harkitsin poislähtöä, pyrin olemaan mahdollisimman usein poissa paikalta. Lähtöni jälkeen ilmoittaudivin sekä krito-ryhmään että alfa-kurssille. Molemmat olivat eri seurakuntien toteuttamia. Ne toivat säännöllisyyttä viikkorytmiin (jonka koin pian lähtöni jälkeen turvallisuutta tuovana tekijänä), uusia ihmissuhteita, paikan tunteiden ilmaisulle sekä tervettä hengellistä opetusta. Krito ja alfa olivat erittäin antoisia, mutta sen jälkeen olen kokenut hengellisiin pienryhmiin sitoutumisen erittäin hankalaksi. Uskon sen johtuvan pitkälti menneisyydestäni.

En muistaakseni koskaan pitänyt yhteisöä täydellisenä seurakuntana. Päinvastoin, katsoin monia asioita läpi sormien, koska ajattelin ettei mikään seurakunta ole täydellinen. Pidin sitä yhtenä seurakuntana muiden joukossa. Lähtöni ja etäisyys yhteisöön selkiytti asioita. Lähtöni jälkeen yhteisö alkoi tuntua monella tapaa epäraitilla.

Hyvin suuren osan elämästäni olen kuulunut yhteisöön. Se on osa minua. Se on mennyt, mutta se on osa historiaani. Itseni kohdalla uskon sen varjelleen paljolta varjopuolistaan huolimatta. Eräs johtaja on irtautumisen myötä pyytänyt minulta toimintaansa anteeksi. Se tuntui erittäin parantavalta. Erityisesti yhteisöstä lähdön myötä olen oppinut anteeksi pyytämisen ja anteeksi antamisen merkitystä. Myös itse tiedän loukanneeni muita, osana yhteisöä ja muutoinkin. Minulle on jäänyt useita hyviä ystävyys- ja kaverisuhteita muihin yhteisöstä irtautuneisiin.

6. ÄIDIN KOKEMUKSIA YHTEYDESTÄ

Silloin, kun tulimme Avoimeen Joukkueeseen, yksi pariskunta kutsui meitä sinne, kun olimme metodistikirkossa. Minuun teki vaikutuksen heidän iloisuutensa. Metodistikirkossa oli juuri sinä iltana paljon nuoria, kun muuten nuoria ei ollut. Ajattelin, että ”oi! noin paljon oman ikäisiä, nuoria ihmisiä!!!” Tultiin käymään Avoimessa Joukkueessa ja tykästyttiin juuri siihen, että nuoria oli paljon. Se meno ja toiminta oli sellasta, että oltiin tosissaan. Se ei ollut sellasta, mitä nuorilla usein on, että vaan huvitellaan. Kun olin itse aina ollut tosissani omissa jutuissani, niin tuntui hienolta, että muutkin oli tosissaan. Aika nopeasti aloin ihmetellä asioita. Ehkä ensimmäinen outo asia oli sellainen, että oli ihmeellinen koe, jossa kyseltiin kysymyksiä, kuten montako kertaa oot lukenu Raamatun läpi. Se oli musta vähän outoa. En päässyt mukaan sillä tavalla kuin mieheni. En antautunut tai sitoutunut siihen Avoimen Joukkueen toimintaan. Sitten ystäväystyyn Kolmosjoukkueen naisjohtajan Millan kanssa. Aloin hiukan ystäväystymään Millan kanssa, vaikka se ei alun pitäenkään tuntunut mutkattomalta. Ehkä hänet olikin määrätty minulle ystäväksi. Oltiin muutamia kertoja tavattu Millan kanssa vapaa-aikana ja sitten tuli ensimmäinen kerta, että hän kajosi elämäni. Olimme muuttamassa juuri ja siihen samaan aikaan osui opetustilaisuus, jossa Ykkösjoukkueen johtajan vaimo oli opettamassa. Sanoin Millalle, että en kyllä ole tulossa opetustilaisuuteen, sillä meillä on muutto. Tämä opetustilaisuuden viikonloppu oli viimeinen viikonloppu, että pystyin pakkaamaan. Sanoinkin, että opetuksen voi varmaan kuunnella kasetilta myöhemmin. Siihen Milla yllättäen sanoikin, että ”en olis susta uskonu! Mä luulin, että sä oot Herran nainen!” Silloin olin järkyttynyt, koska olin alkanut ystäväystymään ja meidän välillä oli alkanut olla vähän luottamusta. Sitä ajattelee niin, että ystävä on joku, joka on puolellani. Loukkaannuin Millalle ja minusta tuntui tosi pahalta, kun olin antanut toiselle vähän lupaa tulla elämäni. Tämän seurauksena Kolmosjoukkueen johtaja soitti minulle. Hän

sanoi näin: ”olis niinku pakkausapua tarjolla, että pääsisit sinne opetustilaisuuteen. Mä voisין vaimon kanssa tulla pakkaamaan teille.” Mä ärsyynnyin tästä ihan sairaasti ja kenties sanoinkin sen suoraan. Näistä tapahtumista tuli sitten kauhea jupakka, kun en ollut yhtään alamainen. Mieheni puolelta sain kokea, että olin tyrinyt, että olin ollut niin hyökkäävä ja epänaismainen. Jotenkin sain tuntea nahoissani, että pieleen meni pahasti, vaikkei sitä kukaan sanonut suoraan. Mua itseäni harmitti jälkeinpäin, että en hillinnyt itseäni ja niellyt harmiani. Musta tuntui siltä, että olin sopeutumaton. Mun mielestä monet muutkin asiat oli siellä sellaisia, ettei niitä sanottu suoraan. Mahtoiko se johtua siitä, että oltiin niin alatasolla, kun oltiin vasta tulleita Avoimen Joukkueen jäseniä. Mulla oli sellainen olo myös, että ollaan jollain alatasolla. Avoimessa Joukkueessa oli monia asioita, joita sai rivien välistä lukea, kuten että miten piti olla. Sanomattomat lait tuntuivat leijuvan siellä. Tällaisia asioita oli esim. millainen naisen kuuluisi olla ja millaisia kaikki oli mun silmissä. Naiset oli hirveän hillittyjä, rauhallisia ja puhuivat hiljaa. Näytti siltä, että piti pukeutua hameeseen, lyhyeen sellaiseen. Minusta tuntui siltä, että minun piti olla sellainen kuin ne muut naiset. En kuitenkaan ollut sellainen kuin olisi pitänyt olla. Se johtui varmaan siitä, että ne kaikki oli sellaisia, samanlaisia. Siitä tuli sellainen olo, että pitäisi olla samanlainen että vois kuulua tähän joukkoon. Mulla ei koskaan ollut sellaista oloa, että olisin kuulunut siihen joukkoon ja olisin ollut osa sitä joukkoa. Mä luulen, että sen takia monesti tunsin tilanteet ahdistaviksi, kuten kun oltiin menossa kylään joillekin Avoimen Joukkueen jäsenille. Mua ahdisti kaikki tapaamiset niiden kanssa. Mutta jotenkin mieheni takia halusin yrittää sopeutua. Sitten en tiedä miten se meni sellaiseksi, että Avoimen Joukkueen miehet alkoivat mustamaalamaan mua miehelleni näistä yhteysasioista. Sellaisissa tilanteissa missä minä en ollut paikalla, alettiin puhua minusta miehelleni, että ”sun vaimolla on kysymyksiä.” Mun mielestä se alkoi näkyä meidän avioliitossa niin, että mies alkoi ajatella musta sillä tavalla kuin hänelle puhuttiin minusta. Sitten tuli viimeinen pisara mulle. Olin heidän äiti-lapsi-piirissä. Olin viimeisilläni raskaana, ja ensimmäinen lapsemme oli vuoden vanha. Olin niin huonossa kunnossa, etten oikein pystynyt kävelemään, kun selkäni oli niin kipeä. Kävelin seinistä kiinni pitäen. Ensimmäinen lapsemme sairasti korvatulehduksia niin, että aina kun hän sai flunssan, hänellä oli korvatulehdus. Oli tulossa äiti-lapsi-tapaaminen ja kysyin, että oliko siellä kaikki muut lapset terveenä. Siellä oli joku räkätaudissa ja sanoin, että en tule sitten paikalle, koska en jaksa sitä sairastamista, kun olin itse niin huonossa kunnossa. Tästä nousi hirveä häly, etten mene sinne. Aiheesta käytiin rukoustaistelua. Monta puhelinsoittoa soiteltiin minulle ja sain todella tuntea nahoissani, että olin huono ja en

luota Jumalaan tässä asiassa. Tämä tapahtuma jotenkin kypsyttyi mut siihen, että mä en kestä tätä. Tiedän itse oman tilanteeni, ei toiset voi sitä hallita.

Sitten sanoin miehelleni: ”mä jään pois. Tee mitä teet, mutta mä en sinne tule.” Sitten me sovittiin, että käydään nyt vielä viimeinen kerta siellä. Tulen vielä kerran ja sitten jäädään pois. Juuri sillä kerralla miehelle tarjottiin ylistyksen johtajan paikkaa. Se oli hänelle huippuvaikea juttu. Hän jäi pois vain siitä syystä, ettei hän halunnut kokea samaa kuin omassa lapsuuden perheessä. Mies ei nähnyt niitä asioita, mitä mä näin. Siitä alkoikin meidän avioliittohelvetti. Meillä ei löytynyt luottamusta puolin eikä toisin. Mieheni oli sydämestään Avoimen Joukkueen jäsen ja minä en ollut. Niistä asioista voinut puhua. Aina tuli riita, jos yritti jutella. Hän oli heidän puolella ja mä olin mun puolella. Me ei voitu puhua viiteen vuoteen näistä asioista. Kyllä me yritettiin välillä, mutta se päättyi aina hirveään riitaan. Tämä ristiriita laimeni kyllä vuosien aikana, mutta silloin oli ihan hirveätä, kun näki sattumalta jonkun joka oli sisällä yhteisössä. Ne jutut nousivat silloin aina pintaan, kun ne muuten oli maton alle lakaistuin. Sitten oli aina vaikeampaa jonkun aikaa. Me myös välteltiin sellaisia paikkoja, missä olisi saattanut nähdä jonkun yhteisön jäsenen.

Sieltä oli jäänyt elämään sellaisia juttuja, että naisen pitää olla alamainen. Mutta se oli jotenkin sellaista alamaisuutta, että se oli alentavaa ja tukehduttavaa. Se oli ristiriitaista aikaa. Kun vaatimukset tulivat oman miehen puolelta, niin olisin halunnut olla mieliksi hänelle ja kuitenkin itse elää niin kuin tunsin omaksi. Silloin olin jotenkin hukassa siitä, että mikä on oikeastaan oikein. Me ei uskallettu käydä missään seurakunnassa kahteen vuoteen meidän lähdön jälkeen. Oltiin jotenkin niin hajalla siitä kokemuksesta. Mieheni oli niin manipuloitavissa, hän oli niin kuin sieni. Hän tuntui imevän joka puolelta mitä vaan. Uusi, villi seurakunta olisi hankaloittanut minun elämäni, jos mieheni olisi ollut vielä vaikeampi. Joskus kun näki jonkun yhteisön jäsenen, oli tosi noloa kertoa, että me ei käydä missään. Sitten koin hirveää häpeää, kun sitä aina tietenkin kysyttiin ja sitten koitin avuttomasti selitellä sitä ja näyttää siltä, että hyvin pyyhkiä.

Lopullinen vapaus koitti silloin, kun eräs Kakkosjoukkueen entinen jäsen soitti, että he ovat nyt jääneet pois. Tämä mies oli nähnyt samoja asioita kuin minä, ja sitten mieheni alkoi vasta kunnolla uskoa minua. Kyllä nämä tapahtumat ovat jättäneet jälkensä. Jos jossain seurakunnassa sanottiin, että nyt rukoillaan ryhmissä, niin mun piti kyllä poistua

paikalta. En halunnut päästää toisia uskovia lähelleni. Nyt ei ole enää niin, mutta siitä onkin jo yhdeksän vuotta. Tämän Kakkosjoukkueen entisen jäsenen lähdön aikoihin mieheni toinen puoli oli siinä vaiheessa sitä mieltä, että olin oikeassa, mutta joku osa hänestä epäili, että jos yhteisön jäsenet olivat sittenkin oikeassa.

Edelleen kuitenkin olen tosi kriittinen joitain uskonasioita kohtaan ja seurakuntiakin kohtaan. Kriittisyys on jäänyt näistä kokemuksista, sellaista ei välttämättä ole muilla ympärillä olevilla uskovilla. Huomasin, kun mentiin vapaakirkon työntekijän luokse kokoukseen, mua ihan kylmäsi, kun mentiin niiltä vanhoilta ajoilta tutulle asuinalueelle. Mulle tuli sellainen olo, että ahdistavia muistoja tulvi ja ajattelin, että onneksi me ei olla siellä. Nyt minulla on syvä kiitollisuus siitä, etten enää ole siellä. Ja kun kuulee, että ystäviä lähtee sieltä, olen tosi iloinen sitten heidän puolestaan.

7. HYVIÄ YSTÄVIÄ JA HYLKÄÄMISTÄ

Taustani on se, että jäin rippikoululeirin jälkeen mukaan ev.lut. kirkon nuoren seurakunnan toimintaan. Kävin siellä nuortenilloissa, isokoulutuksissa, isosena ripareilla ja ennen kaikkea kuuluin joukkoon nuoria. 18-vuotiaana lähdin sitten vuodeksi ikäänkuin vaihto-oppilaaksi ulkomaille. Kun tulin takaisin seuraavana keväänä vajaan vuoden kulluttua eli ilmeisesti v. 1991 ja menin takaisin nuoren seurakunnan toimintaan, niin se oli muuttunut, sillä suuri osa ystäväistäni oli mennyt mukaan Ykkösjoukkueen toimintaan. Osa heistä oli toki ollut siellä mukana minun tietämättäni jo aikaisemminkin. Eli koska minun tuntemaani nuorta seurakuntaa ei enää ollut, minä ihmettelin ja kyselin ystäviltäni asiasta ja ystäväni kertoi minulle Ykkösjoukkueesta ja kutsui minut sinne tutustumaan. Se oli todennäköisesti syksy -91.

Menin tutustumaan jonkin aikaa jahkailtuani. Silloin Ykkösjoukkue oli vielä käsittääkseni kaikille avoin ainakin tulla tutustumaan. En jäänyt heti koukkuun, mutta pikkuhiljaa jäin. Kai minuun vetosi johtaja ja opetuksen ehdottomuus ja mielipiteiden jyrkkyys. Pian opin pitämään paikasta sen tavasta toimia ja siihen kuuluvista ihmisistä. Ehdin käydä Ykkösjoukkueessa n. 5 vuotta ennen kuin menin ensin opiskelemaan muille paikkakunnille. Joten viitenä vuonna olin loppuen lopuksi aika vähän läsnä Ykkösjoukkueen kokouksissa. Kävin kuitenkin usein viikonloppuisin kotona, tapasin ystäviäni

Ykkösjoukkueesta (ei minulla juuri muita ystäviä ollutkaan) ja tavallaan samalla sekä vieraannuin sen toiminnasta ja tavallaan se oli minulle kaikki täällä kotona.

Sain opiskeluaikana yhteisön jäseniltä jopa rahaa, sitä tuli minulle kaksi kertaa kirje-kuoressa 200 markkaa. Tiedän saaneeni myös esirukousta ja minua kohdeltiin aina hyvin kun kävin paikalla. Jossain vaiheessa sain muistaakseni myös opetuskasetteja postissa kotiin kun en päässyt kokoukseen. Ykkösjoukkueen jäseniä kävi myös opiskelupaikkakunnallani pitämässä joitakin opetusilloja muutaman hengen porukalla. Ne illat virkistivät ja rohkaisivat minua kovasti. Jossain vaiheessa Ykkösjoukkue kutsui myös erään amerikkalaisen/englantilaisen pariskunnan käymään ja pidettiin sellainen opetusta ja esirukousta sisältävä päivä jossakin. Päivä oli hieno ja minunkin puolestani rukoihtiin uskoin ihan todella sen jälkeen parantuneeni epilepsiaani. (Totuus on, ettei minulla sen päivän jälkeen ole ollut epilepsia-kohtauksia ja siitä on lääkärin papereiden mukaan nyt jo 13 vuotta, vaikka aivosähkökäyrästäni edelleen löytyy eeg:ssä ylimääräistä sähköistä toimintaa ja syön vieläkin epilepsialääkkeitä). Siitä päivästä olen edelleenkin todella kiitollinen sekä Jumalalle ja sille pariskunnalle.

Ilmeisesti n. vuosi liittymiseni jälkeen Ykkösjoukkue suljettiin eli sinne pääsi vain jäsenen kutsusta. Vähän aikaisemmin olivat myös alkaneet n.s. opilliset ristiriidat ev.lut. seurakunnan ja Ykkösjoukkueen välillä, mutta minähän olin toki aina samaa mieltä kuin Ykkösjoukkue, joten sen hyvin jyrkkä ja mustavalkoinen opetus sopi minulle sääliittävästi hyvin. Toisaalta ei se häirinnyt minua silloin eikä varsinaisesti nytkään.

Jossain vaiheessa muodostettiin Avoin joukkue. Sinne tuli paljon uutta porukkaa ja opetus oli hyvää iloista ja innostavaa, mutta minä en kyllä tehnyt siellä varsinaisesti koskaan töitä muutoin kuin ehkä esirukoilijana. Se oli minulle vain paikka jossa sai kuunnella opetusta, laulaa hengellisiä lauluja ja tavata ystäviä eli kokea hengellistä yhteyttä.

Jäin pois yhteisön toiminnasta ilmeisesti v.1999 tai 2000. Olin kasvanut ulos Ykkösjoukkueesta opiskellessani muualla. Lisäksi minun ja muidenkin Ykkösjoukkueessa olisi pitänyt ruveta tekemään ainakin jotakin hengellistä työtä eli valita leiviskänsä. Kai minä sitten olen laiska kun se ei minua innostanut. Kävin sanomassa sen tai jonkun muun illan jälkeen niihin aikoihin sitten johtajalle, että minä lähdän. Hän suhtautui sii-

hen oikein ymmärtäväisesti ja toivotti minut jopa tervetulleeksi takaisin, jos muutan mieleni, joten siitä tilanteesta jäi minulle ihan hyvä maku suuhun. Muita syitä Ykkösjoukkueesta lähtöni olivat ainakin Ykkösjoukkueen suuri lapsimäärä kun en minä ole niistä oikein koskaan kauheasti perustanut, se että tunsin vaatimusten kasvavan ja sitten se että olin kai kasvanut Ykkösjoukkueesta ulos muualla asuessani. Jätin silloin seurakuntakuviot kokonaan, mutta uskostani olen kuitenkin yrittänyt edelleen pitää kiinni.

Pahimmalta minusta kuitenkin tuntui se mitä eräs ystävä sanoi minulle omalla kotipihallani kun hän oli hakenut minut ja tavarani opiskelupaikkakunnaltani kun lopetin opiskeluni. Ystäväni sanoi, että kyllä tämä meidän ystävyys on sitten tässä kun et sinä kerran enää kuulu seurakuntaan. Taustaksi voin sanoa, että olin tuntenut hänet 10 vuotta ja hänen vaimonsa vielä kauemmin. Vaikka hänen vaimonsa ei ollut edes paikalla, niin tiedän, ettei minua välttämättä tavattaessa edes tervehdittäisi ja se on mielestäni hyvin surullista, koska tiedän sen perustuvan johtajan opetukseen. Tämä oli silti ainoa minua todella loukkaava asia koko seurakuntahistoriassani, sillä minulle jäi siitä omalta osaltani lähinnä hyvät muistot. Ja tiedän, että suurimmat ylilyönnit johtaja on tehnyt vasta minun lähtöni jälkeen.

8. LÄMMIN MEHILÄISPESÄ

Positiivista oli tulla Ykkösjoukkueeseen ja miten mukava oli olla tervetullut. Ihmiset tervehtivät hymyillen tai kevyesti koskettaen. Se oli kuin lämmin mehiläispesä ja siellä oli minulle kaikki tärkeimmät ystävät. Negatiivisena muistan johtajan kyselytunnin kun sai kysyä Raamatusta ja ilmeisesti muustakin. Kritisoin muistaakseni sitä, että johtajan tai Ykkösjoukkueen toimintoja ei saanut kyseenalaistaa. Siellä tehtiin asioita esim. ajettiin riivaajia jostain Matinkylän huumealueelta kovalla intensiteetillä ja sitten se lopetettiin eikä koskaan selvitetty kokouksessa, että lähtikö ne riivaajat ja oliko toiminta kannattanut. Vastaukseksi sain, että nainen vaietkoon seurakunnassa ja jonkin raamatunkohdan, jonka sisältönä oli että jos on tyhmä, ei ymmärrä. Kaikki rakkaat ystäväni olivat aivan hiljaa eikä kukaan puolustanut minua. Vain yksi vieraampi ihminen kommentoi minulle eteisessä, että puheenvuoroni oli asiallinen. Tämän myötä luottamus kaikkiin heikkeni. Kerran Ykkösjoukkueessa oli myös amerikkalainen porukka 2 miestä saarnaamassa ja tyttö tanssi kylväjävertauksen. Minusta tyttö oli suloinen tanssiessaan ja se oli kivaa erilaista tapaa kertoa Raamatun-kertomuksia. Johtajan mielestä nuori nai-

nen oli irstas eikä tämänkään porukan kanssa oltu enää tekemisissä. Kaiken kaikkiaan muissa oli aina vikaa, myös Ykkösjoukkueen jäsenten piti aina tehdä parannuksia, mutta johtajan ei koskaan.

9. ELÄMÄNI KAPEUTUI JA VAURIOITUI

Olin Ykkösjoukkueessa –80 ja –90 –luvun taitteessa lyhyen ajanjakson; kahteen otteeseen. Ensimmäiseksi nousee mieleen iso ahdistus, kun mietin aikaa Ykkösjoukkueessa. Jumala tuntui vaativalta ja ahdistavalta. Ryhmässä en saanut tilaa olla oma itseni. Asioita ylihengellistettiin. Silti koin, että Ykkösjoukkueessa Jumala puhutteli ja kosketti. Olihan siellä myös ystäviäni, joiden houkutuksesta olin tullut sinne. Olin kauan aikaa miettinyt, rohkenisinko mennä Ykkösjoukkueeseen. Vähitellen menin sinne vaikka olinkin aika epäileväinen.

Tunsin sisäistä pakkoa viikko toisensa jälkeen tulla sinne. Ryhmän imu ”sokeerasi” ja vaikutti myös siihen. Ryhmä oli hyvin tiivis, mutta koin myös ulkopuolisuuden tunteita ja kohtaamattomuutta. Näin jälkikäteen voisin sanoa, että elämä tuntui olevan niin kaukana heistä ja tunsin, etten saanut tilaa – tilaa hengittää...

Sain kokea myös turvallisuuden tunnetta ja läheisyyttä. Siellä halattiin paljon. Tunsin, että jotakin ainutlaatuista tapahtui yhteisössämme. Ylistyshetkissä tunsin usein Jumalan läsnäolon. Toisaalta ”pahojen henkien ” ajamiset olivat hyvin ahdistavia kokemuksia. Ahdistus jäi usein ”möykkynä” sisälleni, mutta uskoin, että se helpottaa ajan kanssa. Omatuntoani myös kolkutti, jos Jumala tekeekin työtänsä minussa...

Hyvin erilaisia hetkiä nousee mieleeni. Muistan hyvin esimerkiksi sen, kun johtajamme ”opetti” siitä, ettei kristitylle ole hyväksi maallisten kuvien pitäminen esimerkiksi kodissa seinillä. Samaisessa ”opetuksessa” hän puhui siitä, että kaikki maalliset kirjat olisi hyvä heittää pois jne. Asioita ylihengellistettiin ja nähtiin asiat mustavalkoisina. Fanaattisuutta oli paljon. Opetuksen aiheina olivat esim. hengellinen sodankäynti, evankelioiminen, henkivallat, usko. Evankelioimista verrattiin myyntiprosessiin, tietojen hankintaan. Johtaja opetti, miten vastaväitteitä käsitellään. Johtaja oli hyvin autoritäärinen. Muistan vieläkin hänen varoituksistaan; ”varokaa susia lammasten vaatteissa”.

Olin Ykkösjoukkueen aikaan nuori aikuinen. Oli vaikea ymmärtää, etten saanut olla eri mieltä asioista. Kaikki piti niellä. Elin hyvin ristiriitaisessa tilanteessa tunnetasolla. Olisi ollut tärkeää löytää omaa minuuttani ja tutustua sekä solmia suhteita eri sukupuolten välillä. Seksuaalisuus kokemukseni mukaan kiellettiin täysin. Pelkäsin ylipäättänsä elää. Hämmennyin myös esimerkiksi siitä, että masennus, pelko ja vihan tunteet tulkittiin pahasta hengestä lähtöisin oleviksi. Ihmistä ei kohdattu kokonaisvaltaisesti.

Kokoonnuimme usein eri ihmisten kodeissa. Pääsimme myös seurakunnan tiloihin kokoontumaan. Olin Ykkösjoukkueessa kahteen otteeseen. Toisella ”kierroksella” jouduinkin lähtemään Ykkösjoukkueesta aika nopeasti pois. Olisin halunnut olla pidempään toisella kerralla ja katsoa, onko ykkösjoukkue vielä samanlainen vai onko se muuttunut. Minulle sanottiin, etten saa käydä Ykkösjoukkueessa vain vierailmassa vaan minun on sitouduttava siihen kunnolla ja allekirjoitettava lappunen siitä. Muuten minulla ei ole asiaa Ykkösjoukkueeseen. Koin sen isona hylkäämisenä

Kokoontuminen alkoi usein rukouksella ja ylistyksellä, sitten oli opetusosuus. Kielillä puhumisella oli hyvin merkittävä sija siellä. En saanut itse kielillä puhumisen armolahjaa, mutta salasin ko. asian muilta. Rupesin jollakin tavalla matkimaan toisia. En tiedä tänä päivänäkään, oliko se aitoa vai itse kehitettyä...

Erilaisia pippaloita vietettiin Ykkösjoukkuelaisten ihmisten kanssa erilaisilla kokoonpanoilla. Vapaa-aika oli heidän kanssaan. Järjestettiin erilaisia tapahtumia. Ei ollut muita ihmisiä Ykkösjoukkueen ulkopuolella. Sosiaaliset suhteet muodostuivat siis siellä. Ystävyys-suhteet toimivat Ykkösjoukkueen ehdoin.

Ykkösjoukkueesta irti pääseminen on ollut pitkä tie. Siitä irtautuminen oli vaikeaa vaikka toisella kerralla minut suunnilleen ”laitettiin ulos”. Sen teki vielä hyvä ystäväni.

Ykkösjoukkue vaikutti elämääni hyvin kokonaisvaltaisesti. Identiteettini rakentui sieltä. Jumala oli hyvin vaativa, ankara ja pelottava enkä löytänyt sieltä sitä rakkaudellista Jumalaa, mitä opetuksissa puhuttiin. Ykkösjoukkue vaikutti erittäin paljon myös omaan seksuaalisuuteeni ja miessuhteisiini. Pelkäsin elää ja pelkäsin ylipäättänsä solmia suhdetta toiseen sukupuoleen. Kaiken kaikkiaan Ykkösjoukkue kapeutti elämääni pitkäksi ajaksi ja erilaisia sisäisiä vaurioita jouduin työstämään myöhemmin paljon läpi.

10. SYDÄMEN SITOUTUMISTA, HAJOITTAMISTA JA HALLITSEMISTA

Aluksi haluaisin painottaa, että ajatukseni yhteisöstä ovat muovautuneet siihen pisteeseen, missä nyt olen ihmisenä. Vuoden päästä ne ovat taas jalostuneet ja muuttuneet varmasti monelta kantilta katsottuna.

Olen syvästi kiitollinen johtajalle monesta asiasta elämässäni. Esimerkiksi pelastuksesta Jeesuksessa Kristuksessa, josta tulin osalliseksi Avoimen joukkueen ja johtajan kautta. Hengellisessä mielessä olen tänä päivänä edelleen vaikuttunut siitä, miten periaatteellisella tavalla upeaa on Raamattuun koko sydämestään sitoutuminen, hengellisen yhteyden painottaminen ja hengellisen työn korostaminen. Juuri näitä asioita mielestäni yhteisössö kauniisti tavoitellaan.

Tulin Avoimeen joukkueeseen vuonna 1995 lyhyehkön hengellisen herätyksen laukaisemana, halunani löytää todellinen uskovaisuus elämäni. Näihin tarpeisiin Avoin joukkue vastasi täydellisesti.

Sitouduin parhaan kykyni mukaan liikkeen aatteisiin, naisen alamaisuuteen miehelle, henkilökohtaisen johdatuksen korostamiseen, hengellisen työn arvostamiseen ja parannusentekoon synnistä. Haluan korostaa, että uskon näihin edellä mainittuihin asioihin edelleen.

Mutta voimakas hierarkkinen järjestelmä, jossa yhden ihmisen kautta tuleva ilmoitus korostuu kohtuuttomasti, ja jossa nimetyille ihmisille annetaan valtaa, jota he ehkä eivät itse kykene hallitsemaan, on vaarallinen. Voimakas sosiaalinen kultti, jota hallitsee toisenlaisten hengellisten yhteyksien arvostelu, maailmallisten auktoriteettien välttely ja omat, kultin sisäiset psykodynaamiset piirteet, voivat vahingoittaa yksilöä ja perhettä pahastikin.

Valitettavasti "hajoita ja hallitse" -tekniikka meni perheessäni lävitse. Johtaja sai isettyä kiilansa aviomieheni ja minun välilleni ja kadotin luottamukseni aviomieheeni. Kun vielä sain osakseni paljon sielunhoitoa, jossa käsiteltiin seksuaali-identiteetin ongelmiani erittäin kovakouraisesti, sekä suoranaisia hyökkäyksiä koskien syntiäni, oli varmasti soppa jo hyvin kiehumassa. Painoindeksi-ajattelun myötä ajauduin voimakkaaseen si-

säisen ristiriitaan, sillä en terveydenhuollon ammattilaisena voinut sitä hyväksyä. Tilanne paheni kuukautiskierron lakattua, kun painoni oli laskenut 49 kg:hen.

Tiedostamaton ratkaisuni oli psykoosi, johon ajauduin keväällä 2007. Oirekuva oli akuutti (esim. visuaalisia harhoja) ja voimakas ja jouduin laitoshoitoon 2 kuukaudeksi. Monet elämän peruspilareista hajosivat. Psykkinen tuska ja hätä oli sanoinkuvaamaton. Psykkisessä sairastumisessa ihminen saattaa menettää myös esim. kognitiivisia kykyjä, ja niin minäkin taannuin henkisesti lapsiani alemmalle tasolle. En pystynyt esim. muistamaan varmuudella osoitettani tai puhelinnumeroani. Lyhyistä lapsilleni lukemistani iltasaduista en pystynyt enää seuraavana päivänä hahmottamaan juuri mitään, en edes sitä, olinko ne lukenut. Lapseni pystyivät kyllä. Ajantaju ja arkielämän realiteetit katosivat.

Olen toipunut ja päässyt irti psykelääkkeistä kokonaan, vastoin johtajan ennustetta, jonka hän oli tilastani antanut aviomiehelleni. Myöskään aviomieheni ei ole jättänyt minua, kuten johtaja minulle lämpiminä lähtöterveisinä mahdollisuutena vilautti, vaan olemme nyt rakastuneempia kuin koskaan.

Olen oppinut itsestäni paljon yli 10 vuotta kestäneen laho-ajan kautta. Olen terapiassa paljon tutustunut niihin motiiveihin, jotka ajoivat minut tällaiseen liikkeeseen, yhä syvemmälle ja syvemmälle. Heikko itsetunto, riippuvaisuus ulkopuolisesta turvakentästä ja farisealainenkin hengellisen paremmuuden tavoittelu on ollut pakko myöntää itselleen. Siitä alkaa parantuminen.

Odotan nyt 4. lastani, joka on minulle lahja ja ihme Jumalalta. 3 vuotta sitten en edes unelmoinut, että voisin olla psyykkisesti tai fyysisesti siinä kunnossa, että voisin kantaa lasta sisälläni. Työelämässä olen huomannut, että siipeni kantavat ilman johtajan neuvojakin. Olen löytänyt uuden hengellisen viitekehyksen sekä luottamuksen Jumalan hyvyyteen ja armoon ja kaikkivaltiuteen.

Yksin kiitos ja kunnia Hänelle.

11. OLIN NIIN KUIN SIIVET SAANUT!

Kun lähdin yhteisöstä, oli vähän aikaa sellaista, että hämmästelin joka päivä miten

onnekas olin ollut. Joka päivä tuli sellainen noste-olo: olen vapaa! Ei enää ikinä tarvitse mennä takaisin! Olin niin kuin siivet saanut.

Mutta jonkin ajan kuluttua iski tajuntaan se tosiasia, että olin menettänyt paljon. Tajusin viettäneeni kaikki siihenastiset aikuisuuden vuodet vankilassa. Minä en tiennyt, kuka olin ja mitä haluaisin olla. En tiennyt miten haluaisin pukeutua, mitä syödä ja kuinka paljon. Se mikä oli tehnyt aikaisemmin elämästä elämisen arvoista, oli poissa. Jäljellä oli olento, joka ei tuntenut olevansa osa mitään tärkeää. Iski masennus.

Samaan aikaan heräsi myös viha. Jälkikäteen nousivat ilmoille ne poissuljetut tunteet ja reaktiot, jotka olisi pitänyt päästää esiin jo vuosia aikaisemmin. Siihen aikaan oli paljon itkuja ja ahdistusta ja henkistä tuskaa, joka tuntui ajoittain rinnassa kipuna. Tuntui sietämättömältä, että minulla oli sellainen menneisyys. Olisin halunnut sen jotenkin nahkani alta pois, mutta se oli mahdotonta. Oli vain puhuttava ja itkettävä tuskaa ulos. Se auttoi.

Olin onnekas, koska minulla oli ystäviä jotka ymmärsivät. Sain myös asiantuntija-apua. En tiedä, olisinko selvinnyt yksin. Minun oli pakko selvitä lasten takia ja sen takia, että tunsin etäisesti kuitenkin halua elää ja katsoa tämä tarina loppuun asti. Kuolemanajatukset olivat silti läsnä. Tuntui järkevältä toivoa pikaista kuolemaa, jotta perheeni saisi vapautua minun tuskastani ja turhuudestani. Elämä tuntui mahdottomalta tehtävältä.

Kun aloin toipua pikku hiljaa, alkoi mieleen hiipiä myös toisenlaisia ajatuksia. Aloin miettiä, miksi näin oli tapahtunut. Miksi minä olin pysynyt vuosia kiinni sellaisessa, joka aiheutti niin paljon sisäisiä ristiriitoja ja ahdistusta? Tajusin päässeeni käsiksi sellaisiin aiheisiin, joiden selvittäminen kannattaisi. Pääsin tutkimaan niitä asioita varmaankin myös ikäni takia, useimmat punnitsevat siinä vaiheessa, miten on tullut elettyä ja mitä on saanut aikaan. Minä olin joutunut toteamaan, että olin valinnut väärin. Olin eksynyt ja hukannut nuoren aikuisuuteni tärkeät vuodet. Perhe-elämä oli rakennettu sellaisissa olosuhteissa, joissa ei jäänyt aikaa keskittyä perheelle. Konserni oli ollut läsnä jokaisessa ratkaisussa, ihmissuhteessa ja perheen hetkessä. Meillä ei ollut läheisyyttä sukulaisten kanssa, ei mitään omia juttujamme joita ei koko yhteisö tietäisi. Olimme kasvattaneet lapsemme yhteisöläisittäin tukkapölyyn ja hengellisen

sodankäynnin avulla. Olin väsynyt ja identiteettikriisin repimä nainen ja äiti, joka ei jaksanut keskittyä lapsiin – ei ollut sitä koskaan oppinutkaan.

Mieleni palasi lapsuuteen, kipeisiin hylätyksi tulemisen hetkiin. Miksi minulle oltiin niin paljon vihaisia ja miksi muistin lapsuuteni niin synkkänä aikana? Miksi minulla on niin vähän muistikuvia isän ja äidin sylistä? Miksi muistan, että pyysin äitiä sanomaan, että hän tykkää minusta, enkö kuullut sitä muulloin? Miksi vihasin niin paljon äitini hoitolapsia ja pikkusisarustani? Miksi olin kasvanut uskomaan, että minussa oli jotain pahasti vialla, että joutuisin helvettiin, että olin läpeensä paha tyttö?

Siitä työstä kasvoi hyväksyntää kaipaava, koulukiusattu, arka vaikka lahjakas nuori nainen. Elämässä tapahtui jyrkkä käänne nousuun, kun hän löysi nuoren pojan johon rakastui. Hän sai sylin, joka oli aina häntä varten. Hän sai tuntea olevansa kaunis ja ihana, haluttu ja oikeanlainen.

Sitten tuli ystävä, joka oli huolissaan. Elimme synnissä. Seurakuntanuori oli eksynyt maailmaan, ja tarvitsin pelastajaa. Jouduin suureen ahdistukseen. Toden totta, poikaystäväni piti tulla uskoon, että elämä voisi jatkua. Meidät kutsuttiin paikkaan, josta usko voisi löytyä. Tulimme Avoimeen joukkueeseen, ja jäimme sinne pysyvästi.

Avoim joukkue, jonka työntekijät olivat Ykkösjoukkueen jäseniä, tarjosi meille kokonaan uuden todellisuuden ja uuden sosiaalisen ympäristön. Tutustuimme suureen joukkoon nuoria, jotka kaikki olivat iloisesti ja syvästi uskovia. Tuntui niin hienolta löytää paikka, jossa usko oli selkeää ja näkyvää. Jumala tuntui olevan niin todellisesti läsnä. Oli upeata päästä rukoilemaan sellaisella innolla ja vakavuudella. Meillä oli hauskaa erilaisissa sosiaalisissa ympyröissä. Oli naisten- ja miesteniltoja, rukouspiirejä, opetuslapseuskoulua, kitarakerhoa, musiikkiryhmää, illanviettoja, leffareissuja, Raamatun alkukielten kursseja. Uusi elämä tarjottiin niin täydellisenä, ettei sitä tehnyt mieli vastustella.

Tärkeintä oli se, että olin löytänyt jotain sellaista, mitä lapsuuteni ajan olin kaivannut. Avoimen joukkueen jäsenet tuntuivat valtavalla perheellä, jossa pidettiin huolta. Sain niin paljon huomiota ja hyväksyntää osakseni, että se ruokki syvintä kaipuuta minussa. Tunsin paranevani siinä lämmössä, tunsin löytäneeni kodin. Perheessä oli toki

sääntöjäkin. Mutta en tuntenut menettäväni mitään kovin tärkeää. Sainhan jatkuvasti niin paljon. Minulla oli valtava ystäväpiiri, tuntui että kaikkien välillä vallitsi ihmeellinen luottamus ja rakkaus.

Uskon, että Avoim joukkue siis löysi minussa ihanteellisen jäsenen, ja minä löysin Avoimessa joukkueessa ihanteellisen perheen. Minussa oli tyhjiö jonka Avoim joukkue täytti. Imin kaiken saatavissa olevan hyväksynnän kuin pesusieni, ja samalla juurruiin syvästi tuohon yhteisöön. Paljastin itseni kokonaan, puutteineni ja pelkoineni. Mutta mitä kauemmin olin jäsen, sitä enemmän alettiin myös tietenkään vaatia. Oli suositeltavaa mennä sielunhoitoon, ja minä kilttinä ja luottavaisena tyttönä menin, Avoimen joukkueen johtajan kotiin useat kerrat tunnustamaan syntejäni.

Sielunhoidon olemus on yhteisön oppien mukaan syntien tunnustaminen. Se ei ole siis luonteeltaan terapeutista. Yhteisössä uskotaan, että ihmiselämän ongelmat ja sielun haavat johtuvat synnistä, joka tuo elämään riivaajia ja niiden vaikutusta. Synnit tunnustamalla ja riivaajat ulosajamalla saavutetaan vapaus. Ja täytyy tehdä parannus, synneistä on päästävä eroon. Syntiä on esimerkiksi pelko ja masennus.

Muistan, että pelkäsin mennä sielunhoitoon. Siellä piti paljastaa kaikki ja olla alttiina johtajan tulkinnoille. Kysyttiin suoraan, tunnenko vetoa samaan sukupuoleen, olenko maannut poikaystäväni kanssa ja niin edelleen. Minulla todettiin olevan paljon koruja ja kysyttiin, käyttääkö äitinikin runsaasti koruja. Itkin siellä paljon. Minun vikani kartoitettiin ja itsetuntoni moukaroitiin lyttyyn. Vanhempani todettiin syyllisiksi moniin sielunhaavoihini. Minun piti sanoutua irti siitä, tästä ja tuosta. Tulin hyvin tietoiseksi siitä, että kaikki oli rempallaan. Elämästä tuli taistelua, jossa minun piti kieltäytyä elämästä niin kuin ennen, piti taistella, tutkia itseään, rukoilla ja rukoilla.

Armoa en löytänyt, en vapauttavaa todistusta siitä, että Jeesuksen ristinkuolema olisi ratkaissut asemiani Jumalan edessä. Pelastuminen oli vasta alku. Uskovan piti lunastaa se täydellisenä tekemällä jatkuvasti parannusta, eikä mitään löyhää parannusta, vaan syntiä ei kerta kaikkiaan enää saanut olla. Se johti epätoivoon, koska aina uudelleen löysin itseni masentumasta, pelkäämästä, ahdistumasta. Kaikki se oli väärin. Olisi pitänyt olla voitokas ja vahva. En edes halunnut kutsua ketään Avoimeen joukkueeseen. En voinut rehellisesti ajatella, että kukaan haluaisi siihen ”mankeliin”. Mankeloimistermiä käytettiin siitä, kun joku otettiin puhutteluun synneistä tai haluttiin

hänet sisään Avoimeen joukkueeseen. Se oli aika osuva termi. Tietynlaisesta litistämisestä ja silottamisesta olikin kysymys. Voi kuvitella, miltä tuntuu, kun käsi jää mankelin sisään. Se sattuu.

Mutta kaikki tämäkin tuntui perheenomaiselta. Sehän oli vain huolenpitoa. Minulla ei ollut enää muuta perhettä. Oma isäni ja äitini olivat aina olleet sillä tavoin etäisiä, etten voinut noin vain puhua sisäisestä tuskastani. Siksi pysyin vain mukana vaikka ajoittain koin hyvinkin rajuja epäilyksen aikoja ja mietin poisääsyä tilanteesta.

Pahimpia aikoja elin mielenterveyteni kannalta silloin, kun johtaja lanseerasi nk. ”pyhän suunannon”. En voinut alkuun sulattaa sitä ollenkaan. Minua yökötti nähdä, mitä jotkut Ykkösjoukkueen jäsenet tekivät keskenään. Olin nuori äiti ja leikkipuistossa ajattelin, että kannoin hirvittävää salaisuutta sisälläni. Katselin muita äitejä, jotka puhuivat lapsistaan, vaipoista ja sen sellaisesta. Minun kiusattu mieleni askarteli siinä, pitäisikö kuolla, kun en voinut elää sillä tavoin kuin Jumala näytti nyt määräävän. En voinut mennä sinne, minne Konserni oli menossa, mutta oli pakko. Elin kuin jonkun helvetin kuilun reunalla. Mietin, joutuisinko kadotukseen, jos jättäisin yhteisön. Olisiko Jumalalla minulle enää mitään, vai oliko Jumala vain yhteisössä. Oliko tässä nyt elämäni tärkein valinta – jos nyt jättäytyisin pois, merkitsisikö se koko elämän hukkaan valumista.

Nyt toivoisin että voisin matkustaa ajassa taaksepäin ja todella lähteä. Miten paljolta olisin säästynyt. Mutta ei. Suostuin uudelleen sielunhoidettavaksi, mankeliin, ja suostuin litistymään niin kuin minulta odotettiin. Tuli jonkinlainen rauha. Taistelu taukosi. Uskoin itseni Jumalan käsiin, että hän jotenkin auttaisi minua hyväksymään nämä radikaalin ahdistavat opit. Minua rauhoiteltiin kovasti, ei ole mitään pelättävää, ei ole mitään inhottavaa, kukaan ei pakota mihinkään, tässä ei ole mitään synnillistä, johtajaan voi kyllä luottaa. Minä takerruin siihen lohtuun. Pyhä suunanto oli asia, josta en voinut kertoa kellekään ulkopuoliselle. Kunpa olisin pystynyt kertomaan. Kunpa välit vanhempiini olisivat olleet sellaiset, että kaikesta olisi voinut puhua. Mutta yhteisön jäsenet olivat uusia vanhempiani. Olin menettänyt kyvyn ajatella kriittisesti, jos sellaista kykyä oli kunnolla koskaan ollutkaan. Kriittinen ajattelu aiheutti niin valtavaa ahdistusta, etten kestänyt sitä. Olin niin yksin ajatusteni kanssa. Oli parasta hylätä omat ajatuksensa, koska ne johtivat, niin pelkäsin, täydelliseen sekoamiseen ja epätoivoon. Olin menettänyt luottamukseni kaikkiin muihin hengellisiin

auktoriteetteihin, olin aivan sisäistänyt sen ajatuksen, että meidän seurakuntamme oli löytänyt aidon raamatullisuuden ja muut vain leikkivät olevansa todella Jumalan palvelijoita. Eipä siis ollut ketään tai mitään, jonka puoleen kääntyä.

Näin siis vuodet kuluivat, mutta sisäinen kasvuni, niin uskon, loppui tähän. Kun pääsimme pois, olin sisäisesti edelleen se parikymppinen kuin tullessani sisään. Elämästäni puuttui leveä siivu aikaa, kypsyyttä, perhe-elämän ja oman minuuden muotoutumista. Joskus tuntui, että koko todellisuus oli minulle vierasta. Mistä nuo lapset olivat tulleet? Kuka ne oli synnyttänyt? Todennäköisesti se yhteisöön kuuluva nainen, jota ei enää ollut.

Kaikesta huolimatta aika yhteisön jälkeen on ollut elämän rikkainta. Tuska on väistymässä ja elämä löytymässä uudestaan. Olen tulemassa tavalliseksi ihmiseksi, tavallisine ongelmineen ja iloineen. Olen kirinyt kiinni, kerännyt normaaliuden kokemuksia, pienin palasin tavallista elämää haukkaamalla. Ei yhteisöläisyys koskaan lähde minusta kokonaan pois. Se on arpina minussa samoin kuin raskaudet näkyvät ihossani. Ja aina kun tapaa muita ex-yhteisön jäseniä, puheet ovat kuin rintamaveteraaneilla, jotka olivat samoissa taisteluissa. Parantavinta on nauru. Tai se, kun joku toteaa sen, mitä itsekin tuntee: törkeätä. Aivan hirveätä. Tämä on viisituhattapalainen palapeli, joka rakentuu ja alkaa selvitä, mitä kuvassa on. Vuosi vuodelta kuva täydentyy ja minä ymmärrän vähän enemmän, mistä oli ja on kysymys. Ihmiselämä on monella tavoin traumatisoivaa, nöyryyttävää ja kummallista. Tämä on minun menneisyyteni, soisin, ettei niin olisi käynyt, mutta koska tapahtunutta ei voi muuttaa, voin hyväksyä sen vähitellen. Uskon, että vaikka minussa on tämä arpeutuva haava, minussa on myös selviytymiskokemus ja sen tuoma elämänviisaus.

12. EN HALUNNUT RIKKOA PERHETTÄNI

Olimme käyneet metodistikirkossa ja liittyneet kyseiseen seurakuntaan. Vähitellen kylästyimme siihen ”hengelliseen kuivuuteen” mikä siellä vallitsi. Kun tapasimme Avoimeen joukkueeseen jäseniä ensimmäistä kertaa Perjantai Kristukselle illassa Metodistikirkossa, oli kuin jotain uutta ja hienoa olisi löytynyt. Ihmiset olivat niin palavan oloisia ja iloisia ja rakkaudellisia. He tuntuivat todella rakastavan toisiaan. Siis siltä ainakin näytti. He halasivat toisiaan. Heillä tuntui olevan läheinen ja tiivis yhteys keskenään. Kiinnostus Avoimeen joukkueeseen oli syntynyt.

Kyseisessä illassa yksi Avoimeen joukkueeseen kuuluva veli ehdotti tapaamista innostuneen oloisena. Muistaakseni annoin puhelinnumeroni. Jonkin päivän päästä hän soitti ja kutsui miesteniltaan saunomaan. Lupasin tulla. Kutsuin myös mukaani Metodistikirkosta ystäväni.

Näiden tapahtumien aikaan olimme myös miettineet muutenkin kuulumistamme Metodistikirkkoon. En hyväksynyt naispappeutta ja toimin nuorisotyöntekijänä naispapin alaisuudessa. Nämäkin seikat innostivat tutustumaan Avoimeen joukkueeseen.

Miesten kokous meni ihan mukavasti. Tai näin ainakin silloin tuntui. Olin innostunut siitä porukasta. Miehet innoissaan Jumalan asialla! Vau! Näin jälkikäteen analysoidesani tilannetta muistan seuraavanlaisia tapahtumia, jotka kannattaa nostaa esille: puhuin eräälle Avoimen joukkueen veljistä, että pähkäilen, josko minun kutsumukseni olisi lähteä lukemaan itseni nuorisopastoriksi. Tuo Avoimen joukkueen parrakas ”veli” dumasi suoralta kädeltä ajatuksen. En muista tarkkaan syytä, mutta hänen mielestään siinä ei ollut mitään hohtoa. Paljon hienompaa olisi olla ns. ”teltantekijä” kuten Paavali. Käydä töissä ja samalla julistaa evankeliumia. Tämä tapahtuma osiltaan sai minut luopumaan ajatuksesta. En ole asiasta katkera. Luulen, että asiassa joka tapauksessa tapahtui Jumalan tahto. Tämä samainen avulias neuvoja muuten antoi ”hienoja” ohjeita myöhemmin, kun olimme jo sitoutuneet Avoimeen joukkueeseen. Hän oli tullut illan päätteeksi utelemaan kuulumisiani. Kerroin hänelle tuolloin kärsiväni punastelusta sekä jännittämisestä. Hän käski minua tekemään parannuksen. Olin äimänä! Uskalsin myös tuoda sen esiin. Ihmettelin, että mitä hän puhui? Hän ei kuitenkaan perääntynyt sanomisistaan vaan kovasti perusteli kehoitustaan. Ihmispelko oli kuulemma syntiä. Lähdin tilanteesta vihaisena. Kuinka joku voi tulla antamaan tuollaisia neuvoja!?!

Palataan vielä tuohon miesten saunailtaan. Kun ilta oli kulunut, niin oli aika siirtyä saunan puolelta oleskelutilaan. Muistan kiinnittäneeni huomiota miesten kaljan ottamiseen. Minua ihmetytti. Eivätkö he ota huomioon niitä, joilla saattaa olla alkoholiongelma. Ymmärrän kyllä vapauden, mutta silti. Outoa, ajattelin.

Odottelimme jotain. Illan edetessä saimme kuulla, että joku hieno Jumalan mies oli tulossa meitä opettamaan. Kysyin kuka? Joku tuntematon nimi sanottiin - never heard!?! No, enpä minä nyt niin montaa vuotta uskossa ollut ollutkaan, että kaikki Suomen opet-

tajat tuntisin. Vihdoin hän saapui. Tuosta noin vaan. Ilman esittelyjä humps paikalle tupsahti parrakas mies kertomaan tekemistään ihmeistä. Kerran hän oli sokaissut poliisit. Kerran ottanut Raamatun ilmasta käteensä ilman, että raamattua oli saatavilla. Totta kai tuollainen puhe vetosi ihmeitä etsivään sieluun.

Illan jälkeen kotimatalla kysyin kaverini mielipidettä illasta ja yhteisön jäsenistä. Hän sanoi heidän olleen jotenkin ”hönöjä”. Pidin kaveriani vähemmän uskovaisena ja alamittaisena. Ei hän ymmärrä näistä hengen maailmoista mitään.

Seuraava muistikuva on, että Avoimen joukkueen silloinen johtaja oli kutsunut meidät raamattukouluun, jota piti kaksi miestä. Molemmat olivat poikamiehiä, vähän hassuja kumpikin. Kuitenkin jollakin tapaa hekin olivat vakuuttavia. Heillä tuntui olevan jotain sellaista tietoa tai taitoa, jota muilta puuttui. Raamattukoulun jälkeen ilta jatkui Avoimen joukkueen kokouksella. Sinne kutsuttiin kaikkia jäämään. Sattumaako? Ei varmastikaan.

Aloimme siis käydä Avoimessa joukkueessa ja erosimme metodistikirkosta. Se ei ollut helppoa ja kipuilin kysymyksen kanssa ”teinkö oikein sittenkään”? Puhuin siitä Avoimen joukkueen johtajan kanssa sekä joissakin Avoimen joukkueen jälkeisissä piireissä kaikkien kanssa. Johtaja ei suoranaisesti kannustanut eroamaan, mutta ei myöskään vastustanut ajatusta. Muistaakseni hän antoi ymmärtää, että jos jää metodistikirkkoon on yksin kyntäminen ja ”tien” avaaminen raskasta.

Nyt kävimme siis Avoimessa joukkueessa. Joku alkoi puhumaan sitoutumisesta seurakuntaan. Ahaa, eli tähänkin yhteisöön liityttiin. Ehei, ei nimiä laitettu paperiin. Ennemmin se on hengessä oleva asia, Avoimen joukkueen johtaja selitti. Taas kipuilin kysymyksen kanssa sitoutuako vaiko ei. Tätä asiaa miettiessäni tapasin sattumalta eräässä kaupassa luterilaisen kirkon pastorin, joka tunsikin Avoimen joukkueen. Hän kertoi ilman sen suurempia tunteita tuntevansa epäilyä kyseistä joukkoa kohtaan. Hän varoitti minua ja neuvoi olemaan varovainen. Kerroin asiasta yhteisöön kuuluvalla ystävälleni. Hän tunsikin tuon pastorin ja kertoi hymyillen, että hän oli perinteinen pappi. Hyvä mies, mutta hiukan jäykkä ja jähmeä hengen asioissa. Tietenkään he eivät ymmärrä näitä asioita, hän sanoi.

Käänsin papin varoitukset perkeleen puheeksi. Paha pyrki estämään minua sitoutumasta Avoimeen joukkueeseen. Jotain suurta ja hienoa oli tapahtumassa ja nyt perkele halusi estää sen. Ajattelutapani oli muuttumassa. Perkeleestä tuli eksyttävä, joka pystyisi eksyttämään minut jos, en olisi tarkka. Jumala pieneni. Perkele suureni. Hänen lonkeronsa olivat joka puolella. Paha ei ollutkaan enää Jumalan perkele tai Jumalan rakki-koira, vaan hänestä tuli jotain muuta. Jotain mitä piti pelätä ja varoa. Se saattoi käyttää ketä tahansa ja missä tahansa, lähinnä uskovaisia. Ja siksi piti tarkkailla muita uskovaisia.

Sitouduin/sitouduimme Avoimeen joukkueeseen. Ilmoitin siitä johtajalle. Raamattukoulu muuttui ja Avoimen joukkueen johtaja saapui itämään jonkun ”siivun” ja sitten täytettiin, joku kaavake missä kyseltiin muistaakseni jotain sitoutumisesta, jos nyt oikein muistan sekä jotain näystä. Vastasin myös kaavakkeen kysymykseen tarvitsetko sielunhoitoa, kyllä tarvitsen. Jäinkin odottamaan, että koska minuun ottaa yhteyttä joku sielunhoitaja. Sitä sai odottaa, sillä ikinä sellaista ei tullut. Kyselin joskus jonkun sähköpostin keskellä, että miksi näin, koska sitä sielunhoitoa saa. Vastattiin, että tarkoitus on mennä niin pitkälle kuin pystyy itse ja sitten kun ei enää pysty veljet auttaa. Hmm..., mietin. Mitäköhän se mahtaa tarkoittaa?

Kävimme myös kuuntelemassa Ykkösjoukkueen Johtajan opetuksen, olikohan se nyt sitten nimeltään Mehiläinen ja kukkanen tai kukka ja mehiläinen. Kuuntelu jäi kesken ja oli tarkoitus jatkaa seuraavalla kerralla. Kaikkien ihmetykseksi ilmoitettiin, että sitä ei jatketa. Syytä ei kerrottu. Outoa!?!

Kaiken taustalla tapahtuvan ihmettelyn keskellä minä tyhmyri puhuin kaikille ongelmistani. Sen ajan ongelmat johtuivat hyvin pitkälti rikkinäisyydestäni. Kerroin vaimostani juttuja, joita ei olisi missään tapauksessa pitänyt ”laulaa” kaiken maailman kuultavaksi. Yleensä asiat käännettiin, niin, että vaimollani on ”kysymyksiä” siinä ja tässä ja tossa ja minulla myös. Keskustelut saivat minut jollakin tavalla kääntymään vaimoani vastaan ja vaatimaan häneltä enemmän sitoutumista. Yritin hommata hänelle rukouskaveria, sillä piti hän sellainen jokaisella kunnon Avoimen joukkueen jäsenellä olla.

Samaan aikaan vaimolla tuli seinä vastaan naisten touhuissa. Häneltä vaadittiin kaiken maailman piireissä käymistä sairaan lapsen kanssa, issiäksen kanssa, yliväsyneenä

ym.ym. Kun hän sitten ei mennyt, joka paikkaan, niin tuomio oli selvä. Hän ei ole kunnolla sitoutunut. Minun annettiin ymmärtää, että vaikka vaimoni lähtisikin Avoimesta joukkueesta, niin silti miehen kannattaa jäädä. Tämä keskustelu itse asiassa johtui siitä, että jollakin ihme tavalla aavistin tai pelkäsin, että vaimoni lähtee pois yhteisöstä. Puhuin tästä pelosta myös muiden ”veljien” kanssa ja he antoivat ymmärtää, että niin, kylähän sillä vaimolla niitä kysymyksiä on....

Jossain vaiheessa mies Amerikasta ilmestyi kuvioihin opettamaan. Hänen kirjaansa suositeltiin kaikille. Luin sen itse kertaalleen. Epäilin koko kirjan juttuja, mutta silti ne vaikuttivat minuun. Aloin etsiä rakennusten yläpuolelta henkiä ym. Yhdessä tilaisuudessa hän oli puhumassa ja lopuksi jokainen sai pyytää häntä rukoilemaan jonkun asian puolesta. Minä kerroin ongelmistani. Hän pyysi minua eteen ja rukoili puolestani. Sitten hän kertoi kuinka näki minusta lähtevän vihreän hengen juosten. Itse en sitä huomannut enkä tuntenut mitään. Myöskään jälkepäin ei mitään muutosta tapahtunut. Puoskari koko mies. Eräästä asiasta hän kuitenkin puhui mielestäni fiksusti. Nimittäin naisten pukeutumisesta. Hän sanoi, että jos naiset pukeutuvat noin ”myyvästi” niin miesten hiot nousevat. Koko sali oli hiljaa. Kukaan ei puhunut. Jäätävä kylmyys. Mies huomasi sen ja kysyi kenellä miehellä on vaikeuksia asian kanssa. Muutama käsi nousi. Minun ja jonkun muun. Siis kaikki muut miehet olivat niin pyhiä, ettei heille tuottanut koskaan vaikeuksia naisten seksistinen pukeutuminen. Jälkepäin Avoimen joukkueen silloinen johtaja puhui jossain tilanteessa yksityisesti, että kyseessä oli tämän opettajan ”kysymykset”. Hän ei ollut löytänyt oikeaa identiteettiä Kristuksessa. Tähän liittyen muistan myös toisen tilanteen, jossa yksi ”kunnioitettu” ylemmän tason veli kertoi, että kyllähän niitä siskoja on kiva katella. Olin ihmeissäni. Siis eikö Jeesus sanonutkaan ”joka katsookin naista himoiten.....”

Toisen typerän tilanteen muistan puhujan showsta. Hän kehoitti meitä miehiä karkeloimaan kotonamme. Sitten hän näytti mallia. Otettiin vauhtia ja sitten hypättiin ja ilmassa kierähdettiin ympäri. Kokeilkaa hän kehoitti. Ja niin jokainen sai kokeilla vuorollaan. Joka hypyn jälkeen opettaja antoi neuvoja ja hyväksyntänsä hypylle. Näin jälkepäin.....hieman nolottaa mitä kaikkea tyhmää onkin tullut tehtyä.

Sitten tuli se hetki, kun vaimoni ilmoitti, että hän häipyä koko Avoimesta joukkueesta. Hän oli saanut tarpeekseen painostuksesta. Sovimme, että rukoilemme asiaa. Asetimme

”villat” Herran eteen. Jos Avoimen joukkueen johtaja puhuisi seuraavalla kerralla tietystä aiheesta, se olisi merkki, että meidän tulee jäädä. Hän ei kuitenkaan puhunut kyseisestä aiheesta mitään. Muistan tuon kokouksen alun. Olin tuolloin jotenkin vähemmän sitoutunut ja epävarmalla mielellä avoimesta joukkueesta. Jostain syystä ihmiset tuntuivat erilaisilta. Aivan kuin he olisivat olleet jotenkin omituisia tai epätodellisia. Illan aikana tulinkin kuitenkin epävarmalle mielelle Avoimesta joukkueesta lähtemisen kanssa ja päätin, että emme lähdekään. Ilmapiiri aivan kuin muuttui. Ihmiset olivat taas lähempänä ja normaalimman oloisia. En osaa sanoa tai kuvata asiaa tuon paremmin. Sen tiedän, että minulle näytettiin jotain tuossa tilanteessa. En vain uskaltanut heti kuunnella tuota puhetta.

Menimme kotiin. Vaimoni sanoi, että hän häipyi Avoimesta joukkueesta. Menin aivan paniikkiin. Siis totaaliseen shokkiin. Olin samassa tilanteessa kuin vanhempani olivat olleet, kun minä olin pieni. Tuolloin isäni erotettiin eräästä toisesta uskonlahkosta. Äitini jäi uskonlahkoon ja on siellä tänä päivänäkin. Tuosta seurasi kymmenien vuosien jatkuvat riidat vanhempieni välillä. En halunnut samaa omassa avioliitossani. En myöskään halunnut samaa lapsilleni. Päätin siis myös lähteä.

Toimin mekaanisesti. Laitoin viestin, että me lähdemme pois, enkä halua keskustella asiasta kenenkään kanssa. Koin, että jos joku tulisi keskustelemaan, olisin niin heikko, että en pystyisi pitämään päätöksestäni kiinni. Koin suurta ahdistusta. Jouduin nimittäin toimimaan vastoin tahtoani. Suuri osa minusta olisi halunnut jäädä Avoimeen joukkueeseen. Siellä oli ystävät, bändi, näky, tulevaisuus, tehtävä. Sinne jäi Jumala! Vai jäikö?

Tuon kysymyksen kanssa painin noin viisi vuotta Avoimesta joukkueesta lähdön jälkeen. Jäikö Jumala sinne? Teinkö oikein? Olenko lähtenyt väärälle tielle? Onko vaimossani Iisabelin henki, joka eksyttää minua? Ajatukset ahdistivat minua päivittäin, hetkittäin. Muistan erään kesäloman tuona aikana. Olin kuin unessa. Jos annoin vallan ajatuksilleni, niin tyypillisesti hyökkäsin vaimoani vastaan. Hän oli halunnut sieltä pois. Hän näki sen paikan niin pahana. Hän aavisti jotain outoa koko touhussa. Minä en. Olin ollut sinisilmäisesti mukana. Täysin rinnoin. Täysillä. Kaikki pelissä.

Muistan erään kerran, kun olin erittäin ahdistuneena töissä. Kesken kaiken tajusin, että Avoimen joukkueen opetus hengistä on harhaoppia. Ei uskovaiseen voi tulla pahoja

henkiä. Jumalan henki ja paha henki ei voi asua saman katon alla. Sain hetkellisen helpotuksen ahdistukseeni. Ahaa, en siis ollutkaan lähtenyt turhaan sieltä. Ahdistus kuitenkin palasi. Tietyt ajatukset piirittivät minua ja pyrkivät saada minut hallintaan. Jouduin päättämään ajattelemaan, jotain muuta asiaa. En voinut ajatella mitään Avoimeen joukkueen liittyvää. Jos tein niin, ajatukseni veivät minut tietyille urille, jossa käännyin jälleen Avoimeen joukkueen puoleen ja vaimoani vastaan. Muistan ajatelleeni, että minussa on kuin kaksi miestä. Toinen Avoin joukkue-mies ja toinen joku muu. Samanlaisia ahaa-elämyksiä tuli muitakin, en enää kuitenkaan muista, mitä ne olivat.

Minulle myös soiteltiin Avoimesta joukkueesta. Katkaisin kaikki yhteydet kaikkiin. Hankin salaisen puhelinnumeron. Sitä ennen kuitenkin yksi Avoin joukkue-veli soitti ja kertoi, että olimme varmaankin menossa ”kierroksille”. Hän tarkoitti sillä sitä, että perkele on eksyttänyt meidät. Nykyään tuo samainen ystävä on päässyt pois Avoimesta joukkueesta. Kiitos Herran!

Pikkuhiljaa pahin ahdistus lieveni. Kuitenkin se palasi aina samanlaisena takaisin, kun näimme Avoin joukkueen jäseniä. Koin, että jokin veti minua voimakkaasti takaisin sinne. En päässyt siitä irti. Huusin Jumalan puoleen. En voinut muuta kuin roikkua siinä lupauksessa, että salliessaan kiusauksen Hän myös valmistaa pääsyn siitä. En ymmärtänyt, että miten se voisi olla mahdollista. Päätin kuitenkin, että Jumalalle on kaikki mahdollista. Viisi vuotta kului näin.

Sitten eräänä päivänä sain puhelinsoiton vanhalta ystävältä, joka oli ollut Avoimessa joukkueessa. Hän kertoi Avoimesta joukkueesta ja sen ylemmistä tasoista Kakkosjoukkueesta, Kolmosjoukkueesta ja Ykkösjoukkueesta. Ykkösjoukkueen olemassaolon olin tiennyt, mutta nämä kaksi muuta olivat aivan outoja minulle. Ne olivat kuitenkin olleet olemassa jo tuona aikana kun me kävimme Avoimessa joukkueessa. Vanha ystävä kertoi, että he olivat lähteneet yhteisöstä. Oli tullut jokin uusi outo painoindeksi, jota kaikkien tuli noudattaa. Ystävä paljasti kaiken sen pimeyden mitä Avoimessa joukkueessa ja muissa tasoissa oli vehkeilty. Hän paljasti kaiken!!! Mikä helpotus!!! Taakka putosi harteiltani! Olin vapaa! En ollut tehnytään virhettä! Jumala olikin ollut kanssani! En ollutkaan hyljännyt häntä! Vaimoni oli ollut oikeassa! Hänellä ei ollutkaan ”kysymyksiä”! Kysymykset olikin niillä, jotka tuota lafkaa johtivat. Kiitos Herralle! Hän oli uskollinen!!!!!!

Pitkän aikaa Avoimesta joukkueesta lähdön jälkeen en uskaltanut mennä mihinkään seurakuntaan. Koin ne ahdistavina ja näin mörköjä kaikkialla. Ainoa johon pystyin luottamaan oli vanha raamatunopettaja, joka oli kokenut aikoinaan jotain vastaavanlaista joutuessaan eksorkismin pauloihin. Otin häneen yhteyttä ja hän kutsui minut mukaan pieneen raamattupiiriinsä, joka kokoontui kerran viikossa hänen kotonaan. Illat olivat erittäin tylsiä ja kuivia. Toisaalta niissä oli vain ja ainoastaan Jumalan sanaa ja tietenkin raamatunopettajan puhetta. Siis paljon hänen puhetta. Kävin siellä noin vuoden verran Avoimesta joukkueesta lähdön jälkeen.

Pikku hiljaa Jumala alkoi tehdä uutta. Kävimme One Wayssä. Saimme uusia ystäviä. Aloin käydä esiintymässä One Wayllä ja joissakin muissa seurakunnissa ja tilaisuuksissa.

Ilman tuota kokemusta Avoimesta joukkueesta olisin ”köyhempi”. Tuon kaiken kautta oppi paljon. Nykyään olen todella herkällä korvalla kaiken oudon suhteen. Uskallan olla eri mieltä. Uskallan paremmin luottaa siihen, että kokemukseni jostain tilaisuudesta tai opettajasta on useimmiten oikea. Jos koen, että joku opettaa tai toimii väärin en ensimmäisenä epäile itseäni.

Olen myös oppinut suvaitsevaisuutta. Ei kaikkien tarvitse ajatella asioista samalla tavalla. Jos joku on eri mieltä, ei minun tarvitse heti tuomita häntä tai saada ajattelemaan eri tavalla. Kyllä, Jumala hoitaa hullunsa! Joista minä olen yksi myös!

Huomaan, että minun on kuitenkin vaikeampi luottaa ihmisiin tuon kokemuksen jälkeen. Mutta se ei välttämättä ole huono asia. Olin aivan liian luottavainen ja hyväuskoinen aikaisemmin. Puhua pälpätin yksityisasiana jokaiselle vastaantulevalle, jota pidin itseäni jotenkin hengellisempänä ja kokeneempana. Tuon takia sainkin monta kertaa ”puukosta selkään”. Nykyään mietin tarkemmin kenelle avaudun. Harvemmin teen sitä enää. Mieluummin jätän asiat Herran haltuun.

Kyllä tuo kokemus on myös tehnyt pahaa. Jumala-kuva on varmaan vieläkin vääristynyt vaikka pikku hiljaa se varmasti korjaantuu. Ei se tietenkään ole pelkästään Avoimen joukkueen vika. Suuremman kunnian saa lapsuuteni ajan uskonlahko. Heidän lakihen-

kinen opetus ja sen kautta äitini antama kasvatusta ovat tehneet itselleni hallaa. Kaikki kuitenkin vaikuttaa meidän parhaaksi. Onneksi.

Outoa on muuten se, miten n.1,5 vuoden jakso Avoimessa joukkueessa vaikutti minuun niin voimakkaasti! Luulisi, ettei noin lyhyessä jaksossa pysty muodostumaan, niin vahvoja köyksiä sieluun. Kuitenkin totuus on toisenlainen. Ne köydet olivat paksuja ja pitkiä ja ne olivat tehneet mahtavat solmut sydämeen. Ei niistä ilman Jumalaa vapauduta!

Huomaan nykyään puhuvani paljon harhaopeista. Kaikki ihmiset eivät ymmärrä niiden vaaroja. Ei tietenkään, kun he eivät ole kokeneet mitään vastaavaa. Meidän on kuitenkin hyvä pitää niiden tuomia vaaroja esillä.

13. ENTÄ JOS SEURAKUNNASTA PUUTTUU ILO?

Alkujaan ajatus oli varmasti erinomainen. Sitä oli mahdollista kutsua jopa näyksi Herralta. Tarkoituksena lienee ollut levittää ilosanomaa mahdollisimman monelle, ja moni ihminen tulikin tuntemaan Jeesuksen aivan uudella tavalla.

Oli syntynyt ajatus evankeliumin kertomisesta janoisille, ja se johti uuden seurakunnan perustamiseen. Kymmeniä nuoria sai elämänsä aivan uuden sisällön. Enää ei tarvinnut miettiä miten elämänsä käyttäisi, kun meillä oli näky Jeesuksen seuraamisesta ja ilosanoman levittämisestä kaikille nälkäisille.

Alussa kaikki näyttikin erinomaiselta. Uusia ihmisiä liittyi mukaan jatkuvasti, oma usko kasvoi nopeasti, ja Jumalan Sanan kuuleminen sekä Hänen tahtonsa seuraaminen oli etusijalla. Uusi seurakunta tarjosi tähän erinomaisen paikan, koska se oli alkujaankin tarkoitettu niille ihmisille, joille haluttiin kertoa uskon perusteet, ja heille haluttiin antaa mahdollisuus kasvaa uskossaan rakkauden ja välittämisen hallitsemassa ilmapiirissä.

Jossain vaiheessa syntyi varmasti ajatus, että uskossa haluttiin päästä syvemmälle, ja Jumalan seuraamiseen haluttiin antautua täydestä sydäimestä. Tästä seurasi muiden työmuotojen perustaminen. Näissä työmuodoissa ei jaettu pelkästään ”maitoa”, vaan tarkoituksena oli jakaa ”kiinteämpää ravintoa”. Nämä tosin suljettiin hyvin nopeasti perustamisensa jälkeen, kun tarkoituksena lienee ollut syventyä pienellä porukalla Jumalan Sanan ja tahdon tuntemiseen. Lisäksi tarkoituksena lienee ollut syvempi työntekijäyhte-

ys, jossa meistä oli tarkoitus valmentaa Jumalan rakkauden ja ilosanoman julistamiseen tarkoitettuja kristittyjä. Tarkoituksena lienee ollut päästä kasvamaan Jumalan tahdon tuntemisessa, ja meidän oli varmasti tarkoitus päästä kertomaan Jumalan rakkaudesta monille uskosta osattomille.

Itselläni oli mahdollisuus osallistua yhteen näistä suljetuista työntekijäyhteyksistä. On kyllä pakko myöntää, että heti alusta lähtien jotkut asiat tuntuivat hyvin etäisiltä. Erityisesti Raamatun kohta ”tervehtikää toisianne pyhällä suunannolla”, jota seurakunnassamme sovellettiin hyvin vaihtelevilla käytännöillä, tuntui erittäin etäiseltä. Muistan hyvin ne monet kerrat kun keskustelin asiasta ystäväni kanssa. Meidän molempien oli hyvin vaikeaa ymmärtää mistä oli kysymys. Toisaalta tämä asia, kuten moni muukin, piti hyväksyä sellaisenaan. Siihen ei tarjottu sen tarkempaa selitystä. Se nyt vaan oli niin, kun Raamatusta niin sanottiin. On oikeastaan aika häkellyttävää ajatella, että Raamatusta poimitaan yksittäinen lause, ja sitä lähdetään soveltamaan jonkun henkilön tulokinnan perusteella. Muut tottelevat kiltisti ja tekevät asioita, jotka saattavat olla vahvasti ristiriidassa omantunnon kanssa. Kun asiat osaa ”myydä” oikein, ja rakkauden sijaan käytetään vaikuttimena pelkoa, ei liene kovinkaan ihmeellistä, että joitakin asioita ei pystynyt tekemään täydestä sydäimestä.

On oikeastaan aika häkellyttävää ajatella miten moni asia meille ”myytiin” siten, ettei asiasta keskusteltu sen enempää. On tietysti erinomaisen hyvä, että kristitty tuntee hyvin Raamatun sisällön, mutta joku saattaisi kyseenalaistaa sen, onko mitään järkeä opiskella ulkoa Raamatun kaikkien kirjojen sisältämien lukujen lukumäärän. Kun lisäksi seurakunnan ”johtaja” tekee asiaan liittyen tentin, jonka jokaisen on läpäistävä varmistaakseen sen, ettei hän joudu julkisen nuhtelun kohteeksi, on ehkä hyvä kyseenalaistaa tällainen toiminta valmiiksi annettuna tosiasiana kristityn elämään oleellisesti kuuluvana asiana.

Alussa joku ehkä puhui seurakunnasta tai kristittyjen yhteydestä. Alussa syntyikin hyvin paljon ”hedelmää”, kun moni nälkäinen ja janoinen löysi itselleen uuden kodin. Jotta hedelmää olisi syntynyt vieläkin enemmän, meiltä alettiin vaatia jatkuvasti syvempää sitoutumista. Jossain vaiheessa seurakunta muuttui työntekijäyhteydeksi. Siinä vaiheessa varsinaisia seurakunnan piirteitä ei ollut oikeastaan enää olemassakaan harvoja yhteisiä kokoontumisia lukuun ottamatta. Käytännössä lähes kaikki aika käytettiin businek-

sen kehittämiseen. Normaalina työaikana olimme yhteydessä asiakkaisiin, ja varsinaisen työajan ulkopuolella käytimme lähes kaikki illat erilaisten työkalujen välityksellä toiminnan kehittämiseen. Oli erinomaisen hyvä, kun meillä oli käytössämme työkaluja, joiden käyttäminen ei maksanut ainakaan työnantajalle mitään. Käytännössä kaikki työntekijäyhteyden miehet olivat jollain tavalla yhtiön palveluksessa. Vaikka joku olisi-kin ollut yhtiön ulkopuolella työssä, jokaisen annettiin ymmärtää, että sitoutuminen edellyttää oman ajan antamista yhtiön käyttöön. Ennen siirtymistäni yhtiön palvelukseen käytin useita iltoja ja viikonloppuja erilaisten selvitysten tekemiseen. Tällä tavalla osoitin omaa sitoutumistani ja haluani palvella työntekijäyhteyttämme. Minulla oli näky Jumalan valtakunnan työstä ja halusin omalla sitoutumisellani osoittaa eläväni tätä näkyä todeksi. Jossain vaiheessa pääsin myös itse yhtiöön töihin. Käytin työhöni hyvin paljon aikaa, ja kaikki työstäni laskutettavat tuotot tilitettiin luonnollisesti yhtiön tilille. Sain vastineeksi hyvin pienen murto-osan kuukausipalkkana. Toisaalta tämä oli ollut näkyäni pitkään. Halusin tehdä Jumalan valtakunnan työtä, ja varsinkin työlläni osallistuin tähän konkreettisesti. Ajattelin, että rahat käytetään yhteisen näyn mukaisesti. Tois- taiseksi näitä rahoja ei ole tietääkseni edelleenkään käytetty yhteiseen näkyyn. Ilmeises- ti työntekijäyhteydessä on edelleen niin paljon syntisiä, että yhteyden ulkopuolelle ei ole mahdollista tuottaa evankelioivia tuotteita. Toisaalta varojen käytöstä vastaava hen- kilö on itse vastuussa tekemisistään tai tekemättä jättämisistään Jumalan edessä. Jos varat käytetään johonkin muuhun kuin siihen mihin ne on ollut tarkoitus käyttää, Jumala kyllä tietää mitä tällaisille ihmisille tehdään.

On ehkä hyvä kysyä, miten ylipäättänsä on järkevää yhdistää business ja ilosanoman jakaminen nälkäisille. Jossain vaiheessa toinen kärsii varmasti, kun molempiin ei ole mahdollista keskittyä täysillä. Käytännössä tämä johti työntekijäyhteydessämme siihen, että varsinainen seurakunnallinen toiminta loppui lähes kokonaan. Meidän annettiin ymmärtää, että meille oli annettu mahdollisuus saada erinomaista opetusta vuosien ajan. Oli tullut aika keskittyä työn tekemiseen. Meille kerrottiin jatkuvasti, että oli tullut aika tehdä työtä, jotta meidän olisi mahdollista jossain vaiheessa alkaa tehdä ulospäin suun- tautuvaa Jumalan valtakunnan työtä. Tämä edellytti resurssien keräämistä. Lisäksi meil- le kerrottiin, että meidän syntien takia emme olleet valmiita ulospäin suuntautuvaan työhön. Lukuisia projekteja torpedoitiin siksi, että ne eivät täyttäneet ”johdon” laatuva- timuksia. Jos jokin ei ollut täydellistä, sitä ei voitu myöskään toteuttaa. Käytännössä meidän ulospäin suuntautunut työ lopahti sen jälkeen kun yksi CD ja muutama kasetti

oli tehty. Vuosiin ei tapahtunut mitään. Kuulostaa kohtuullisen helpolta myydä ajatus, että meidän syntiemme tähden emme olleet valmiita ulkoisiin tuotteisiin. Jostain syystä monissa muissa seurakunnissa tuotetaan jatkuvasti erinomaisia tuotteita nälkäisille ihmisille. Joku voisi kysyä, johtuiko tämä siitä, että muut olivat paljon synnittömämpiä kuin me, vai johtuiko se mahdollisesti jostain muusta syystä?

Ehkä businessin ja seurakunnallisen työn yhdistäminen ei sittenkään ole paras mahdollinen yhdistelmä, jos business menee etusijalle. On tietysti hienoa, kun joku niittää muiden tekemän työn hedelmän. Jollekin pankkitilille tuotot menevät joka tapauksessa. On ehkä järkevää kysyä, menevätkö nämä tuotot Jumalan valtakunnan työn edistämiseen. Toisaalta voi myös kysyä milloin se päivä koittaa, kun työntekijäyhteydessä edelleen mukana olevat ihmiset ovat niin synnittömiä, että heidän on mahdollista alkaa tuottaa ulospäin suuntautuvia tuotteita. Ehkä jollain on siihen vastaus. Tai sitten ei. Jumala yksin tietää. Se on ainoa totuus.

Kun seurakunnasta puuttuu varsinainen Jumalan palveleminen, ihmiset saadaan tekemään erilaisia asioita lähinnä pelkojen eikä rakkauden avulla, sukulaiset ja seurakunnan ulkopuolella olevat ihmiset suljetaan elämästä käytännössä kokonaan pois, seurakunnan sisällä olevia veljiä ja sisaria ei tueta käytännössä millään muulla tavalla kuin pyrkimällä edistämään yhtiön liikevaihtoa, yhteisen kasvun edellytykseksi lanseerataan painorajat joista kaikkien ei tarvitse pitää kiinni mutta muita nöyrytetään julkisesti, ei liene mitenkään ihmeellistä, että tällaisesta yhteydestä puuttuu lähes kokonaan ilo ja riemu. Niille ei jää sijaa. Ei ole aikaa iloita ja riemuuta, kun jatkuvasti joku valvoo kaikkia tekemisiä. Voisi väittää, ettei ole mitään järkeä, kun kaikki sanomisesi päätyvät välittömästi seurakunnan johtajan tietoisuuteen. Jos millään tavalla kritisoit jonkun toimintaa tai ajattelet itse, voit olla varma, että joku johtajan avustajista on sinuun yhteydessä kertoakseen miten sinulla lienee edelleen ”kysymyksiä” johonkin asiaan liittyen. On itse asiassa karmeaa miten tehokkaasti minuus vietiin käytännössä kokonaan. On lähes mahdotonta ajatella miten tällaiseen toimintaan voisi jollain tavalla liittyä ”täydellinen rakkaus joka karkottaa kaikki pelot”. Kyse oli enemmänkin täydellisestä pelosta joka karkotti hyvin tehokkaasti kaiken rakkauden, ilon ja rauhan.

Kaikesta huolimatta, eihän kaikki toki ollut pelkästään negatiivista mainitussa työntekijäyhteydessä. Se opetti hyvin positiivisella tavalla vastuunkantamista. Vaikka lähes

kaikki asiat perustuivatkin pakkoon eikä käytännössä ollut juurikaan mahdollisuutta valita mitä oikeastaan halusi tehdä, siitä jäi jäljelle ainakin ripeä tarttuminen asioihin. Sitä on mahdollista hyödyntää positiivisella tavalla uusissa yhteyksissä ja seurakuntakuvioissa. Vapaaehtoisuus on erinomainen asia. Kyllähän tosiasia on, että mitä tahansa asiaa oikeasti haluaa, siihen on halukas panostamaan. Raamatussakin sanotaan, että ”missä sinun aarteesi on, siellä on myös sinun sydämesi”. Siihen liittyy ilo ja riemu ja ennen kaikkea rauha. Ne taas johtavat sitoutumiseen ja haluun nähdä vaivaa muiden ihmisten hyväksi.

Jumalalla on kaikki resurssit tehdä ihan mitä tahansa. Meidän ei tarvitse olla täydellisiä eikä meidän ole edes tarkoitus pyrkiä täydellisyyteen omassa voimassamme. Me olemme epätäydellisiä ja vajavaisia, mutta Jumala tekee meistä täydellisiä. Sitä ei pysty tekemään kukaan ihminen vaikka hän yrittäisi sitä kaikin mahdollisin keinoin kiristämällä, uhkaamalla tai pelottelemalla.

On hyvin lohdullista tietää, että Jumalalle kaikki on mahdollista!

14. YHTEYTTÄ JA KAIPAUSTA EVANKELIUMIN LEVITTÄMISEEN

Tarinani täytyy aloittaa alusta, muuten siitä jää oleellinen osa pois, joten siis: Olen euskovasta perheestä, jossa ”hihhuleita” katseltiin aina hieman nenänpäätä pitkin.

Kun sitten kaksi parasta ystävääni tulivat uskoon rippikoulun jälkeen, oli näkemässäni kauhea ristiriita. Aikani vastustettuani Jumalan kutsua ja ystäväni uskollisesti rukoilua puolestani tulin uskoon. He kävivät silloin Avoimessa joukkueessa, jonne minuakin olivat useasti kutsuneet. Ensivaikutelmani Avoimesta joukkueesta oli positiivinen, iloisia ja ystävällisiä ihmisiä. Paljon nuoria, jotka olivat samassa elämäntilanteessa ja pääsinkin pian mukaan porukkaan ja sain paljon ystäviä.

Alkuajat Avoimessa joukkueessa olivat täynnä yhteyttä ja keskinäistä rakkautta. Juuri niin kuin nuorten aikuisten elämässä tulikin olla. Meidät sitoutettiin Raamattuun ja seuraamaan Jeesusta yhdessä ja erikseen. Jossain vaiheessa minua kutsuttiin työntekijäyhteyteen, jonka tarkoituksena oli päästä syvemmälle Jumalan tuntemiseen ja tehdä meistä Jumalan valtakunnan työntekijöitä. Menin siis Kakkosjoukkueessa.

Aluksi Kakkosjoukkueessa meno oli aikalailta samanlaista kuin Avoimessa joukkueessa paitsi, että hyvien ystävien kanssa tuli vietettyä enemmän aikaa ja tiiviimmin. Meillä oli jonkun verran yhteisiä tilanteita myös Avoimen joukkueen kanssa ja tunsin itseni tietyillä lailla etuoikeutetuksi, kun tunsin niin monia ihmisiä myös Avoimesta joukkueesta. Myös kaksi parasta ystävääni kävivät siellä.

Vuosien varrella Avoin joukkue sitten loppui kokonaan ja me jatkoimme vain näissä työntekijäyhteisissä. Kaipasin kovasti evankeliumin levittämistä ja sitä teimmekin bändinä vielä, ainakin ajatuksissamme. Pikkuhiljaa kaikki ulospäin suuntautuneet työmuodot ajettiin alas perustellen sitä meidän liiallisilla ”kysymyksillä”. Hiljalleen monet ystäväni lähtivät noista kuvioista, enkä oikein koskaan ymmärtänyt miksi. Vastaukset kysymyksiini olivat vähintäänkin epämääräisiä, tai sitten syyttävän sävyisiä ”miten ette vieläkään tajua miten kamala paikka se on”. Olin kovasti ihmeissäni, kun en ollut itse tietoisesti mitään kummempaa kokenut. Lisäksi sisällä ollessa ihmisten lähdölle näytettiin aina hyvin selvät ja kaikkien tiedossa olevat syyt näiden ihmisten syntien kautta. Homma perustui avoimuuteen ja niinpä kaikki tiesivät toisistaan hyvin paljon, myös kipeimmät haavat. Niinpä perusteet poislähtöön olivat aina aivan ”selviä”.

Sisällä ollessani koin aina jääneeni paitsi ”äitiyhteydestä”, josta kuvittelin lasten äitien nauttineen. Naisten yhteystapahtumia järjestettiin päivisin, jolloin työssäkäyvänä minulle ei ollut niihin useinkaan mahdollisuutta osallistua. Vasta aivan loppuvaiheessa minulle selvisi, ettei äideillä tainnutkaan juuri olla aikaa yhteyteen, vaan monet olivat kotona ja opettivat lapsia, kun miehet tekivät pitkää päivää firmassa. Koin olevani monesta asiasta ulkopuolinen. Lisäksi kaikki alkoivat olla firmassa niin kiireisiä, ettei yhteydelle löytynyt aikaa. Ainoa tapa nähdä ihmisiä muutoin kuin bisnes merkeissä oli kutsua heitä itse kylään, mikä toisaalta oli oikein mukavaa.

Hiljalleen tuli vaikutelma, että bisnes oli kaikki kaikessa, se oleellinen, eli evankeliumin työ hävisi jonnekin taustalle. Ihmisillä ei enää ollut aikaa toisilleen ja yhteys oli enemmänkin väsynyttä kysymysten ruotimista, jos sitäkään. Musiikki, jonka kautta oli tullut näkyä palvella ihmisiä ja jonka työn kautta monia muita työmuotoja oli painettu alas ja lopetettu lopetettiin ”kysymysten” tähden. Hiljalleen meille kypsä ajatus ulos lähtemisestä.

Pois lähdettyämme olimme hetkisen todella ihmeissämme, hiljalleen kuva Suomen seurakunnista muuttui... tavoitettavaa ja hedelmällistä työtä todella tehdään Suomen Siionissa ja ihmisiä tulee uskoon ja lähtee seuraamaan Jeesusta niissä kuvioissa, joita sisällä pidettiin huonoina ja täynnä kysymyksiä olevina. Lisäksi entisille ystäville olimme lähinnä ilmaa, vaikka jatkoimme hetken vielä esim. hillojen myyntiä. Tuntui jotenkin kornilta, että vuosien jälkeen viesteihin hillojen myynnistä tai lisää saamisesta vastattiin heti, muihin joko ei ollenkaan, tai hyvin lyhyesti ja ytimekkäästi. Huolimatta siitä, miten yritimme asiat hoitaa yhteisöön päin, meistä tuli yhdessä yössä vihollisia, jopa pahempia. Se tuntui pahalta, vaikka toisaalta se olikin etukäteen tiedossa. Moni asia piti miettiä uusiksi. Ajat olivat tosi raskaita ja kävimme syviä vesiä. Vuosien jälkeen ihmiset uskalsivat kertoa kokemuksistaan ja moni asia sai selityksen, monia rakkaita ystäviä sai takaisin, kun väärinymmärrykset ja väärä informaatio saatiin korjattua ja asiat puhuttua läpi. Näin vuoden jälkeen alamme olla aikalailla vakaalla pohjalla kiitos ennen kaikkea Jumalan, mutta myös uskollisten ystävien, joiden kanssa asioita on saanut käydä läpi.

Uskon, että näen monen asian jo aikalailla selkeästi. Olen aina onnellinen ja kiitollinen siitä, että olen tullut tuon työn kautta uskoon ja pelastunut. Minuun on istutettu Sanan auktoriteetti ja rohkeus tarttua työhön. Mutta näen myös, että yksi tärkeä asia on unohdettu matkan varrella ja sen myötä moni asia on mennyt mutkalle, nimittäin se, että Jumala on rakkaus! Ehdoton rakkaus, jossa ei ole pelkoa. Kun Rakkaus ”pakottaa” johonkin, ei se sisällä pelkoa (julkisista)nuhteista, ahdistusta ja sen kieltämistä, minkä tuntee Jumalan edessä oikeaksi. Lisäksi ihmisten muuttuminen kohteiksi, joko palvelustyön, seurannan, tuomion tai nuhteen ei ole se, miten Jumala meidät näkee, vaan Hän on lähettänyt meidät rakastamaan ihmisiä, toki tarvittaessa myös nuhtelemaan, mutta rakkaudesta käsin, ei siksi, että se on velvollisuus. Ja Jumalan tahdon mukaista on positii-visen palautteen antaminen ihmisille rehellisesti ja ilman taka-ajatusta siitä, että kehumalla toista saan toiset näkemään, miten kelvottomia he ovatkaan. Ihmisten laittaminen samaan muottiin ei myöskään ole rakastavan Jumalan työtä. Julkiset painonseurannat olivat alas painavia, eivätkä nostavia. Koko elämänsä painon kanssa taistellut ihminen ei kaipaa julkista tuomiota, koko seurakunnan kyselyjä painonpudotuksen edistymisestä, kehotuksia vain tehdä päätös, eikä julkisia seurantoja.

Olen kuitenkin nähnyt mihin katkeruus entistä kuviota kohtaan vie ja päättänyt Jumalan edessä ja Hänen voimassaan antaa anteeksi, se on ainoa keino päästä jatkamaan elämää Hänen tahdossaan. Sielun viholliselle on sama, olemmeko sidottuja sisällä, vai katkeruuden ja kaunan sitomia ulkona ja sitä riemua en tahdo hänelle antaa.

Nyt olen prosessissa etsimässä Isän Rakkautta, tietä minuuteen ja Jumalan ehdottomaan rakkauteen kaikilla elämänalueillani.

15. KATKAISTUT YSTÄVYYSSUHTEET

Kokemukseni liittyvät Avoimeen joukkueeseen ja Kolmosjoukkueeseen. Olimme perheen kanssa mukana kuvioissa lähes kymmenen vuoden ajan. Alkuvaiheessa sosiaalinen elämä oli hyvin runsasta ja aktiivista. Avoimessa joukkueessa tapasi paljon ihmisiä ja arjessakin paljon kyläiltiin puolin ja toisin. Samalla saimme opetusta aiheista, jotka olivat meille hyvin ajankohtaisia. Oli opetusta seurustelusta, avioliitosta, lasten kasvatuksesta jne. Koimme tulleemme autetuiksi.

Muistan ajan, jolloin ajattelin vilpittömästi, että mulla on ystäviä seurakunnassa todella paljon. Sellaisia ystäviä, joille tarpeen tullen voisi puhua murheensa. Käytännössä se tarkoitti kuitenkin sitä, että minulla oli kaikkina vuosina pari hyvää ystävää ja viimeisinä aikoina yksi sellainen, joka oli sanan varsinaisessa merkityksessä ystävä. Muihin ihmissuhteisiin alkoi tulla sellaista varautuneisuutta tai hierarkkisuutta, joka tarkoitti sitä, että useat ihmissuhteet jäivät yksipuoleiseksi. Mielestäni oikeassa ystävyysuhteessa ystävät ovat rintarinnan siten, että molemmat jakavat asioitaan toisilleen. Sellaiset ihmissuhteet, joissa toinen kyllä kuuntelee, mutta ei koskaan tuo omalta sydämeltään mitään asioita esiin, eivät ole pidemmänpäälle toimivia. Minulla oli useisiin siskoihin hyvät välit, mutta koen, että heidän asemansa yhteydessä asetti esteitä molemminpuoliselle luottamukselle.

Olen miettinyt sitä, mikä sai meidät olemaan yhteydessä mukana kaikki nämä vuodet. Elämä oli monin tavoin palkitsevaa ja saimme paljon hyvää. Edelleen on menneiltä vuosilta paljon hyviä muistoja rakkaista ystävistä. Erityisen onnellinen olin usein lasten puolesta, sillä heillä oli keskimääräistä suurempi sosiaalinen verkosto ikäänsä nähden. Siinä vaiheessa, kun perheitä alkoi lähteä yhteydestä, olin kyllä hyvin surullinen lasten

puolesta, sillä se tarkoitti ystävyysuhteiden katkeamista. Tästä meille oli yhteydessä annettu toimintaohjeet. Meille opetettiin, että ei ole hyvä olla missään tekemisissä läheneiden kanssa. Viimeisinä vuosina tuli selkeää sosiaalisten kuvioiden karsiutumista. Elämä alkoi pyöriä enemmän ja enemmän jo suureksi kasvaneen perheen tarpeiden ympärillä ja lähes kaikilla muillakin alkoi olla samanlainen elämäntilanne, joten sosiaaliset kontaktit jäivät hyvin ohuiksi.

Varmasti yksi asia, joka sai meidät olemaan mukana ja joka viimeiseen asti antoi meille halua olla mukana, oli turvallisuuden tunne. Tuntui hyvältä, kun tiesi, että on paimen, joka uskollisesti on meidän lauman johtaja. Meille puhuttiin paljon sitoutumisesta ja se oli varmasti yksi sellainen asia, joka toi turvallisuuden ja pysyvyyden tunnetta elämään. Olin todella ajatellut useaan otteeseen, että onpas tosi jännittävää, kun saa vanheta näiden rakkaiden ystävien kanssa ja elää elämää yhdessä. Kun meille ilmoitettiin, että meitä ei enää hyväksytä olemaan mukana, oli se aluksi aika shokki. Yhtäkkiä se mihin oli pyrkinyt olemaan kaikesta sydämestään täysin sitoutunut, olikin poissa. Minulta oli itsestäni riippumatta katkaistu kaikki läheiset ystävyysuhteet. Tässä tilanteessa tuli mieleen aiemmin tekemäni laulun sanat: ” Muuttumaton Herran sana on, muuttumaton vain Herran sanan on. Vaikka vuoret väistyy kukkulat horjuu, maa alla jalkojen vajoaa, ei sana Herran olemasta lakkaa, sen voima säilyy ainiaan..” Ne sanat, jotka olin kokenut Jumalan henkilökohtaisesti minulle puhuneen, olivat tässä tilanteessa ne, jotka kantoivat ja auttoivat minua näkemään, että meille aukeaa kyllä tie eteenpäin. Saatoin luottaa, että Jumala antaa meille jatkossakin kaiken mitä tarvitsemme. Jälkeenpäin ajateltuna koen, että ulosjoutumisemme olikin itse asiassa meidän parhaaksemme ja moni sellainen asia, joka aiheutti aiemmin kipuilua, onkin ihanasti auennut. Tuntuu siltä kuin elämässä palaset olisivat alkaneet loksahdella paikoilleen ja on jälleen hienoa nähdä, että elämä on ihanaa.

16. MITEN JOLLAIN TOISELLA AIKUISELLA ON OIKEUS KAJOTA MINUN LAPSEENI?

Varhaisimmat muistot yhteisöstä liittyvät iltaan, jolloin tulin uskoon. Uskoontulo tarkoitti käytännössä sitä, että rukoilit ääneen jonkun toisen perässä ns. syntisen rukouksen. Olin mukana illassa, jossa johtaja oli opettamassa. Tämä oli ensimmäisiä Avoimen joukkueen pitämiä iltoja, joissa olin mukana. Juuri rippikoulun käyneenä ja melko kris-

tillisen kasvatuksen saaneena olin avoin uskonasioille ja ihailin sitä iloisuutta ja avoimuutta, jota yhteisön jäsenillä tuntui olevan yllin kyllin. Illan lopulla eräs sisar kysyi haluaisinko tulla uskoon. Tunsin kyllä jo uskovani Jumalaan, enkä epäillyt Jeesuksen sovitustyötä, mutta silti vastasin myöntävästi tuohon kysymykseen. Halusin varmuuden, että olisin todellakin pelastunut ja uudestisyntynyt. Avoimessa joukkueessa korostettiin kovasti tietoista päätöstä alkaa seurata Jeesusta. Niinpä rukoilin tuon sisikon perässä. Mikään ei kuitenkaan tuntunut erilaiselta. Olin jopa pettynyt, etten tuntenut samaa iloa, jota muut näyttivät kokevan puolestani. Päätin kuitenkin ripustautua tuohon rukoukseen, ulkoiseen merkkiin, ja uskoa, että olen taivastiellä. Aika monella uskoontuloon liittyi voimakkaitakin tunnekokemuksia, mutta itse en kokenut elämäni juurikaan muuttuvat. Ehkä se johtui siitä, että olin "uskoontulooni" saakka uskonut jo lapsesta asti Jumalaan ja rukoillutkin toisinaan.

Noin kymmenen vuotta edellä kuvaamani illan jälkeen olen Kakkosjoukkueen syntymäpäivillä. Mukana ovat myös mieheni ja kolme lastamme. Keskimmäinen lapsemme on 2-vuotias uhmaikäinen ja tuore isovelji. Hänellä on tapa tönäistä ikäisiään kavereita, ei varmastikaan pahalla, vaan rajoja kokeillakseen. Erästä tyttöä hän tönäissyt illan aikana jo useamman kerran ja sivusta seuraan kun hän tekee sen jälleen. Kiellän poikaa ja samaan aikaan paikalla on myös tytön isä. Tämä tulee poikani luo, toruu tiukasti ja antaa tukkapöllyn. Lapsi alkaa itkeä ja menen lohduttamaan häntä, pidättelen samalla itsekin itkua. Tytön isä poistuu paikalta ja jään nieleskelemään itkua huutava poika sylissä. Tuntui todella pahalta. Toisaalta tunsin syyllisyyttä, toisaalta voimakasta vihaa. Miten jollain toisella aikuisella on oikeus kajota minun lapseeni? Fyysinen kuritus oli yhteisössä hyväksyttävää, jopa niin, että muu kuin oma vanhempi toteutti sen.

Johtajan syntymäpäiviä oli tapana viettää vuosittain juhlarivien menoin. Viimeisinä vuosin kun olin yhteisössä, myös me Kakkosjoukkueen jäsenet pääsimme mukaan. Muistan, miten olin synttäreitä edeltävinä iltoina ahdistunut ja toivoin, ettei minun tarvitsisi mennä juhliin. Toivoin, että lapset vaikka sairastuisivat, että olisi hyväksyttävä syy olla poissa. Syntymäpäiviin liittyi ilmeistä kilpailua mm. seuraavista asioista, vaikkei sitä tietenkään kukaan sanonut ääneen: kuka on kaunein ja hoikin, kenellä on kauneimmat vaatteet, kuka pääsee juttusille kärkityppien tai peräti Johtajan kanssa. Juhlia ennen pidettiin rukoustilanteita, joissa rukoiltiin tiukkaa sanaa ja yhteyttä. En tiedä viihtyikö noissa juhlissa oikeasti kukaan. Itselläni illoissa oli jatkuva paineen ja ahdistuksen tun-

ne. Kuitenkin yritin hymyillä kauniisti, olla pirteä ja hyväntuulinen. Varoin kaikin tavoin eristäytymästä ja koetin hakeutua suosittujen ihmisten pöytiin. Varmaan eniten ahdistusta aiheutti miesten ja naisten välinen suutelu ja hyväily. Noissa illoissa oli tapana varsin avoimesti olla intiimissä kontaktissa muun kuin oman puolison kanssa. Asialta halusi sulkea silmänsä, olla kuin ilmiötä ei olisi olemassakaan. Tietenkään asialta ei saanut rauhaa, mieltä painoi se syyllisyys, että itsekkin täytyisi päästä sisään tuohon "hengelliseen salaisuuteen", jona sitä pidettiin. Suutelut ja hyväilyt olivat kuin merkki seksuaalisesta vapaudesta ja Jeesuksen tuntemisesta. Muutamalla veljellä oli tapana suudella minuakin toisinaan. Toisaalta tunsin tästä jonkinlaista onnistumista ja ylpeyttä, mutta sisimmässäni tiesin, ettei se voinut olla oikein. Suutelusta tuli aina jonkinlainen morkkis, likainen, ällöttävä ja hyväksikäytetty olo.

17. ISO, HAUSKA , SIIVO PORUKKA

Aluksi hieman taustaa: olin vähän reilu parikymppinen, muutamaa vuotta aiemmin alueelle muuttanut nuorimies liittyessäni Avoimeen joukkueeseen silloisen kämppikseni esimerkin perässä. Liittymiseni sattui aikaan, jolloin jäseniä oli selvästi alle 30, ja ensimmäisenä kesänä saattoi käydä niinkin, että porukkaa oli hyvän sään sattuessa vain kymmenkuntakin koolla. Alkuaikojen tunnelmat olivat yleensä aika leppoisia: Raamatunlukua, fiilistelyä, uusien ihmissuhteiden solmimista ja paljon, paljon yhteislaulua. Juuri mikään ei erottanut silloista Avointa joukkuetta esimerkiksi isoskurssien jälkitunnelmista, ja sehän sopi minulle. Vähitellen joukko alkoi kasvaa ja tunnelma sen mukana. Oli todella hauskaa olla isossa, joskin melko siivossa ikäistensä porukassa jossa ei tarvinnut aina selittää ”Miksi usko kiinnostaa” tms. muita ”kummallisuuksiaan”. En todellakaan osaa osoittaa, missä vaiheessa tilanne alkoi kiristyä, mutta vähitellen aloin kiinnittää huomiota korostuvaan ME-asetelmaan (me vs. muut).

Vähitellen opetukseen alkoi tihkua Avoimen joukkueen ulkopuolisia tahoja/ auktoriteetteja vähätteleviä vihjeitä, jotka hiljalleen alkoivat muuttua avoimemmiksi. Kerran jos toisenkin kuului lause: ”ne ja ne kun vaan luulee olevansa kristittyjä”. Jos erehdyit kertoamaan saaneesi jotain kristillistä kasvatusta jossain, se mitätöitiin saman tien. ”Täällä opit mitä usko todella on” kuultiin käytäväkeskusteluissa tuon tuosta. Hiljalleen tulin myös tietoiseksi Ykkösjoukkueesta ja koko porukan sisäänrakennetuista hierarkioista ja aloin ihmetellä, miksi jotkut opetukset oli tarkoitettu yksille ja toiset opetukset toisille.

Erityisesti ihmettelin Ykkösjoukkueen opetusten salamyhkäisyyttä ja niitä ympäröivää hiljaisuutta. Tosin, mikään useamman kymmenen hengen salaisuus ei VOI pysyä täysin salassa ja aina silloin tällöin Ykkösjoukkueesta lipsahdettiin tiedonmuruja kuten ”täällä kasvatetaan seurakuntien johtajia” tms.

Samoihin aikoihin Avoin joukkue oli jo saavuttanut sadan hengen suuruuden ja suhteet tiloja tarjoavaan luterilaiseen seurakuntaan alkoivat jo olla koetuksella. Yhteisön johtajat tuntuivat tietoisesti mustamaalaavan silloista nuorisotyön tiimiä ja käytännössä ketä tahansa. ”Veren kaivaminen nenästä” tuli hakematta mieleen. Toisaalta itse tilaisuuksissa lauantai-iltaisina laulu raikui, nyttikestiperiaate oli jalostettu huippuun ja ns. vapaa-muotoinen osuus oli todella mahtavaa. Kuitenkin opetuspuoli oli muutoksen kourissa. Vaikka meillä oli ”lupa” kysyä ja kyseenalaistaa opetusta, itse tilanteessa sitä ei juuri uskallettu tehdä. Muistan pari tyyppiä jotka parin käyntikerran jälkeen uskalsivat kysyä jotain, ja heille pidettiin jonkin sortin puhuttelu suljettujen ovien takana. Kumpikaan ei enää näyttäytynyt Avoimessa joukkueessa sen koommin, enkä usko että he olivat ainoita. Toisaalta oli tyyppejä, joita tunnuttiin siedettävän heidän kontaktiensa takia, sanoivat he sitten mitä tahansa. Tosin perästä päin annettiin ymmärtää, että ”heillä on, tiedättehän, ongelmia...”

Ja ongelmiahan riitti. Opetus alkoi jyrkentyä, alettiin puhua parantumisista, armolahjoista, yleensäkin ihmeistä tavalla, joka ei oikein istunut aiempaan kokemusmaailmaani. En voinut välttyä ajatukselta, että yhteisön johtajat halusivat leikkiä suurta profeettaa tai johtajaa ilman johtajuuden tuomaa vastuuta. Olin jo alkanut, noin kahden vuoden jälkeen liittymisestäni tuntee oloni kasvavassa määrin epämukavaksi. Mutta oudoin oli vasta tulossa.

Alkoivat ns. sielunhoitokurssit, johon annettiin ymmärtää kaikkien olevan hyvä liittyä. Oma sielunhoitoni, jos sitä farssia sopii sellaiseksi kutsua, oli listan alkupäässä (kuulin myöhemmin että varalleni oli suunniteltu jotain tehtävää, mutta mitä, sitä en tiedä). Tässä vaiheessa kimpussani oli 2 johtoportaan pariskuntaa, toinen heistä opettelemassa alaa ja minä siis heidän koekaniininaan. Ikävä sanoa, mutta koko ”sielunhoito” koostui lähinnä ulkoläksyistä, ohjaajan miellyttämisestä ja hänen sanomistensa sokeasta hyväksynnästä. Toki sielunhoitoon oli luvattu myös vaitiolo käsitellyistä asioista, mutta käytännössä se vuoti kuin seula. Parin viikon sisällä huomasin yhden jos toisen kommentin

toivan vain ja ainoastaan sh:ssa julkituotuja asioita. Raivostuin, mutta samalla myös hämmennyin. En tehnyt asialle mitään.

Pian sen jälkeen alkoivat koulutukset armolahjoista motolla ”kerää koko sarja”. En voi sanoa olevani Raamatun auktoriteetti, mutta muistin kyllä kohdan ”eiväthän kaikki puhu kielillä” ja aloin ihmetellä koko yhteisön Jumala-kuvaa, joka alkoi muistuttaa erehdyttävästi karkkiautomaattia. Vielä en sitä tajunnut, mutta siitä pitäen tein jo henkistä pesäeroa baariin. Itse Armolahja I koulutuksesta en sano tähän muuta, kuin että se oli tähänastisen elämäni karmeimpia kokemuksia ja opetti minulle yhtä ja toista ihmismielen vähemmän seurapiirikelpoisista ominaisuuksista. Pian sen jälkeen lähdinkin.

Lähdön myötä menetin liioittelematta $\frac{3}{4}$ -osaa silloisesta kaveripiiristäni. Osa välirikoista oli todella kylmääviä, mutta osa ihmissuhteista on alkanut aivan viime vuosina onneksi elpyä.

Lopuksi pari irrallista muistikuvaa:

”Opetustilanteissa” oli varsin tiukka sisäinen kuri esim. muistiinpanojen teosta ja oli todella helppoa joutua paheksutuksi, jos ei sutinut heti kaikkea puhuttua muistiin. Erään poikkeuksellisen epäloogisen ja poukkoilevan opetuksen ytimenä oli kerran epäsuhta tempelissä uhrattujen vehnä- ja ohraleipien määrässä. Opetuksessa ei todellakaan ollut punaista lankaa, mutta raapustelin paperille mitä sattui ja vilkaisin vierustoverini säntilisiä muistiinpanoja, joissa oli suurella loppuhuipennus: OHRALEIPÄ ON PAHAA. Aloin epäillä siinä vaiheessa sekä vierustoverini, opettajan että itseni mielenterveyttä.

Loppuaikoinani yhteisössä oli varsinainen häämylläkkä: Suunnilleen jokainen pari puuhasi toinen toistaan näyttävämpiä häitä ja sinkut olivat ankaran paritusbuumin kohteina. Minä yhtenä heistä. Siinä suhteessa sen aikuinen Avoin joukkue oli poikamiehen taivas: baarin naisia rohkaistiin olemaan ”Kauniita ja naisellisia” ja se todella näkyi. Olin aidosti ällistynyt törmätessäni paria vuotta myöhemmin samoihin naisiin, jotka käskyn muututtua olivatkin kilpailemassa keskenään lähinnä homssuisuudessa ja harmaudessa. Ja kyllä, minullekin puuhattiin jo morsianta, mutta valitettavasti oma valintani oli yhteisön ulkopuolelta, joten se siitä.

Hyvä ystäväni alkoi lähtöaikoihini kärsiä vakavista terveysongelmista ja hänen puolestaan rukoiltiin uutterasti, mutta kaikista lupailuista huolimatta hänen vointinsa huononi. Lopulta Avoimen joukkueen johtohenkilöt antoivat ymmärtää, että sairaus olisi hänen oma vikansa, mihin ikinä sitten diagnoosinsa perustivatkaan.

Olin vielä hieman ennen lähtöäni todella epä tietoinen josko todella uskaltaisin lähteä ja rukoilin asiaa. Tein Avoimessa joukkueessa tiettäväksi että minulla olisi dilemma johon kaipaisin johdatusta. Pian sainkin kolmelta paikalla olleelta ”profetian” joka oli osoitettu ”juuri minulle” ja kas, kaikki olivat keskenään kunnolla ristiriidassa. Jotenkin en enää ollut edes yllättynyt.

18. RÄIKEÄTÄ VALEHTELUA

Oma lähtöprosessini käynnistyi siitä, että kuulin Ykkösjoukkueen johtajan valehtelevan suoraan vaimolleni puhelimesta. Se oli kuin sormia olisi napsautettu torkkuvan ihmisen korvan juurella. Vaimoni kaipasi perustelua ns. pussauskulttuurille, jota eri puolisoitten väleillä harrastettiin. Johtaja kielsi tämän sanoen "eihän sellaista oo" ja lisäsi kuitenkin "en tosin tiedä mitä siellä periferiassa tapahtuu". Tämä aiheutti itselläni ensimmäisen epäilevän ajatuksen johtajan ja koko yhteisön luotettavuudesta. Tämä jäi vaivaamaan ja kysyin asiasta vielä Kakkosjoukkueen johtajalta. Hän kehotti ainoastaan luottamaan johtajaan, koska "hän on luotettava mies". Hänen mukaansa olin saattanut kuulla väärin. Edellisessä lauseessa hän kuitenkin sanoi itsekin ihmetelleensä johtajan kommenttia. Kakkosjoukkueen johtaja oli itse mukana puhelinkeskustelussa.

Puhelua ennen vaimoni oli pohtinut muutaman päivän lähtöä, koska hän oli kuullut yhteisössä tapahtuvista vaietuista asioista. Koitin jarrutella häntä ja puhua "järkeä". Olin niin fanaattisesti sitoutunut, että olisin ollut valmis jopa avioeroon, jos vaimoni ei olisi valmis jäämään yhteisöön. Johtaja kommentoi tähän: "toivottavasti ei sentään siihen asti tarvitse mennä". Eli hän olisi hyväksynyt sen, vaikka opetuksissaan hän oli jyrkästi avioeroa vastaan.

Yhteisöstä lähtöön liittyi erilaisia taivuttelu- ja uhkailuyrityksiä johtajien taholta. Tätä ennen sain kuitenkin hyvää kohtelua. Eräs johtajista soitti ja sanoi, että edellisvuotena tapahtuneen laskentavirheen vuoksi tulisin saamaan parisataa ylimääräistä muutoin ma-

talun palkan päälle. Lisäksi yksi johtajista osti lomamökin, johon hänellä oli aiemmin ollut ainoastaan lomaosake. Yksi ostamisen perustelu oli hänen mukaansa se, että olimme viihtyneet siellä edellisenä kesänä. En tiedä sitten, ovatko nämä kaksi tapahtumaa puhdasta sattumaa vai epäsuoria lahjomisyrittäjiä. Nämä ajoittuivat kuitenkin "sattumalta" vaiheeseen, jossa olimme julkisesti harkitsemassa lähtöä.

Lähtöni huipentui puhelinkeskusteluun johtajan ja kahden muun johtohahmon kanssa. Olin aiemmin kuullut huhuja siitä, miten poislähteneitä oli henkisesti painostettu, mutta niitä tuntui vaikealta uskoa. Nyt pääsin itse kokemaan saman. Puhelun alussa Johtaja pyrki lyttämään tekemäni kysymyksen liittyen mieltä askarruttavaan kielisuuteluun kommentteilla: "väänsin viime viikolla tämän rautalangasta vaimosi kanssa, onko tämä **TODELLAKIN** sinun kysymyksesi". Kun pysyin lujana ja halusin selvittää asian, hän pyrki tekemään kysymykseni ja samalla minut naurunalaiseksi pyytämällä mairealla äänensävyllä määrittämään ja kuvailemaan mitä kielisuutelulla tarkoitetaan. Lisäksi hän kovisteli vaimolle antamastani luvasta erota Kakkosjoukkueesta ja sanoi sen olen törkeätä: olen kuulemma vetäissyt kädet pystyyn ja vaimoni kokenut omalta osaltani tilanteen hylkäämisenä. Nimitti vaimoani tasapainottomaksi ja kysyi jo lähtöprosessin alussa mielenterveystaustoista.

Puhelun aikana johtaja käytti systemaattisesti manipuloivia kielikuvia tilanteestani, kuten "olen nyt jyrkänteen reunalla", mutta lisäksi myös erittäin suoraa manipulointia: "riivaajat tulee ja ottaa hallinnan, joten en ole valinnan jälkeen enää takaisin jonottamassa" ja "kun (johtajan) voitelen alla oleminen loppuu, oon ihan vapaata riistaa ja ei ole estettä riivaajille". Puhelun lopussa hän rukoili: "Herra, anna johdatuksesi tälle perheelle. Taivuta sydän ymmärrykseen ja anna tilanteen pudota tämän perheen kohdalla hyvälle puolelle. Väistyköön hylkääjä, tulkoon tila valita." Puhelun aikana hän viittasi useasti hylkäämisen henkeen, joka pyrkii "ryssimään tilanteen".

Puhelun jälkeen olin totaalisen hajalla, koska viikon kestänyt lähtemisprosessi oli ollut todella rankka. Ristiriitaiset ajatukset olivat pahinta, kun en tiennyt keneen voin enää luottaa, vaimoni mukaan lukien. Aloin epäillä jo omaakin mielenterveyttäni. Sain onneksi ulkopuolella olevalta kristilliseltä johtajalta ajatuksia selkeyttäviä ja rohkaisevia viestejä. Tuon puhelun jälkeen sain kuitenkin yhden lähdön kannalta ratkaisevan ajatuksen: "rakastava Jumala ei toimi tuolla tavalla". Tätä ajatusta vasten aloin peilaamaan

puhelussa käytyjä asioita. Tajusin ensimmäistä kertaa pelottelun ja manipuloinnin, jota johtaja ovelalla tavalla harrasti. Heti seuraavana aamuna kirjoitin sähköpostin johtajalle ja läheisimmille yhteisön jäsenille, jossa kerroin eroavani yhteisöstä.

19. NUORUUDEN KOKEMUS

Liityin Ykkösjoukkueeseen aikoinaan sen vuoksi, että eräs Ykkösjoukkueeseen kuuluva veli houkutteli minut yhteen iltaan. Johtaja bongasi minut tilaisuuden jälkeen ja sitten rukoiltiin kohta Jeesusta sydämeen. Minuun vaikutti eniten se, että koin saaneeni itselleni rauhan, joka oli puuttunut. Yhdistin tämän kokemuksen ja rukouksen keskenään ja rupesin käymään illoissa. Tietysti asiaan vaikutti myös se, että ainakin 10-15 hyvää kaveria kävi siellä myös. He olivat kaikki alueen luterilaisen seurakunnan nuorten toiminnasta.

Ensimmäiset vuodet menivät hyvin ja koin myös saavani paljon hyvää hengellistä opetusta, vaikka opetukset olivatkin pitkiä, jopa 3- 4 tuntia. Tosin oli joukossa opetuksia psykologian surkeudesta ja kuvakiellosta ja joitain vastaavia. Sitoutumiseen auttoi, että olin mukana minut kutsuneen veljen kanssa hänen raamiksessaan ja opetimme raamiksessa käyville nuorille johtajan hyviä oppeja. Rukoilimme myös paljon.

Oma kriittisyyteni alkoi kasvaa siinä vaiheessa, kun elämäni meni sekaisin omien psyykkisten vaikeuksien takia. Hain paljon apua Ykkösjoukkueesta ja sen jäseniltä ja itse asiassa monet neuvot olivat hyviä, mutta aloin huomata, että tämä henkilönpalvonta alkoi kasvaa. Yhä enemmän ja enemmän tuli painetta tehdä muistiinpanoja. Alkoi tulla myös korostusta kuuliaisuudesta paimenta ja auktoriteetteja kohtaan. Minulla oli näköjään ikuinen auktoriteettiongelma, ainakin Ykkösjoukkuelaisten mielestä. Touhu alkoi myös mennä turhan totiseksi. Touhusta katosi ilo ja tuli paine, että piti evankelioida otsa rypyssä ja aina piti rukoilla joidenkin puolesta. Kaikki häät olivat pakollisia herätyskokoouksia.

Minua piti pisimpään Ykkösjoukkueessa vanhat ystävät. Erityisesti erään veljen kanssa synkkäsi hyvin ja useamman vuoden meillä oli kaikennäköistä pientä toimintaa, jossa sai sentään toimia, kuten itse hyväksi näki. Ehkäpä jonkin verran kiinni piti myös johtajan hunajabisnes, jota hoidin kauppatorilla. Viimeisten vuosien aikana minulle tuli koko

ajan enemmän se fiilis, että en minä ollut enää Jumalalle, vaan johtajalle tilivelvollinen. Yhteys Jumalaan oheni ja oheni. Tunsin menettäväni vähitellen omaa persoonaani ja tuntui, että oikeus olla oma itsensä väheni. Olin pitkään viimeinen virallinen pelle, mutta viimein siihenkään ei ollut enää oikeutta.

Sen tiesin vuosien ajan, että ei minua huolitettu sisäpiiriin. Olin liian epäluotettava heidän silmissään ja selvästi en ollut tarpeeksi hyvin ohjelmoitavissa. Kummallista kyllä johtaja suvaitsi minua harvinaisen pitkään ja jostain syytä piti minulle ovea auki varsin kauan, kunnes itse ilmoitin lähteväni. Se oli päätös, josta tiesin, että en enää koskaan astuisi Ykkösjoukkueeseen sen jälkeen jalallani, mutta päällimmäinen tunne oli helpotus. Lopultakin vapaa. Se tunne on aina seurannut minua, kun ajattelen noita aikoja.

Irrottautuminen oli vaikea, koska jouduin keräämään noin kolme vuotta riittävästi todisteita ja näkökulmia, joiden perusteella katsoin, että olin oikeutettu jättämään Ykkösjoukkueen, todistusvelvollisuushan oli lähtijällä, ei Ykkösjoukkueella, koska siellä ei tehty omasta mielestä mitään väärää. Vika oli aina lähtijässä. Vaikeinta oli jättää omat vanhat kaverit, joiden kanssa oli tullut jaettua kymmenen vuotta.

Ykkösjoukkueessa oli mukavaa ja asiat hyvin, niin kauan kuin oli samaa mieltä muiden kanssa, mutta kun omat ajatukset ja kysymykset heräsivät, niin ymmärrys loppui, jos ei tullut samaan lopputulokseen sielunhoitajan kanssa. tosin pakko sanoa, että olin kyllä taatusti äärimmäisen hankala sielunhoidettava, eli siinä suhteessa kyllä minua kohtaan oltiin pitkämielisiä. Mutta tosiasiassa oli, että koin ehkä viiden vuoden jälkeen jo itseni aika ulkopuoliseksi. Olin tippunut opetuksessa kyydistä enkä saanut siitä oikein mitään. Ainoa duunini oli hoitaa luterilaisessa seurakunnassa olevien kokoontumistilojemme vahtimestarin hommia, välillä lastenhoitoa ja joskus valokuvausta, mutta eipä juuri muuta.

Ehkä pelastukseni oli, että monet aikaisemmin lähemmät kaverit etäännyivät sitä myötä, kun menivät naimisiin. Siteet ohenivat ja sen vuoksi pystyi irrottautumaan lopulta koko porukasta.

20. UIMISTA, RUKOILUA JA TIIVISTÄ ELÄMÄÄ

Liityin Ykkösjoukkueeseen vähän aikaa uskoon tuloni jälkeen. Raamattupiirini vetäjäpariskunta kuului jo tuolloin siihen ja kutsui minutkin mukaan.

Alussa oli paljon aitoa. Evankelioimme, pelasimme pesistä, kävimme uimassa ja rukoulimme ja vietimme muutenkin aikaa yhdessä. Jossain vaiheessa alkoi kuitenkin tuntua siltä, että lähes joka ilta oli joku seurakunnallinen juttu, eikä esim. opiskeluille jäänyt riittävästi aikaa.

Opetus tuntui pääosin raamatulliselta ja sitä tuli yleensä noin pari tuntia kerralla. Toisinaan jotkin asiat särähtivät korvaan. Opetustilanteissa ei kuitenkaan ollut tilaa kysymyksille ja, kun ne loppuivat, kello oli yleensä puolen yön tuntumassa. Kahvipöydässä koin useasti, että johtaja ei edes halunnut keskustella opetuksensa sisällöstä. ”Älkää tulko kehuaan: 'Hyvä puhe!'. Ainoa, mikä merkitsee, on se, että te teette sen mukaisia hedelmiä”. Näin kysymykset jäivät esittämättä.

Varhaisimmat muistikuvat epäilysten heräämisestä liittyvät siihen, kun johtaja esitteli tavoitteitaan: ”Minulla on näky, jonka aion toteuttaa. Jos te ette kykene seuraamaan, niin jätän teidät ja aloitan jossakin muualla uudestaan.” Tätä näkyään hän ei kuitenkaan tuolloin tarkemmin eritellyt.

Monesti tuntui pahalta kuunnella julkisia nuhteluita, joissa johtaja käsitteli milloin kenenkin henkilökohtaisia asioita. Yleensä kohteiksi joutuivat ne, joista hän kouli sisäpiiriään. Epäilin kuitenkin omia tunteitani, enhän voinut olla varma, etteivätkö he todella ansainneet sitä kaikkea, ja etteikö se tapahtunut heidän parhaakseen. Toisaalta tulin yhä välinpitämättömämmäksi. Tärkeintä oli, että itse säästy piiskalta.

Kerran sitten, eräässä miesten saunaillassa johtaja, ilmeisen kiihtyneenä, haukkui suuren osan osallistujista. Minua hän nimitteli mm. ”nössöksi” ja ”nynnyksi”, koska opintoni olivat edenneet hitaasti. Hyökkäys yllätti, enkä voinut muuta kuin myötäillä, alahuuli väpättäen. Kotiin tultuani päätin kuitenkin, että se sai olla viimeinen kerta, kun hän yllättää minut.

Pariin vuoteen en liiemmin joutunut parrasvaloihin, kunnes johtaja esitteli pakkopainoindexinsä, jossa kaikkien miesten BMI:n piti alittaa 19 ja naisten puolestaan 17. Tästä alkoi uuvuttava opetusralli läskistä ja sen takana olevista riivaajista. Näissä puheissaan johtaja käytti entistäkin ala-arvoisempaa kieltä. Hän saattoi vitsailla ”eräillä on enemmän läskiä kuin ihmistä”. Joidenkin ihmisten poistuttua kuviosta hän totesi: ”Läskit lähtevät, tavalla tai toisella.”

Alussa yritin tosissani alittaa minulle määrätyn indeksin. Aloitin monipuolisen kuntoilun, vaikka eräs sisäpiirin miehistä varoitti, että se vain lisää ruokahalua, eikä täten tuota haluttua tulosta. Eräällä juoksulenkillä, askeleen ollessa kevyempi kuin koskaan, mieleeni iski ajatus: ”Tämäkö nyt on elämän tärkein asia? Vielä pitäisi laihduttaa yli viisi kiloa...”

Päätin, että tiesin omat rajani paremmin kuin johtaja, vaikka en halunnutkaan nousta häntä vastustamaan. Ei kestänyt montaakaan viikkoa, kun sitten johtaja nuhtelukierroksellaan äyskäisi minunkin nimeni. Sitä seurannut keskustelu meni suurin piirtein tähän tapaan:

Johtaja: ”Sinä olet pelkojen hännänhuippu!”

Minä: ”Olkoon sitten vaikka niin.”

Johtaja: ”Miksi painosi ei ole pudonnut?”

Minä: ”Nautin nyt kuntoilusta ja syön mielestäni terveemmin kuin aikaisemmin”

Johtaja: ”Älä kierrä kysymystä. Miksi et ole pudottanut indeksiin?”

Minä: ”En halua ottaa sitä lakina.”

Johtaja: ”Mitä?! Tästä lähtien sinä pudotat painoa kuin kello, ja se on sinulle laki.”

Tässä pisteestä lähtien en vastannut enää mitään. Johtaja jatkoi yksinpuheluaan vielä jonkin aikaa, ja esitti mm. kyllästymisensä siihen, etten pystynyt, hänen mukaansa,

muuhun kuin kaasun tuottamiseen. Lopuksi hän kysyi, halusinko vielä sanoa jotakin, mihin vastasin: ”Ei kiitos!”

Seuraavalla kerralla johtaja päivitteli kiukkuisena: ”Kuinka joku uskaltaa väittää vastaan, vieläpä julkisesti!”. Hän oli hyvin päättäväinen ja sanoi, ettei aio yhtään perääntyä kenenkään meistä kohdalla. Hän totesi, että paino ei ole itsetarkoitus, vaan se, että me sen kautta opimme tekemään parannusta. Hän jopa totesi: ”Vietyämme tämän painoprojektin onnistuneeseen päätökseen, meistä tulee synnittömien seurakunta!”

Tapauksen johdosta jouduin erään sisäpiirin miehen nk. sielunhoitoon, joka tapahtui Skypessä. En kuitenkaan antanut periksi, josta hän julmistui. Johtaja määräsi minut tekemään kirjallisen anteeksipyynnön. Vasta toinen yritys hyväksyttiin ja myöhemmin kuulin, että ensimmäistä oli nuorempien joukossa käsitelty esimerkkinä huonosta anteeksipyynnöstä.

Tämän jälkeen eräs sisäpiirin mies, jota pidin ystävänäni, taivutteli minua puhelimitse painoindeksiin. Koin hänen todella välittävän minusta. Liikuttuneena sanoin hänelle, että arvostin häntä, mutta en voinut hyväksyä johtajan linjaa tässä asiassa. Sanoin, että minusta tuntui siltä kuin edessäni olisi synkkä jyrkänne, eikä ketään ottamassa vastaan. Tuolloin hän kehotti minua soittamaan johtajalle ja kysymään häneltä, oliko asiassa mitään joustovaraa.

Keräsin rohkeuteni ja soitin. Perustelin, että vyötärö-mahanympäryys suhteen mukaan olin hyvässä kuosissa. Johtaja ei sanonut siihen paljoakaan, hän vain tiukkasi, olinko tahallani ärsyttänyt häntä, johon vastasin, että ”en ainakaan tietoisesti.”. Hän tuntui tyytyvän vastaukseeni ja antoi minun jatkaa omalla tavallani, ainakin toistaiseksi.

Yksi ratkaisevimmista lähtöni vaikuttavista tapauksista sattui leirikeskuksessa, olikohan se nyt toiseksi tai kolmanneksi viimeisessä kokoontumisessani. Olin pidemmän aikaa ollut masentunut ja tuolla kerralla olin päättänyt pyytää päästä firmaan töihin. Se tuntui olevan ainoa tie eteenpäin. Esitinkin asian eräälle työntekijöistä.

Istuimme pöydässä miesporukalla ja juttelimme päättymässä olleesta kesästä. Tilanne jäättyi, kun johtaja tuli pöytään. Hän alkoi haastatella Ykkösjoukkueen hierarkian alem-

malla tasolla olevia jäseniä. Huomasin muutoksen myös toisista, kuten ylistyksenjohtajasta. Tajusin, kuinka peloissaan hän oli, vaikka istui vain tarkkailemassa tilannetta.

Minun kertomukseni Johtaja keskeytti ja siirtyi eteenpäin. Lopuksi hän siirtyi mieheen, jota oli jo pitkään yrittänyt taivuttaa firmaansa töihin. Tämä mies kertoi mm. miten oli aloittanut lasten kanssa yhteisen urheiluharrastuksen ja tehnyt heidän kanssaan remonttia.

Tähän johtaja totesi suurin piirtein näin: "Etkö sinä ole tajunnut mitään siitä, mitä minä olen sinulle puhunut?" Hän jatkoi samaa linjaa ja jossain vaiheessa hän tolkutti jotenkin näin: "Ymmärrä nyt, en ole sinun isäsi! Sinun pitää oppia rakastamaan auktoriteettia!".

En voinut kuunnella koko aikaa, vaan lähdin kävelemään ympäriinsä. Jotain muuttui sisälläni. Paluumatkalla sanoin eräälle luotettavalle ystävälleni, jonka kyydissä olin, että tuollainen käytös tuntui tosi pahalle, enkä voinut hyväksyä sitä. Itseäni kohtaan suuntautuneet syytökset eivät olleet tuntuneet niin pahoilta, ehkä siksi, että ajattelin ansainneeni ne. Toisaalta se, että ko. henkilö ei millään tavalla puolustautunut, kosketti.

Tein päätöksen ottaa yhteyttä yhteen yhteisöstä irrottautuneeseen perheeseen ja niin myös tein. Itsenäistymiseni oli saanut voimakkaan sysäyksen eteenpäin.

Lopuksi eräs sisäpiirin miehistä lähetti ryhmäpostituksen, jossa hän käski kaikkia, jotka eivät olleet sitä vielä tehneet, alittamaan heille määrätyn painorajan. Sanoin vaimolle, että aion kysyä häneltä, mikä on hänen oma tavoitteensa ja mihin hän pyrkii meidän muiden suhteen. Näin myös sähköpostitse tein. Tiesimme molemmat, että käytännössä olimme jo ulkona.

Seuraavana päivänä tämä sama sisäpiiriläinen soitti ja tiedusteli asiaa minulta. Sanoin, että mielestäni johtajan toiminta ei tässä asiassa ollut Raamatun mukaista. Tähän hän totesi: "Mutta sehän tarkoittaisi, että opetus on ollut väärää?". Tästä alkoi meidän uusi vaihe elämässämme, jota vaimo, mielestäni osuvasti nimitti "murrosiäksi".

21. EN OLLUT RIITTÄVÄN HYVÄ OMANA ITSENÄNI

Omat kokemukseni avoimesta joukkueesta ajoittuvat lähes 15 vuoden taakse, jolloin olin nuori opiskelija-tyttö. Ehdin olla mukana Avoimessa joukkueessa noin kahden vuoden ajan, vuosina 1995-1997. Olin juuri muuttanut opiskelemaan pääkaupunkiseudulle, kun eräs opiskelukaveri pyysi minua mukaan illanviettoon. Olin tullut uskoon muutamia vuosia aiemmin ja etsin hengellistä kotia uudella paikkakunnalla. Ensivaikutelma illasta oli hyvä: paljon nuoria, mukavan tuntuista ihmisiä ja menevää ylistystä. Tulin myös hengellisesti kosketetuksi: kyneleet valuivat rukoushetkessä ja koin että nyt olin löytänyt jotakin sellaista mitä olin etsinyt ja kaivannut. Pian pääsin mukaan myös OP-koulu (opetuslapseuskoulu) nimiseen raamattupiiriin. Aloin käydä yhä useammin muissakin illanvietoissa ja raamattu-luennoilla, joita järjestettiin eri kodeissa. Tässä vaiheessa koin, että opetus oli vahvaa, mutta hengellisesti ravitsevaa. Yhteisöön kuulumisen vaatii kuitenkin sitoutumista. Muistan, kuinka kerran jäin kotiin lukemaan tenttiin, vaikka samanaikaisesti olisi ollut raamattutunti OP-koulun vetäjän luona. Hän soitti minulle ja sanoi tiukasti, etten saa minkään mennä Jumalan edelle. Sen jälkeen yritin olla paljon mukana.

Mukana oleminen toi myös positiivisia asioita elämäni: sain kerralla paljon uusia kavereita ja tunsin kuuluvani johonkin. Hengellisestikin koin kasvavani. Yhtäkkiä sain kokea perheyhteyttä vieraalla paikkakunnalla ja se toi sisältöä elämäni. Ajoittain tunsin kuitenkin ulkopuolisuutta ja ahdistusta: vaikka kaikki tuntuivat olevan ystäviä keskenään, oli silti niitä, jotka kuuluivat ydinryhmään ja niitä jotka eivät kuuluneet. Tutustuin kyllä moniin ihmisiin, mutta se tapahtui silti pinnallisella tasolla. Muistan, että jotkut ihmiset saattoivat olla ystävällisiä ja mukavia toisessa paikkaa ja kohdella sitten lähes tylästi tai välinpitämättömästi toisaalla. Se oli hämmentävää. Läheisimmäksi koinkin sellaiset ihmiset, jotka myös olivat jotenkin ulkopuolella tästä ydinryhmästä.

Tunsin myös ajoittain etten koskaan ollut riittävän hyvä tai että tulisin omana itsenäni hyväksytyksi. Jälkeenpäin ajatellen ulkopuolisuuden tunne liittyi ennen kaikkea siihen kuinka kuuliainen ja vastaanottava oli yhteisön opetukselle. Itseään piti alkaa muuttaa, jotta kuuluisi joukkoon, niin hengellisesti kuin ulkoisestikin. Olin aiemmin kokenut Jumalan tekevän elämässäni monia asioita ja minulla oli oma henkilökohtainen suhde Jumalaan. Nyt sain kuulla että jos en ajatellut kaikesta niin kuin yhteisössä opetettiin,

en ollut tarpeeksi hengellinen tai oikealla tavalla hengellinen. Yhteisön johtajien opetukset asetettiin samalle tasolle Raamatun sanan kanssa. En aina ymmärtänyt niitä, mutta jos yritin kyseenalaistaa ne, minun kerrottiin olevan syntinen ja väärässä. Muistan esimerkiksi kuinka heitin roskeen vanhemmiltani saatuja, itselle tärkeitä koruja, koska ne olivat ”uskonnollisen henkivallan” välineitä. Uskoin silloin tekeväni oikein, vaikka jälkeinpäin olen harmitellut tekoa ja surrut sitä kuinka en kunnioittanut vanhempiani ja heiltä saatuja lahjoja.

Opetus kuuliaisuudesta ja uhrautumisesta Jumalan vuoksi vetosi minuun. Minulla oli toisaalta huono itsetunto ja halusin miellyttää muita ja muuttua niiden kaltaisiksi, jotka hyväksyttiin yhteisössä. Yhteisössä korostettiin esimerkiksi sitä että naisten tulee pukeutua naisellisesti ja peittää pää. Itsekin aloin muuttaa pukeutumistani. Olin käynyt myös ”sielunhoidossa”, jossa tuli tunnustaa kaikki henkilökohtaisimmatkin asiat ja synnit, jonka jälkeen olisi ”ehjä” ihminen. Uskoin oikeasti että olen nyt eheytyneet ja terve. Kaikki inhimilliset tunteet ja pelot oli laitettava syrjään, vaikka ahdistikin. Pelottavinta tässä kaikessa oli, se kuinka aloin muuttua ihmisenä ja kadottaa kosketustani omaan Jumala-suhteeseen ja itseeni. Aloin myös kohdella muita uskovia ystäviäni tuomitsevasti, koska ajattelin itse olevani oikeassa ja oikeasti uskossa.

Käännekohta minulle oli muutaman kuukauden mittainen harjoittelujakso ulkomailla. Sinä aikana kävin paikallisessa seurakunnassa ja näin että toisellakin tapaa voi uskoa. Sain myös etäisyyttä yhteisöön. Samanaikaisesti yhteisössä oli tapahtunut jotakin: ihmiset puhuivat siitä että Jumala on vienyt heitä niin paljon eteenpäin. Alkujaan hengellisesti ravitseva opetus alkoi muuttua yhä vaativammaksi ja epäterveeksi. Joka paikassa tuntui olevan pahoja henkiä ja henkivaltoja. Muistan esimerkiksi kun eräänä talvisena iltana jäätyneet autot eivät lähteneet liikkeelle, oli paholainen aiheuttanut sen. Samanlaisia tapauksia mahtui jokaiseen päivään. Elämää ei voinut elää normaalisti, vaan vaikkapa sitä syökö juustoleivän, piti ”kysyä Jeesukselta”. Kun samanaikaisesti oma ajattelu haluttiin vaimentaa, alkoi ahdistaa, sillä en itse enää erottanut mikä on oikeasti hengellisesti totta ja mikä ei. Se vaikutti jo mielenterveyteenkin.

Oma ahdistukseni kasvoi niin että en enää voinut olla mukana. Kesällä 1997 kävin viimeisen kerran Avoimessa joukkueessa. Jälkeinpäin kukaan ei ottanut minuun yhteyttä. Pidin ainoastaan yhteyttä jonkin verran niihin, jotka olivat olleet hiukan ”ulkopuolella”.

Osa oli myös lähtenyt jo pois yhteisöstä. Olin aika yksinäinen hetken aikaa, sillä en juuri tuntenut muita, kuin avoimen joukkueen jäseniä lähiympäristöstäni. Lähtemisen teki ehkä helpoksi se, että en sittenkään koskaan ollut päässyt täysin sisään yhteisöön. Avoimen joukkueen ajoilla, opetuksilla ja muistoilla on kuitenkin ollut vaikutusta hengelliseen elämäni myöhemmin. En ole oikein kunnolla uskaltanut sitoutua mihinkään seurakuntaan vuosiin, koska pelkään että sitoutuessani alan taas suorittaa uskoani tai muuttaa itseäni. On myös ollut vaikea luottaa ihmisiin. Uskon kuitenkin että noilta vuosilta jäi jotakin hyvääkin. Parhaimpina asioina jäivät mieleen viikonloppureissut ja ihmisten välinen yhteys, yhdessä tekeminen.

22. JUMALA ON JUMALA, MINÄ EN

Miksi lähdimme pois yhteisöstä? Se oli todella monen vuoden prosessi. Kun tulin Ykkösjoukkueeseen, sain nauttia mieluisaa osaa yhteisössä hyvin hyväksytyin mieheni vaimona. Mieheni touhuili kaikenlaista tärkeää ja elämä kokonaisuudessaan tuntui mielekkäältä ja tosiaan sitten tärkeältä. Halusin kovasti tehdä kaikessa oikein. En oikein ymmärtänyt, kun ihmisiä tippui pois yhteisöstä ja he olivat ahdistuneita. Omasta sosiaalisesti hyvästä paikasta käsin en voinut käsittää, että kyse olisi muusta kuin siitä, että niillä toisilla oli ongelmia. Kun 90-luvulla Ajankohtainen kakkonen ilmestyi televisiossa (koskien yhteisöä), mietin, että mitä pöljää, eihän tosta mikään ole totta. Ensimmäinen asia, jonka kohdalla edes hetken ajattelin, että jotain voisi olla vialla, oli erään ystävän lähtö pois yhteisöstä. Näin, kuinka tökerösti häntä kohdeltiin ja kuinka helposti häntä olisi voitu kohdella hyvin. Hänet käytännössä hiillostettiin ulos ja hänet henkisesti tuhottiin.

Michaelin W.:n laulun sanat puhuttelevat minua liittyen tähän kokonaisuuteen, että joku lähimmäinen voidaan tuhota, mukamas ”rakkauden” nimissä.

God, for the life for me
 I don't know why
 We hurt each otherly
 In the name of what is right
 Oh what we think is right
 God, for the life for me, I don't understand

Echoes every day of madness, in inhumanity of man
 Man's inhumanity of man
 There's a river of sorrow
 Running through my heart
 Through the long night I will follow
 The glimmer in the dark
 Lord, You are the human spark
 God, for the life of me
 I cannot explain
 How people born of love
 Lose their way to hate
 Oh there's got to be a better way

Suunnilleen vuonna 1997 (tai -98) johtaja perusti Ykkösjoukkueen salaisen hallituksen JUKUn eli julkisuuskuvahallituksen. Mieheni oli sen jäsen ja muut jäsenet olivat johtajan luottohenkilöitä. Johtaja oli luonnollisesti ylin johtaja. Miehet sitten istuivat iltoja ja johtajalla oli milloin mitäkin jaettavaa. Miehestäni alkoi aikaa myöden näyttämään siltä, että tämä ykkösten kerho oli enemmänkin keskinäisen kehumisen ja haukkumisen kerho ja paperitiikeri. Milloin kukakin sai päähäntaputuksia tai haukkuja, mutta nämä asiat tuntuivat olevan irrallisia asiayhteyksistään. Esimerkiksi joku jäsenistä saattoi saada haukkuja turhaan ja mieheni kiitosta ilman syytä. Sitten eräässä kokoontumisessa mieheni otti ärtyneesti kantaa koko JUKU:n toimintaan ja sai kenkää JUKU:sta. Silloin, talvella 1998, putosimme ykkösistä suoraan ysköksiksi. Oli aivan uskomatonta, kuinka nopeasti asemamme muuttui. Ilman näitä tapahtumia en ehkä koskaan olisi uskaltanut ajattelemaan asioita kriittisesti. En heti silloinkaan, kunhan ajattelin, että voi tuota miehenturjaketta, kun ei se pysy linjassa. Puhuimme mieheni kanssa pitkiä keskusteluja vuosien aikana ja pohdimme opetuksia ja tapahtumia. Omalla kohdalla syyllistäminen osui syvälle sisimpään ja sen uskoi jotenkin helposti eikä voinut kyseenalaistaa asioita. Toisten kohdalla se alkoi tuntua kohtuuttomammalta. Esim. naisten parannuksentekotilanne 2004 oli vastenmielinen. ”Ykköset” tunnustivat jotain yhdentekeviä asioita ja saivat päähäntaputuksia. Sitten hauraimmat meistä tunnustivat hyvin yksityisiä asioita, joita ei tosiaan siinä olisi kuulunut lausua ääneen. Sitten niitä ruodittiin. Ei siellä ollut mikään vapaa yhteyden tunnelma. Enkä tosiaan ollut ainoa, joka koki sen illan silkkana väkivaltana.

Kokonaisuudessaan tunnelma piirissä syöpyi horjuttamaan pelastusvarmuuttakin. Ilo oli mennyttä ja pakko oli tullut tilalle. Oli niin paljon teennäisiä standardeja, jotka kaikkien tuli täyttää. Piti olla laiha, koti siisti, tehokas, tottelevainen (tosin joskus sai arvuutella, kumpaa enemmän piti totella, miestä vai johtajaa, nämä kun saattoivat olla keskenään ristiriidassa), vapautuneempaa oli saada emätinorgasmi kuin pelkkä klitorisorgasmi. Ja kaikkein vapautuneinta oli todistaa emätinorgasmistaan ilolla toistenkin riemuksi. Lasten piti oppia vuotta aiemmin, olla älykkäitä ja minun piti tietenkin olla innostava koti-opettaja vaikka kuinka olisi synnyttänyt lapsia ja imettänyt samaan aikaan...

Oikeastaan viimeiset kolme vuotta halusin vain pois yhteisöstä. Kesällä 2004 luin Riitta Lemmetyisen ja Marianne Janssonin kirjan ”Kun luostarin murit murtuvat”. Sitä luukiessani ajattelin, että minähän elän itse samanlaisen todellisuuden keskellä. Mulle tuli yhä vastenmielisemmäksi sisäinen vallankäyttö ja painostus, esim. kuinka muutamia äitejä joskus kohdeltiin – mielestäni räikeän epäoikeudenmukaisesti. Eräs äiti oli JU-KU:ssa listattu ykkösjoukkueen heikoimmaksi lenkiksi (jokainen listattiin omaan ranking-asemaansa). Kun hänestä ajateltiin, että hänellä on suuri mahdollisuus romahtaa henkisesti, miksi sitten nelikymppistä perheenäitiä uhkaillaan, että saat kenkää, jos et tee parannusta siitä ja siitä asiasta. Naista, joka on kyllä antanut koko elämänsä tälle yhteydelle. Mistäpä tämä äiti alkaisi rakentaa uutta elämää ulkopuolella?

Tämä näyttää merkityksettömältä näin kirjoitettuna, en osaa näitä ajatuksia tyhjentävästi kirjoittaa. Viimeiset kaksi opetusta ykkösjoukkueessa olivat sitten oikein pohjanoteerauksia. Viimeisiä pisaroita oli lastemme törkeä kohtelu. Kuuntelin sitä kesänuhdesaarnaana, jossa kaikki haukuttiin nimeltä. Meidät kaikki haukuttiin nimeltä, mutta myös lapsemme häpäistiin nimeltä. Tämä oli asia, jota emme voineet hyväksyä ollenkaan. Huomasin ”nuhteiden” jakautuvan kolmeen ryhmään: sellaisiin, jotka ei pidä paikkaansa, sellaisiin, jotka on juoruna kuultuja ja periaatteessa vähän sinnepäin paikkaansa pitäviä ja sellaisia, jotka pitävät kyllä paikkansa, mutta ei niiden asioiden tietämiseksi mitään profetallista tarvita. Ja vaikka asiat olisivat pitäneet paikkansa, oliko tästä joukkohäpäisystä jotain todellista apua ihmisten elämään?

Galatalaiskirje varoittaa vakavasti lakihenkisyydestä. Ykkösjoukkueessa omatunto muovautui vuosien kuluessa johtajan, ei Raamatun mukaan. Ja ajattelimme koskaan, että johtaja on syntinen ja siinä merkityksessä koeteltava? Ei siis missään teoreettisessa

mielessä syntinen ja erehtyväinen tai jotain tyyliin ”mähän oon aina ollu kärtyty...”, vaan, että saiko virhearvioinneista puhua tai saiko ylipäänsä elää itsenäistä aikuisen elämää? Mutta niin kuin aiemmin sanoin, sen vielä kesti, että me aikuiset olimme pohjasakkaa, mutta lasten häpäisy oli mahdoton yhtälö. Emmehän voineet hyväksyä, että lastemme elämä ja identiteetti olisi tuhottu.

Joskus mietin huvittuneena puheita edelläkävijöistä ja ykkösistä. Ykköset olivat ykkösiä lähinnä johtajan mielistelyssä ja ryppyotsaisessa tottelemisessa, ei niinkään joissain kristillisissä hyveissä.

Saiko profetioita ja opetuksia koetella, niin kuin Raamattu kehottaa?

Vaikka en olekaan kokenut yhteisöä koskevaa julkisuutta rakentavana, on kaksi osuvaa pätkää nettikeskusteluista osunut silmiini muuten ikävästä julkisuushässäkästä:

”Jossain kristillisessä srk:ssa oli kerran hauska tilanne, jossa kehoitettiin miettimään, miten Jeesus toimisi niissä ja niissä tilanteissa, joissa me täällä nyt elämme tai miten me ja meitä ympäröivät ihmiset toimisimme, jos tupsahtaisimme johonkin niistä tilanteista, joissa UT:n ihmiset elivät.

Rupesin soveltamaan:

Mitä Jeesus tekisi/sanoisi, jos seisoi keskellä yhteisön suutelotilannetta? Mitä Jeesus tekisi/sanoisi, jos seisoi huoneessa, jossa 1-2 vuotiasta lasta piiskataan? Mitä Jeesus tekisi/sanoisi 5 lapsen äidille, joka jynssää hammasharjalla nurkkiin piintynyttä likaa imetettyään kuopuksen, opettuaan esikoiselle jakolaskuja, kirjattuaan ylös kaikki päivän kalorit ja tehtyään ilmaista työtä johtajan yritykselle? Mitä Jeesus tekisi/sanoisi, kun pahasti alipainoinen äiti sanoisi 5-vuotiaalle, nälkäiselle tyttärelleen, että et saa ottaa lisää ruokaa, koska jeesus tykkää laihoista tytöistä. Sitten lisää sovelluksia toisesta näkökulmasta?

Mitä johtaja sanoisi/tekisi, jos joukko fariseuksia ja heidän sotamiehiään tulisi ottamaan häntä kiinni? Voitko kuvitella johtajan ristille tai muuten marttyyrikuolemaan? Voitko kuvitella johtajan luopumaan/antamaan omastaan (rahaa/aikaa/vapaaehtoistyötä)? Voit-

ko liittää johtajaan lauseen: minä olen hiljainen ja nöyrä sydämeltäni, tulkaa minun luokseni, niin te löydätte levon. Voitko kuvitella, että johtaja seuraisi itse jotakuta, olisi jollekulle alamainen, pitäisi jotakuta herranaan, olisi jonkun orja, nöyryttäisi itsensä, kutsuisi piiriläisiään ystäviksi, kertoisi heille kaiken, olisi puhunut kaiken, minkä on puhunut avoimesti, mitään peittelemättä. Voitko kuvitella, että johtaja koskettäisi pitaa-lista, muuten runneltua, yhteisön hylköitä, puhuisi näille kuten tasa-arvoisille ihmisille, arvostaen, nostaen loasta? Voitko kuvitella, että johtaja juoksisi yhteisöön palaavaa tuhkaajapoikaa/tytärtä vastaan kotitiellä, sulkisi tämän syliinsä, järjestäisi juhlat tämän kunniaksi? Voitko kuvitella että johtaja etsisi koko päivän yhtä kadonnutta lammastaan, polvet naarmuilla kiertelisi jokaisen pusikon, sulkisi hellästi syliinsä kun tämän löytäisi jne. Jumalanpalvelijanhan tulisi muistuttaa Kristusta, kirkastaa Kristusta, seurata Kristusta, elää samanlainen elämä, jonka Kristus eli. Näkeekö kukaan teistä johtajan elämässä mitään samaa, mitä Kristuksen elämässä oli?

Ja sitten toinen juttu, jota nauroin ihan tolkkottomasti. Tämä jos joku kuvaa yhteisön muutamiaan lauseeseen täydellisen osuvasti (edelleen siis nettikeskusteluista): ”vapaudesta...Eräs sisällä olija puhui herrnhutilaisuudesta ikään kuin esimerkkinä siitä, että on aikaisemminkin onnistunut se, että aluksi ryhmä on ollut kovin sisäänpäin kääntynyt ja sitten se on levittäytynyt ympäri maailmaa. Herrnhutilaisethan olivat modernin lähetystyön pioneereja (1700-luku). He elivät ensin hyvin tiiviisti samalla maatilalla ja koki- kivat kovasti vainoa ulkopuolisilta. Tähän vapausaiheeseen sopivasti sattui silmiini, mikä oli herrnhutilaisten johtajan kreivi Zinzendorfin motto:

Olenmaisissa asioissa yhtenäisyys; epäolennaisissa vapaus; ja kaikissa asioissa rakkaus.

Todella hyvin sanottu - tuollaisen Herra pystyi siunaamaan, niin että herätys todella tuli. Mutta yhteisössä ollaan toimittu aivan päinvastoin. Toi Zinzendorfin motto menisi yhteisöläisittäin näin: Olenmaiset asiat hukassa, epäolennaisissa yhtenäisyys, kaikissa asioissa valvonta.”

Pystyn kyllä lukemaan tuon ekan tekstin yhteisöläisittäinkin ja muistan kuinka ajattelin johtajasta ennen: kunnioitukseni ja luottamukseni oli rikkumaton. Minulle valkeni vuosien kuluessa sellainen todellisuus, että on niin paljon sellaista huonoa ihmisten kohtelua, joka salataan viimeiseen asti.

Viimeinen ilta oli raskas kokemus. Muistan mitä teitä ajoimme ja kuinka raskas tunnelma oli. En olisi enää halunnut tulla kertaakaan ykkösjoukkueeseen, mutta koska tiesin, että poislähteminen tulee aivan varmasti vaatimaan kaikki voimamme ja ehkä enemmänkin, halusin antaa miehelleni aikaa ajatella, ja tilaa lähteä omalla tavallansa. Olin tosin sanonut jo monta kertaa, että en varmaankaan pysty enää tulemaan. Silloin viimeisenä iltana painoin mieleeni ihmisten kasvoja. Kirkkaimmin mieleen painui yhden rakkaan ystävän kasvot. Hän on minulle tavallaan ensimmäinen ihminen, johon tutustuin piirissä. Viimeisen illan lopputapahtumissa minä en ollut paikalla. Olen vain kuullut, miten kaikki tapahtui johtajan ja mieheni välillä. Itse olin ulkona ja näin, kuinka yksi jäsenistä juoksi pitkin metsiä ja huusi mennessään, ettei ole vielä painotavoitteessaan, mutta punnitusjonoon voi jo mennä. Katselin näkymää epäuskoisena, kun mieheni tuli oudon tuntuksena ja sanoi, että lapset voi pakata autoon, me lähdemme. Kun olimme liikkeellä, kuulin mitä oli tapahtunut ja ruumiini ja sieluni täytti syvä järkytys, helpotus, ilo ja ällistys: olimme lähteneet viimeisen kerran Ykkösjoukkueesta. Mieheni oli puhunut suoraan johtajan kanssa ja pyytänyt tätä korjaamaan lapsiamme koskevat valheet. Tätä seurasi vielä muutaman päivän piinalliset ja paikka paikoin absurdit keskustelut milloin jäsenien, milloin johtajan kanssa. En kestänyt itse kuunnella moniakaan keskusteluja. Puhuin itsekin viimeisen puhelun johtajan kanssa. Siinä puhui se johtaja, jonka pääasiassa olin oppinut tuntemaan, se johtaja, johon sokeasti luotin. Mutta kun kuuntelin joitakin keskustelunpätkiä, kuulosti johtajan puhe siltä minkä en olisi halunnut olevan totta. Syvimmin mieleeni painui johtajan surkuhupaisat sanat miehelleni: ”susta ei oo mitään hyötyä. Mä oon kysyny kavereilta ja nekin sanoo niin.” Viimeiset keskustelut käytiin iltayöstä ja silloin todella jo kapuilin pitkin seiniä. Pyysin eräiltä aiemmin yhteisöstä pois lähteneiltä ystäviltämme, että saisimmeko tulla heille sinä iltana, kun en enää kestänyt. Vaikka uskollisesti olimmekin hylänneet heidät heidän oman irrottautumisensa aikaan, niin kuin kuuluu, he ottivat meidät epäröimättä luokseen. Heillä ei ollut mitään pahaa yhteisöstä tai johtajasta sanottavana. Mutta he pitivät meistä huolta niin, etten koskaan sitä unohda. Toinen heistä vei minut metsään kävelylle, toinen laittoi lapsemme heille nukkumaan ja mieheni puhui viimeisen puhelunsa johtajan kanssa. Sitten, 19.7.2006 klo 23.50, mieheni soitti ja sanoi, että olemme ulkona, aivan varmasti. Tämä hetki ei varmaan koskaan unohdu. Silloin tuntui, että loppuelämäni vietän sen hetken vuosipäivää – niin helpottunut olin. Seuraavana päivänä istuin olohuoneen sohvalla ja muistan kuinka puut heiluivat tuulessa. Soitin kolme viimeistä puhelua tärkeimmille ystäville ja hetken päästä vielä neljännen. Ajattelin, että läheisimpieni on parempi

kuulla se minulta kuitenkin. Viimeisestä illastamme piirissä alkoi kahden viikon uneton jakso. Nukuin muutamia tunteja vuorokaudessa. Ne viikot ja yöt olivat kaoottisia. Ystävillemme kaikki kiitos näistä päivistä. Ystävämme tuli tarvittaessa vaikka yöllä istumaan meille ja oli hiljaa ja piti kädestä. Tai vei meidät veneretkelle tai metsään kävelyille. En ymmärrä missä olisimme olleet ilman tämän perheen apua ja tukea. Välillä kyllä kävi hermoon ystävämme rauhallisuus, kun mielestäni tapahtumat olivat olleet aika pöyristyttäviä. Nyt myöhemmin ymmärrän häntä paremmin.

Vaikka nuo ensimmäiset viikot olivat kaoottisia ja rankkoja, yht'aikaa koin yksinkertaisen armon olevan taas osa minua: niin on Jumala maailmaa rakastanut, että Hän antoi ainokaisen Poikansa, ettei yksikään joka Häneen uskoo, hukkuisi, vaan hänellä olisi iankaikkinen elämä. Tunsin samaa rauhaa kuin uskoontullessa.

Lapsille kertominen oli yksi raskaimmista kokemistani hetkistä. Lohdutonta oli kuunnella heidän itkuaan. 5-vuotiamme itki ensimmäiset kaksi viikkoa, eikä ole sen jälkeen juuri halunnut puhua asiasta. Isot lapset itkivät ja surivat paljon ja pitkään, mutta he osasivat myös ilmaista suruansa. Heidän kanssaan saimme surra yhdessä. Nopeasti pääsimme kuitenkin siihen, että pystyimme myös puhumaan asioista heidän kanssaan. Tarkoitan, että oli helpotus, kun saattoi antaa asioille ja tapahtumille nimiä. Pienten kohdalla oli hankala selittää, että miksei enää käydä siinä pihassa, missä ennen leikittiin. Isot lapset saivat toisaalta myös mahdollisuuden jäähyväisten jättämiselle (he osallistuivat vielä lasten Eestin matkaan). Myöhemmin on käynyt ilmi, että se on ollut todella tärkeää heille.

Lähdön jälkeen piti nopeasti ruveta järjestämään uutta elämää. Kotikoulu ei ollut vaihtoehto, koska tarvitsimme lapsille uusia ihmissuhteita, eikä se ollut istunut erityisen hyvin mulle muutenkaan, siis opettaminen. Päädyimme kristilliseen kouluun.

Ennen lähtöämme tapasimme Kansanlähetyspäivillä toiset vanhat ystävät ja saimme purkaa sydäntämme heille parin päivän ajan. Kahden viikon shokkijakson jälkeen nämä ystävät pitivät meistä huolta ensimmäisen vuoden ajan siten, ettemme ilman heitäkään olisi selvinneet. He ottivat meidät luokseen usean viikonlopun ajaksi ja lukemattomat puhelut olen puhunut pariskunnan vaimon kanssa. Noista viikonlopuista sai aina toipua seuraavan viikon, niin mahdottomasti me valvoimme. Nykyään ystävyys on sel-

laista monimuotoisempaa... mutta aluksi täytyi vain saada puhua ja puhua – tuntuu, että aivan loputtomiin. Nykyään yhteisö ja irrottautuminen ja kaikki ne vuodet eivät juuri nouse mieleen. Niihin asioihin ei tavallaan edes pääse käsiksi ajatus- ja tunnemaailmassa, paitsi silloin jos joku ihminen tai tapahtuma aktivoi ajatukset uudelleen. Tätä on niin sekava selittää ja kuulostaa tietenkin ristiriitaiselta, mutta ehkä koko asian käsittely onkin juuri ristiriitaista.

Ja jos ekojen parin viikon aikana uni ei tullut, sen jälkeen ei siitä ollut todellakaan puutetta... Väsymys iski meteorin lailla ja oli osa suruamme. Sellainen kohtuuton, pohjaton väsymys. Vaikkakin mieheni oli ekan ulkopuolisen vuotemme aikana aktiivinen: hän jaksoi järjestää lasten koulun, harrastukset ja opiskella itse valtavaa vauhtia. Tuntuu, että mieheni on vasta viime vuosien aikana ollut uupunut.

Ja suru. Tiedättehän sen tunteen synnytyksessä, kun juuri loppumetreillä huomaat, että eipäs sittenkään, en voikaan tätä kestää. Siltä minusta tuntui monta, monta kertaa. Ja vaikeinta minulle on ollut yhden ystävän menettäminen. Niin, että kaikki muut läheiseni ovat saaneet kuulla silmät ja suut täyteen sitä, kuinka minusta tuntuu kuin kuolisin ja noon, kuinka tähän ikävään voisi kuolla. Monta kertaa ajattelin mennä vain ja halata tätä ystävää vielä kerran. Ensin näin hänestä unta joka yö. Sitten joka viikko ja sitten harvemmin. Mutta edelleen tuo sama uni voi toistua: saan vielä nähdä hänet.

Suru oli lähes sietämätön. Kun kutsun kolmannen lapsemme syntymävuotta perheemme Ruusunnappu-ajaksi, kutsun mielessäni lähtömme jälkeistä vuotta mustaksi vuodeksi. Voi sitä tuskaa ja surua, mikä silloin elettiin. Ei sitä jaksu kuvaillakaan.

Vuoden päästä sain vahvan kokemuksen, jossa koin, kuinka ilo palasi minuun. Ajattelin, että tämä riittää minulle: minun Jumalani on mahtava Jumala: Hän on!! Tätä kokemusta on vaikea selittää, aina se kuulostaa ihan pöhlöltä, mutta jotain merkittävää tapahtui sinä iltana ja seuraavana. Seuraava ilta oli vähintään yhtä merkittävä. Olen kuullut tarinan auca-intiaaneista ja nuorista lähetystyöntekijöistä (Jim Elliot), jotka saivat surmansa tavoittaessaan intiaaneja. Minulle tuo tarina on ollut hyvin rakas ja olen miettinyt paljon sitä ihmeellistä rakkautta, joka näiden miesten vaimoilla oli, kun he jäivät viidakkoon evankelioimaan näitä intiaaneja, jotka surmasivat heidän miehensä. Steven Curtis Chapmanin laulu God is God kertoo näistä tapahtumista. Näiden sanojen ja lähetystyön-

tekijöiden ja auca-intiaanien tarinan kautta sain rauhan siihen kipuun ja hämmennykseen, mikä minulla oli näistä konsernin tapahtumista ja muutenkin pahuuden ja kärsimyksen ongelmaan tässä on ollut minulle jotain, mikä on koskettanut paljon.

*And the pain falls like a curtain
On the things I once called certain
And I have to say the words I fear the most
I just don't know*

*And the questions without answers
Come and paralyze the dancer*

*So I stand here on the stage afraid to move
Afraid to fall, oh, but fall I must
On this truth that my life has been formed from the dust*

*God is God and I am not
I can only see a part of the picture He's painting
God is God and I am man
So I'll never understand it all
For only God is God*

*And the sky begins to thunder
And I'm filled with awe and wonder
Til the only burning question that remains
Is who am I*

*Can I form a single mountain
Take the stars in hand and count them
Can I even take a breath without God giving it to me
He is first and last before all that has been
Beyond all that will pass*

Oh, how great are the riches of His wisdom and knowledge

How unsearchable for to Him and through Him and from Him are all things

So let us worship before the throne

Of the One who is worthy of worship alone

Näistä illoista koen varsinaisen toipumisen alkaneen. Piiristä lähtö on kuin pieni kuolema. Tai avioero. Ensimmäinen vuosi oli siis suruaikani. Nykyään suru ja ilo vaihtelevat, mutta elämä jatkuu ja uusi elämämme muotoutuu. Silti vieläkin voi ikävä viedä mennessään, niin kuin suuren menetyksen kohdalla onkin. Olen ollut kiitollinen, kun olen saanut jutella pois lähteneiden ystävien kanssa. Olen kaikesta yhteydestä kiitollinen. Minulle tuo yksi laulu oli vapauttava vastaus käsittämättömän kärsimyksen kysymyseen: Jumala on Jumala – minä olen vain ihminen, ei minun tarvitse ymmärtää, voin olla Hänen kädellään turvassa.